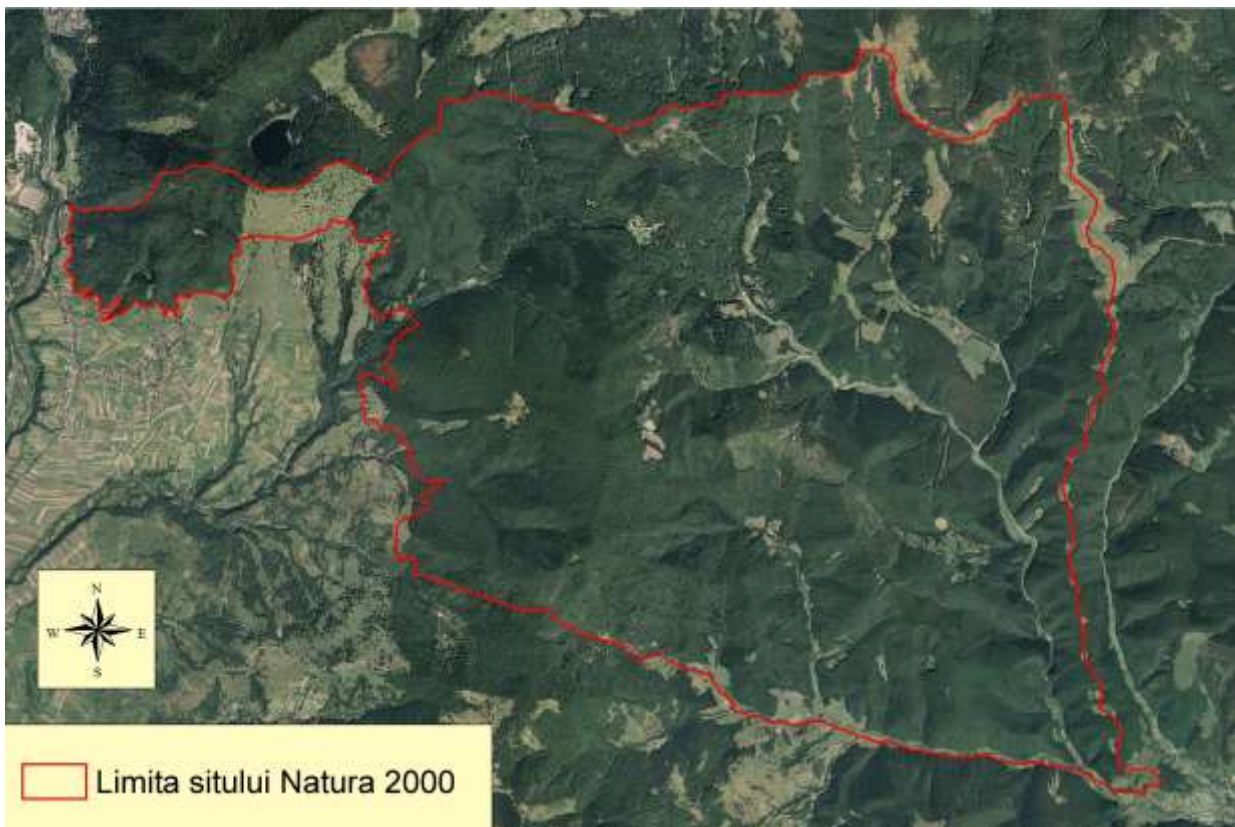

ANEXĂ

Planul de Management

ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS

Asociația Vinca Minor
2015

CONȚINUT

Termeni utilizați în Planul de management.....	5
A. INTRODUCERE	7
A.1. Scurtă descriere a planului de management	7
A.2. Obiectivul general al planului de management	7
A.3. Scopul și categoria ariei protejate	8
A.4. Bazele legale.....	9
A.4.1. Baza legală a elaborării planului de management	9
A.4.2. Baza legală a sitului	9
A.5. Procesul de elaborare a planului de management	10
A.6. Procedura de modificare a planului de management.....	11
A.7. Procesul de implementare a planului de management	11
B. DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE	11
B.1. Aspecte generale.....	11
B.1.1. Localizare și acces	12
B.1.2. Resurse și infrastructură de management	12
B.1.3. Limite.....	13
B.2. Mediul fizic.....	13
B.2.1. Geologia, geomorfologia, hidrologia.....	13
B.2.2. Clima.....	14
B.2.3. Soluri.....	15
B.3. Mediul biotic.....	15
B.3.1. Habitate	15
B.3.2. Flora și fauna	20
B.3.3. Peisajul.....	27
B.4. Informații socio-economice și culturale	27
B.4.1. Informații socio-economice și culturale: perspectivă istorică	27
B.4.2. Informații socio-economice și culturale: situația prezentă	28
B.4.3. Economia locală.....	31
B.4.4. Dreptul de proprietate/administrare și folosința terenurilor.....	31
B.4.5. Categoriile de folosință a terenurilor	33

B.4.6. Factorii interesați	35
B.4.7. Informare, conștientizare, educare	39
B.5. Cercetare	40
B.6. Acțiuni de management majore, desfășurate în aria protejată	40
C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE	40
C.1. Valori	40
C.2. Presiuni și amenințări	49
C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor ariei protejate	66
D. STRATEGIA DE MANAGEMENT	67
D.1. Viziunea	67
D.2. Strategia de management	67
D.3. Planul operațional	69
D.3.1. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional	83
E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT	94
E.1. Sistemul de luare a deciziilor	94
E.2. Resursele necesare pentru implementarea planului de management	94
E.3. Monitorizarea implementării planului de management	97
F. BIBLIOGRAFIE	98
F.1. Amfibieni	98
F.2. Liliaci	103
F.3. Carnivore	106
F.4. Plante	106
F.5. Habitate	107
G. ANEXE LA ANEXĂ	108
Hărți generale	108
Anexa 1. Limita sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos	108
Anexa 2. Rețeaua hidrografică a sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos	109
Anexa 3. Rețeaua de drumuri a sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos	110
Anexa 4. Proprietarii de teren/păduri în situl ROSCI0037 Ciomad-Balványos	111
Hărți cu distribuția speciilor	112
Anexa 5.1. Curechi de munte - <i>Ligularia sibirica</i>	112

Anexa 5.2. Urs - <i>Ursus arctos</i>	113
Anexa 5.3. Lup - <i>Canis lupus</i>	114
Anexa 5.4. Râs - <i>Lynx lynx</i>	115
Anexa 5.5. Liliac cârn - <i>Barbastella barbastellus</i>	116
Anexa 5.6. Liliac cu urechi mari - <i>Myotis bechsteinii</i>	117
Anexa 5.7. Liliac comun - <i>Myotis myotis</i>	118
Anexa 5.8. Triton cu creastă - <i>Triturus cristatus</i>	119
Anexa 5.9. Triton carpatic - <i>Triturus montandoni</i>	120
Anexa 5.10. Buhai de baltă - <i>Bombina variegata</i>	121
Hărți cu distribuția habitatelor	122
Anexa 6.1. 91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	122
Anexa 6.2. 9110 Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	123
Anexa 6.3. 9130 Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	124
Anexa 6.4. 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	125
Anexa 6.5. 91V0 Păduri dacice de fag <i>Symphyto-Fagion</i>	126
Fișe specii	127
Anexa 7.1. Fișa speciei Curechi de munte - <i>Ligularia sibirica</i>	127
Anexa 7.2. Fișa speciei Urs - <i>Ursus arctos</i>	128
Anexa 7.3. Fișa speciei Lup - <i>Canis lupus</i>	129
Anexa 7.4. Fișa speciei Râs - <i>Lynx lynx</i>	130
Anexa 7.5. Fișa speciei Liliac cârn - <i>Barbastella barbastellus</i>	131
Anexa 7.6. Fișa speciei Liliac cu urechi mari - <i>Myotis bechsteinii</i>	132
Anexa 7.7. Fișa speciei Liliac comun - <i>Myotis myotis</i>	133
Anexa 7.8. Fișa speciei Triton cu creastă - <i>Triturus cristatus</i>	134
Anexa 7.9. Fișa speciei Triton carpatic - <i>Triturus montandoni</i>	135
Anexa 7.10. Fișa speciei Buhai de baltă - <i>Bombina variegata</i>	136
Fișe habitate	137
Anexa 8.1. Fișa habitatului 91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	137
Anexa 8.2. Fișa habitatului 9110 Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	139
Anexa 8.3. Fișa habitatului 9130 Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	141
Anexa 8.4. Fișa habitatului 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	143
Anexa 8.5. Fișa habitatului 91V0 Păduri dacice de fag <i>Symphyto-Fagion</i>	145
Alte anexe	147
Anexa 9. Calendarul de implementare	147

Anexa 10. Regulamentul sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos.....	149
Anexa 11. Formularul Standard al sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos.....	167
Anexa 12. Listă cu obiective – construcții și activități anexe – existente în situl Natura 2000 Ciomad-Balvanyos.....	170

Termeni utilizați în Planul de management

Habitat de interes conservativ - habitate de interes comunitar, incluse în Formularul Standard, habitate importante pentru speciile de interes comunitar – ca loc de hrănire, reproducere, adăpost – incluse în Formularul Standard, habitate rare la nivel național.

Habitat prioritar - habitate considerate rare sau valoroase la nivel european, pentru care au fost stabilite strategii de conservare la nivel comunitar.

Specii de interes conservativ - specii de interes comunitar, incluse în Formularul Standard, specii importante pentru speciile de interes comunitar, incluse în Formularul Standard – de exemplu ca hrană – specii rare, protejate la nivel național.

IUCN - Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii/The International Union for the Conservation of Nature

Coduri IUCN folosite în Planul de Management:

LC - least concern = specie cu risc redus de amenințare

NT - near threatened = specie aproape amenințată

DD - data deficient = informații deficiente

Direcție de management - termenul descrie ceea ce se dorește a fi realizat prin activități și măsuri de management. Se definește pentru o perioadă de cel puțin cinci ani, detalierea activităților/acțiunilor specifice urmând să fie prezentată în planurile de lucru anuale.

Activitate de management - una sau mai multe acțiuni care contribuie la obținerea rezultatelor dorite, pentru fiecare direcție de management, cum ar fi, de exemplu, activități de patrulare, control, educație, conștientizare.

AP - aria protejată, situl Natura 2000 Ciomad-Balványos.

Măsuri de management - sunt reguli specifice de utilizare a terenurilor și resurselor din AP, impuse de statutul de AP, respectiv de necesitatea atingerii obiectivelor AP, de obicei incluse în Regulamentul AP. Exemplu: cosirea pășunilor de interes conservativ numai după data de 1 iulie.

Management adaptabil - acțiunile de management sunt astfel definite, încât să permită adaptarea la modificări ale sistemelor naturale, intervenite în perioada de aplicare a planului de management, sau redefinirea activităților și măsurilor de management, dacă prin monitorizare, se dovedește că acest lucru este necesar.

Defrișare - îndepărtarea totală a vegetației lemnoase de pe o anumită suprafață. În cazul în care termenul se utilizează pentru o suprafață din fond forestier, descrie o acțiune de îndepărtare a vegetației lemnoase, cu scopul de a schimba categoria de folosință, adică scoaterea din fond forestier.

A. INTRODUCERE

Siturile de importanță comunitară sunt arii naturale protejate al căror scop este de a conserva, menține și acolo unde este cazul, de a readuce într-o stare de conservare favorabilă, habitatele naturale și/sau populațiile speciilor pentru care situl este desemnat. Managementul siturilor de importanță comunitară necesită planuri de management adecvate, specifice siturilor desemnate, sau integrate în alte planuri de management, precum și măsuri legale, administrative sau contractuale, în scopul evitării deteriorării habitatelor naturale și a habitatelor speciilor pentru care zonele au fost desemnate. În mare, aceste obiective vizează asigurarea unui statut de conservare favorabil al speciilor și habitatelor acestora, gestionarea durabilă a resurselor naturale și conservarea peisajului actual, prin menținerea și încurajarea activităților antropice tradiționale.

A.1. Scurtă descriere a planului de management

Planul de management, reprezintă documentul oficial care descrie procesul continuu, care, în timp, face posibilă realizarea unui management eficient, productiv și adaptabil al ariei naturale protejate. În forma cea mai simplă, planul de management este un document care exprimă clar:

- scopul ariei protejate;
- necesitățile pentru atingerea scopului;
- acțiunile necesare a fi întreprinse pentru realizarea acestora.

A.2. Obiectivul general al planului de management

Obiectivul general al planului de management este menținerea pe termen lung a stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes comunitar care au fundamentat instituirea sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos, în contextul utilizării durabile a resurselor naturale și promovării dezvoltării comunităților locale.

Obiectivele specifice și principalele direcții de management sunt:

- menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management în colaborare cu proprietarii/administratorii de terenuri și resurse naturale.
- creșterea nivelului de acceptare a AP și obținerea sprijinului factorilor interesați, în vederea realizării obiectivelor de conservare a AP prin activități de conștientizare,

informare și educație ecologică în colaborare cu comunitățile locale și alți factori interesați.

- menținerea peisajului actual pentru evitarea activităților cu impact vizual major și/sau reducerea efectelor vizuale din activități anterioare.
- asigurarea condițiilor optime de vizitare, astfel încât speciile și habitatele de interes conservativ să nu fie afectate. Încurajarea dezvoltării ecoturismului în zona ariei protejate, ca activitate potențială pentru dezvoltarea durabilă a zonei.

Ca mod de realizare a obiectivelor propuse, este necesar ca orice activitate care se va desfășura pe suprafața sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos să fie în concordanță cu prevederile planului de management.

A.3. Scopul și categoria ariei protejate

Situl ROSCI0037 Ciomad-Balványos face parte din categoria siturilor de importanță comunitară, desemnat pentru prezența a cinci habitate și 12 specii de importanță comunitară. Scopul sitului este menținerea pe termen lung a stării de conservare favorabilă a acestor specii și habitate.

Situl se află în regiunea biogeografică alpină. Cele 5 habitate, listate în formularul standard al sitului sunt: 9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*, 9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*, 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*, 91V0 Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*, 91D0* Turbării cu vegetație forestieră. În sit a fost identificat habitatul prioritar de turbării cu vegetație forestieră, reprezentat cel mai bine de Tinovul Răbufnitoarea.

Cele 12 specii de importanță comunitară sunt: *Ursus arctos*, *Lynx lynx*, *Canis lupus*, *Myotis bechsteinii*, *Myotis myotis*, *Myotis blythii*, *Barbastella barbastellus*, *Triturus montandoni*, *Triturus cristatus*, *Bombina variegata*, *Pholidoptera transsylvanica*, *Ligularia sibirica*.

Pe lângă speciile amintite, întâlnim alte specii de interes comunitar: *Bonasa bonasia*, *Motacilla cinerea*, *Sabanejewia aurata*, *Barbus peloponessius*, *Cottus gobio* și altele asemenea. Alte specii protejate: *Empetrum nigrum*, *Drosera rotundifolia*, *Vaccinium oxycoccos*, *Thelypteris palustris*, *Carex appropinquata* și altele asemenea.

Situl se remarcă prin prezența fenomenelor postvulcanice și existența unor peșteri de tip solfatate.

A.4. Bazele legale

A.4.1. Baza legală a elaborării planului de management

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare;

Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 2387/2011 privind modificarea și completarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România;

Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice nr. 1052/2014 privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare și custodie a ariilor naturale protejate, modificat prin Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice nr. 1571/2014;

Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010 pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar;

Legea nr. 58/1994 pentru ratificarea Convenției privind diversitatea biologică semnată la Rio de Janeiro, la 5 iunie 1992;

Legea nr. 13/1993 pentru aderarea României la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna, la 19 septembrie 1979;

Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a, zone protejate;

Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic, cu modificările și completările ulterioare.

A.4.2. Baza legală a sitului

Ciomad-Balvanyos a fost declarat rezervație naturală prin Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 39/2001, privind punerea sub regim provizoriu de ocrotire a bunurilor din patrimoniul natural județean, modificată și completată de Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 45/2002 și de Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 75/2005 cu o suprafață de 7413 ha.

Prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, a fost desemnat sit de importanță comunitară.

Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 2387/2011 a modificat limitele inițiale ale sitului, astfel încât, suprafața actuală a acestuia este de 5993,34 ha.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă legea-cadru care reglementează domeniul ariilor naturale protejate.

Situl Natura 2000 ROSCI0037 Ciomad-Balványos se încadrează în Categoria IV IUCN, fiind desemnat pentru protejarea habitatelor și a speciilor.

A.5. Procesul de elaborare a planului de management

În procesul de elaborare a Planului de management al sitului Natura 2000 Ciomad-Balványos, s-a urmărit *Ghidul Appleton Faună și Floră Internațională*, elaborat în cadrul proiectului „Managementul Conservării Biodiversității în România”, finanțat de Global Environment Facility, Guvernul României și Regia Națională a Pădurilor – Romsilva, precum și legislația de mediu în vigoare.

Etapetele procesului de elaborare a planului de management sunt:

- a) Elaborarea studiilor de inventariere faună și floră care fundamentează măsurile de management;
- b) Interpretarea rezultatelor campaniilor de măsurare din cadrul studiilor de bază;
- c) Stabilirea măsurilor de management generale ale sitului;
- d) Consultarea publică, a factorilor interesați, pentru a se asigura fezabilitatea și acceptarea Planului de Management;
- e) Elaborarea Raportului de Evaluare Strategică de Mediu;
- f) Îmbunătățirea Planului de Management ca urmare a Raportului de Evaluare Strategică de Mediu;
- g) Aprobarea Planului de Management și a Raportului de Evaluare Strategică de Mediu;
- h) Multiplicarea și diseminarea Planului de Management.

A.6. Procedura de modificare a planului de management

Planul de management a fost elaborat, inițial, sub forma unui draft, în cadrul proiectului "Elaborarea Planului de management al sitului Ciomad-Balványos și conștientizarea factorilor interesați", finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Sectorial "Mediu" - Axa 4 Conservarea Naturii.

Planul de management al sitului Natura 2000 ROSCI0037 Ciomad-Balványos, a fost supus consultării publice, observațiile realizate de către părțile interesate, fiind analizate în cadrul grupului de lucru special constituit pentru elaborarea Planului de Management, rezultând o serie de propuneri pentru îmbunătățirea acestuia.

Istoricul acestei versiuni, cuprinde anii 2012-2014, urmând ca prima revizuire a Planului de Management, să fie realizată în termen de cinci ani de la data aprobării.

A.7. Procesul de implementare a planului de management

Responsabilitatea implementării Planului de Management revine custodelui sitului și se realizează prin acțiuni planificate. Activitățile se implementează/organizează astfel:

- 1) în mod direct, de către custode - prin responsabilii de activitate din cadrul personalului angajat;
- 2) prin implicarea unor parteneri, pe bază de contracte de colaborare, de voluntariat, sau pe bază de protocoale - organizații neguvernamentale, servicii publice sau voluntari.

B. DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE

B.1. Aspecte generale

Situl se remarcă prin prezența fenomenelor postvulcanice, cu cea mai mare mofetă din Europa cu scurgere de bioxid de carbon de circa 2000 mc/zi și o concentrație de bioxid de carbon de 98-99%, grote cu emanații sulfuroase, mofete, izvoare cu ape minerale și existența unor peșteri ca: peștera Ursului, peștera Timsos și peștera Gyilkos. În sit, a fost identificat habitatul prioritar 91 D0* Turbării cu vegetație forestieră, în care se întâlnesc plante rare, specifice zonelor mlăștinoase, cum sunt roua cerului și curechii de munte. Fauna protejată din sit, include carnivorele mari, ursul, râsul, lupul, dar și numeroase specii de lilieci și amfibieni.

B.1.1. Localizare și acces

Situl Natura 2000 Ciomad-Balvanyos, se situează în partea central-nordică a județului Covasna, în partea nordică a munților Bodoc, respectiv partea sudică a Masivului Ciomad, pe o suprafață de 5993,34 ha. La nord, se învecinează cu situl Natura 2000 ROSCI0248 Tinovul Mohoș-Lacul Sfânta Ana, iar, la vest, se suprapune, pe o suprafață de 1805,32 ha, cu situl de protecție specială avifaunistică ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt, din care 1441,18 ha, se află pe teritoriul administrativ al comunei Bixad și 364,14 ha, pe teritoriul administrativ al comunei Turia.

Situl este accesibil de pe drumul județean DJ113 Târgu Secuiesc - Bixad. Acesta, străbate situl, astfel încât, din localitățile Turia și Bixad, se poate intra în interiorul sitului prin partea sudică, spre Lacul Sfânta Ana, iar de pe drumul județean DJ113B, se poate ajunge în localitățile Lăzărești sau Tușnadul Nou, care sunt situate la nord de sit. Situl este accesibil pe cale ferată din Băile Tușnad, situat pe linia 400 Brașov - Deda, urmând apoi drumul județean DJ113 Băile Tușnad - Bixad - Băile Balvanyos, sau dinspre Târgu Secuiesc, situat pe linia căii ferate Sfântu Gheorghe - Brețcu, pe drumul județean DJ113.

B.1.2. Resurse și infrastructură de management

Sediul, unde membrii custodiei își desfășoară activitatea se află în municipiul Sfântu Gheorghe, județul Covasna, strada Pârâului, numărul 6. Sediul este dotat cu mobilier de birou și tehnică de calcul. Problemele complexe din aria protejată, precum și dificultățile de administrare a sitului, impun necesitatea instruirii permanente în domeniul managementului ariilor protejate a personalului din cadrul custodiei.

B.1.2.1. Personal

Pentru executarea sarcinilor ce derivă din organizarea și supravegherea activităților, din executarea obligațiilor prevăzute în convenția de custodie, pentru implementarea activităților planului de management, este necesară o echipă compusă din:

- în caz critic, echipa va fi formată din minim două persoane. Dintre acestea o persoană va avea sarcini administrative, iar cealaltă va avea responsabilitatea de a efectua activitățile specifice pe teren.
- în caz optim, echipa de custodie va avea minim patru persoane. Dintre acestea o persoană va avea sarcina de coordonarea proiectelor, o persoană va avea sarcini administrative, iar

celelalte două persoane vor avea responsabilitatea de a efectua activitățile specifice de teren.

Pe parcursul implementării planului de management, custodele, va efectua periodic analiza gradului de încărcare a personalului și va lua măsuri conform rezultatelor.

B.1.2.2. Resurse financiare

Pentru implementarea activităților, din planul de management, este necesară atragerea unor fonduri și programe de finanțare, prin proiecte naționale, internaționale sau din mediul privat, care vizează managementul ariilor protejate, monitorizarea speciilor și habitatelor, creșterea nivelului de conștientizare a factorilor interesați, educația ecologică și ecoturismul. În vederea completării resurselor financiare necesare implementării activităților din planul de management, custodele va institui un sistem de tarife, conform prevederilor Ordinului nr. 3836/2012 privind aprobarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize, conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial.

B.1.3. Limite

Limitele sitului Natura 2000 Ciomad-Balványos au fost stabilite prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr.2387/2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr.1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Perimetrul total al sitului este de 48,98 km, din care 24,03 km se regăsesc pe teritoriul administrativ al comunei Bixad și 24,94 km pe teritoriul administrativ al comunei Turia.

B.2. Mediul fizic

B.2.1. Geologia, geomorfologia, hidrologia

Situl se încadrează în grupa centrală a Carpaților Orientali, mai precis în sectorul sud-estic al Munților Harghitei și în partea de nord a Munților Bodocului. Masivul Ciomad-Puturosu este alcătuit din Muntele Bolondos - 1084 m, Muntele Puturosu - 1143 m și Vârful Balványos - 1057 m și este o formațiune vulcanică, cu o constituție geologică uniformă. Din punct de vedere

geologic, rolul esențial l-a jucat activitatea vulcanică, care a modelat această zonă prin crearea unor cratere, într-unul dintre acestea, aflându-se unicul lac vulcanic din România, lacul Sfânta Ana și depunerea materialului rezultat în urma fenomenelor vulcanice pe povârnișul conului vulcanic.

Masivul Ciomad-Puturosu constituie cea mai tânără formațiune vulcanică a Munților Harghita, având altitudinea medie de 914 m, cu o altitudine minimă de 641 m și o altitudine maximă de 1244 m. Acesta este definit de o energie mare de relief, cu variații semnificative ale înclinării versanților, cu grote și peșteri. Fiind o zonă vulcanică, situl este caracterizat de fenomene postvulcanice precum mofete, grote și peșteri mici, izvoare cu apă minerală, total diferite între ele, din punct de vedere al conținutului de minerale, gustului sau mirosului.

Hidrologia sitului are la bază, bazinul pârâului Turia, cu afluentul său cel mai important, pârâul Karatna. Situl este străbătut și de pâraiele Turia și Zsombor, a căror obârșie marchează șaua Sósmező, legătura Muntelui Puturosu cu Munții Bodoc. Fenomenele post-vulcanice din zonă au ca rezultat emanații de gaze cu efecte curative: mofete, solfatare, fumarole. Cea mai vestită peșteră este Peștera Puturosu, solfatară, cu cel mai mare debit din Europa. Un alt fenomen post-vulcanic este reprezentat de apele minerale carbogazoase, sărate, feruginoase. Izvoarele cu ape minerale foarte cunoscute în zonă sunt: Valea Iadului din Alungeni, Izvorul Transilvania, Izvorul Imola, Izorul Ibolya, Izvoarele Băilor Transilvania, Baia Hammaș, Baia cu ciocolată, Izvoarele Ape de ochi, Izvorul Iordan, Izvorul Sofia, Băile Mikeș, Baia Timșoș, Izvoarele Băilor Cisar.

B.2.2. Clima

Clima este temperat-continentală, cu veri relativ răcoroase și umede și ierni geroase. În Depresiunea Bixad, temperatura medie anuală variază între 5,5 și 6,5°C, în funcție de altitudine, cea mai rece lună fiind februarie cu -4 °C și cea mai caldă fiind iulie. Temperatura minimă absolută a fost de -32 °C, măsurată în februarie și temperatura maximă absolută, de 37,8 °C în iulie. Sezonul de vegetație este de 153 de zile, în medie, deci de cinci luni. De-a lungul pârâului Turia, temperatura medie anuală variază între 5,8 și 7,6°C, în funcție de altitudine. Sezonul de vegetație este de 166 de zile, în medie, adică aproximativ de 5,5 luni. Prima zi de ger se înregistrează între 5 și 10 octombrie, iar ultimele zile de ger întârziat se înregistrează între 24 și 30 aprilie. Vara domină vânturile dinspre nord și est. Precipitațiile oscilează între 480 mm/an și 880 mm/an. Lunile cu cele mai multe precipitații sunt iunie și mai, iar cele mai uscate sunt lunile de toamnă. Aproximativ 55-60 la sută din precipitații se prezintă sub formă de ploaie, iar restul, sub formă de zăpadă. Numărul zilelor cu zăpadă atinge anual 40-50 de zile. Numărul zilelor

ploioase oscilează de regulă între 110-125 de zile. Solul este acoperit de stratul de zăpadă, în medie 95-120 zile pe an.

B.2.3. Soluri

În zona muntoasă, în condițiile unui climat umed și răcoros, sunt răspândite solurile brune și brune acide care s-au format pe substratul litologic, alcătuit din roci eruptive, cristaline și gresii. În zona dealurilor și depresiunilor, întâlnim, predominant, solurile argiloiluviale podzolice și, în mică măsură, solurile litomorfe. Pădurile *Symphito-Fagion* sunt răspândite pe soluri neutre, bazice și acide. Pe soluri neutre sau aproape neutre sunt prezente pădurile de fag *Asperulo-Fagetum*. Pe soluri acide, pădurile sunt dominate la nivel de coronament de fag, constituind habitatul *Luzulo-Fagetum*.

B.3. Mediul biotic

În cursul anilor 2011-2012, au fost inventariate și evaluate habitatele și speciile de interes conservativ ale sitului, în urma cărora specialiștii au elaborat o documentație detaliată asupra a cinci habitate de interes comunitar, din care unul este prioritar – 91D0* Turbării cu vegetație forestieră – și 12 specii, din care două sunt prioritare și anume ursul și lupul.

B.3.1. Habitate

B.3.1.1. Habitate de interes comunitar prezente și situația lor la nivelul regiunii biogeografice precum și la nivel național

Tabel nr.1. Corespondența între habitatele de interes comunitar, habitatele conform clasificării din România și asociațiile vegetale

Tip habitat Natura 2000	Tip habitat România - Donița et al. 2005	Asociații vegetale
91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	Rariști sud-est carpatice de molid și/sau pin silvestru de tinoave, tufărișuri sud-est carpatice de jneapăn în mlaștini oligotrofe de <i>Sphagnum</i> , tufărișuri sud-est	Vaccinio-Betuletum pubescentis și Betulo pubescenti-Sphagnetum recurvi

	carpatice de mlaștini de mesteacăn pufos.	
9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	Păduri sud-est carpatice de molid, fag și brad cu <i>Hieracium rotundatum</i> , păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Festuca drymeia</i> , păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Hieracium rotundatum</i> , păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Vaccinium myrtillus</i> și păduri sud-est carpatice de fag cu <i>Festuca drymeia</i> .	Luzulo nemorosae-Fagetum sylvaticae Meusel 1937, a Festuco drymeiae-Fagetum sylvaticae Morariu et al. 1968.
9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	Păduri dacice de fag și carpen cu <i>Dentaria bulbifera</i> , păduri dacice de fag și carpen cu <i>Carex pilosa</i> și păduri moldave mixte de fag și tei argintiu cu <i>Carex brevicollis</i> .	Carpino-Fagetum, Paucă 1941, Carici pilosae-Fagetum, Oberdorfer 1957, Dentario bulbiferae-Fagetum -Zlatnik 1935, Hartmann 1953.
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	Păduri dacice de gorun, fag și carpen cu <i>Carex pilosa</i>	Carici pilosae-Carpinetum Neuhäusl et Neuhäuslova-Novotna 1964 - syn.: Dentario bulbiferae-Quercetum petraeae Resmeriță 1974, 1975, Carici pilosae-Carpinetum Chifu 1995, Carici pilosae-Quercetum petraeae typicum Sanda et Popescu 1999.
91V0 - Păduri dacice de fag <i>Symphyto-Fagion</i>	Păduri sud-est carpatice de molid, fag și brad cu <i>Pulmonaria rubra</i> , Păduri sud-est carpatice de molid, fag și	Pulmonario rubrae-Fagetum, -Soó 1964, Tauber 1987, Symphyto-Fagetum, Vida 1959, Phyllitidi-Fagetum,

	brad cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i> , Păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Pulmonaria rubra</i> , Păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i> , Păduri sud-est carpatice de fag cu <i>Symphytum cordatum</i> Păduri sud-est carpatice de fag cu <i>Phyllitis scolopendrium</i>	Vida 1959, 1963
--	---	-----------------

Toate habitatele Natura 2000 sunt de interes conservativ. Tabelul de mai jos redă, sintetic, situația fiecărui habitat la nivelul UE și al țării.

Tabel nr.2. Situația habitatelor de interes comunitar prezente în AP la nivelul regiunii biogeografice și la nivel național, amenințări și măsuri de conservare

Habitat	Situația/importanța habitatului la nivel național și comunitar
91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	Habitatele relict, definite de apele freatice la adâncimi mici – habitatele de mlaștini care au scurgeri din cauza inexistenței unor baraje – sunt direct afectate de aceste efecte. Apa este săracă în nutrienți. După Directiva Habitate, suprafața este aproximativ 20389 km ² . Habitatul este protejat în 18 situri în România.
9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	Pe baza Directivei Habitate, art. 17, suprafața, în UE este aproximativ 17400 km ² .
9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	Habitatul este protejat în 73 situri în România.
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	După Directiva Habitate, art. 17, habitatul are o suprafață de 8000 km ² în UE. Este prezentă în 40 situri Natura 2000 în România.
91V0 - Păduri dacice de fag <i>Symphyto-Fagion</i>	Este protejat în 18 situri Natura 2000 în România.

B.3.1.2. Metoda de inventariare

În urma cartării habitatelor, a fost folosit protocolul dezvoltat în cadrul Sistemului de Monitorizare a Biodiversității din Ungaria, luând în considerare și așteptările tipologiei cartării din România. Caracterizarea pădurilor a luat în considerare categoria de vârstă, gradul de degradare și, în cazul pădurilor prioritare, factorii de risc. Suprafața ariei a fost împărțită în trei mari unități de cercetare. În aceste unități, au fost delimitate cu ajutorul programelor informatice specializate, în mod provizoriu, acele poligoane, care, pe baza ortofotografiilor, au fost considerate habitate diferite. Cu ocazia studiului pe teren, habitatele au fost identificate, iar pe baza condițiilor de teren, s-a trecut la modificarea acestora: fuzionarea sau despărțirea lor, modificarea limitelor poligoanelor.

Tabel nr.3. Situația actuală a suprafețelor ocupate de habitatele de interes comunitar

Numele/codul habitatului	Răspândirea habitatului în sit	Procentul habitatului din suprafața sitului	Întindere	Stadiul de conservare * a habitatului în momentul desemnării sitului	Stadiul de conservare * a habitatului în momentul elaborării planului de management
91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	Se întind pe suprafețe de turbă, unde nivelul apei este în continuu ridicat.	0,02 %	1,4 ha	B	B
9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo-</i>	Apare îndeosebi pe culmi, pe creste, sau pe	11-12%	731,6 ha	B	B

<i>Fagetum</i>	suprafețe abrupte.				
9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	Habitatul se găsește pe suprafețe aflate în centrul sitului, la o altitudine de 800-1000 de metri.	24-26%	1288 ha	B	B
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	Habitatul se găsește pe suprafețe aflate la altitudini mai joase, mai ales în partea de SE a sitului.	16 %	979,1 ha	B	B
91V0 - Păduri dacice de fag <i>Symphyto-Fagion</i>	Habitatul se găsește pe suprafețe aflate în centrul și vestul sitului, la o altitudine de 800 de metri.	7-8 %	500 ha	B	B

*Stadiul de conservare – gradul de conservare a structurilor și funcțiile tipului de habitat natural, precum și posibilitățile acestuia de refacere/reconstrucție. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare a structurii, gradul de conservare a funcțiilor, posibilitățile de refacere a habitatului.

- A – conservare excelentă;
- B – conservare bună;
- C – conservare medie sau redusă.

B.3.1.3. Habitate importante pentru conservare, altele decât cele de interes comunitar

În urma evaluării, s-au identificat o serie de ecosisteme importante, de interes deosebit pentru conservare. Acestea sunt critice pentru speciile de interes conservativ, inclusiv pentru cele de interes comunitar.

Tabel nr.4. Extinderea habitatelor seminaturale, cu suprafață mai mult de 2 ha

Habitat	Extindere - m ²
Plantații de conifere - <i>Piceetum cultum</i>	7311164
Regenerare de fag	5177854
Pășuni degradate	4794398
Păduri tinere de amestec	2972238
Pădure de amestec de conifere	1754492
Vegetație de după exploatare	634228
Pășuni împădurite	486145
Telekio-Alnetum	463293
Fâneată mezofil	454481
Albie de pârâu, cu buruieniș înalte și zăvoaie	213015
Mercuriali-Tiliaetum	61950
Mlaștină de tranziție	58685
Buruieniș înalt	43254

Alte habitate cu suprafețe mai mici, dar importante din punct de vedere al protecției naturii:

- fânețe;
- habitate umede de pajiști;
- habitate umede de pajiști și mlaștini de tranziție.

B.3.2. Flora și fauna

B.3.2.1. Specii de interes comunitar

Formularul Standard impune asigurarea stării favorabile de conservare pentru speciile de interes comunitar.

Tabel nr.5. Specii indicatoare de interes comunitar, prezente în situl ROSCI0037

Specia	Cod Natura 2000	Anexa din directiva habitate	Lista Roșie globală IUCN	Lista Roșie a Plantelor din România	Convenția de la Berna	Caracter endemic
<i>Ligularia sibirica</i>	1758	Anexa 2	-	Prezentă	Anexa 1	-
<i>Ursus arctos</i>	1354	Anexa 2, 4	LC	-	Anexa 2	-
<i>Canis lupus</i>	1352	Anexa 2,4	LC	-	Anexa 2	-
<i>Lynx lynx</i>	1361	Anexa 2, 4	LC	-	Anexa 2	-
<i>Myotis myotis</i>	1324	Anexa 2	LC	-	-	-
<i>Myotis bechsteinii</i>	1323	Anexa 2	NT	-	-	-
<i>Barbastella barbastellus</i>	1308	Anexa 2	NT	-	-	-
<i>Triturus cristatus</i>	1166	Anexa 2, 4	LC	-	Anexa 2	-
<i>Triturus montandoni</i>	2001	Anexa 2	LC	-	Anexa 2	Endemic pentru lanțul Carpatic
<i>Bombina variegata</i>	1193	Anexa 2, 4	LC	-	-	-
<i>Pholydoptera transsylvanica</i>	4054		-	-	-	-

LC- least concern – specie cu risc redus de amenințare

NT- near threatened – specie aproape amenințată

DD - data deficient – informații deficiente

În cadrul procesului de realizare a planului de management, în perioada 2011-2012, s-au făcut inventarieri, rezultând următoarele:

Tabel nr.6. Situația actuală a speciilor de interes comunitar identificate în sit

Numele speciei	Răspândirea speciei în sit	Mărimea populației	Starea de conservare a populației speciei în momentul desemnării sitului*	Starea de conservare a populației speciei în momentul elaborării planului de management*
Râs - <i>Lynx lynx</i>	Pe toată suprafața sitului.	0,17-0,33 exemplare/1000 ha	A	A
Urs - <i>Ursus arctos</i> *	Pe toată suprafața sitului.	2,67 exemplare/1000 ha	B	B
Lup - <i>Canis lupus</i> *	Pe toată suprafața sitului.	0,3-0,8 exemplare/1000 ha	A	A
Liliac cârn - <i>Barbastella barbastellus</i>	Pe toată suprafața sitului.	300 exemplare	A	A
Liliac cu urechi mari - <i>Myotis bechsteinii</i>	Pe toată suprafața sitului.	200-300 exemplare	A	A
Liliac comun - <i>Myotis myotis</i>	Pe toată suprafața sitului.	500-600 exemplare	A	A
Liliac comun	Nu a fost	0-20 exemplare	N/A	nu s-a

mic - <i>Myotis blythii</i>	identificat în sit, specie trecătoare.			identificat o populație rezidentă
Triton cu creastă - <i>Triturus cristatus</i>	În văile pâraielor Iadului și Zsombor.	200-300 exemplare	B	B
Triton carpatic - <i>Triturus montandoni</i>	Partea nordică a sitului, pe Muntele Puturosu.	200 exemplare	B	B
Buhai de baltă cu burtă galbenă - <i>Bombina variegata</i>	Pe toată suprafața sitului.	2000-7000 exemplare	B	A
Cosaș transilvan - <i>Pholidoptera transsylvanica</i>	Specia nu a fost identificată cu ocazia inventarierilor.	Specia nu a fost identificată cu ocazia inventarierilor.	A	N/A
Curechi de munte - <i>Ligularia sibirica</i>	În partea de sud a Tinovului Răbufnitoarea, valea pârâului Puturosu, Șaua Burda 1, Pasul-Turia, valea pârâului	4043 tulpini	B	B

	Zsombor.			
--	----------	--	--	--

*Stadiul de conservare – gradul de conservare al structurilor și funcțiile tipului de habitat natural, precum și posibilitățile acestuia de refacere/reconstrucție. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare a structurii, gradul de conservare a funcțiilor, posibilitățile de refacere a habitatului.

- A – conservare excelentă;
- B – conservare bună;
- C – conservare medie sau redusă.
- N/A – nedisponibil

B.3.2.2. Alte specii de interes de conservare

Pe lângă speciile de interes comunitar, au fost identificate specii de floră și faună importante în ceea ce privește conservarea.

Tabel nr. 7. Alte specii de interes comunitar prezente în sit

Specia	Categorie IUCN	Anexa Directiva Păsări	Anexa Directiva Habitate	Convenția de la BERNA
Faună				
<i>Bonasa bonasia</i>	LC	Anexa 1	-	Anexa 3
<i>Motacilla cinerea</i>	LC	-		Anexa 2
<i>Corvus monedula</i>	LC	Anexa 2/1	-	-
<i>Lanius collurio</i>	LC	Anexa 1	-	Anexa 2
<i>Pica pica</i>	LC	Anexa 2/1	-	-
<i>Troglodytes troglodytes</i>	LC	Anexa 1	-	Anexa 2
<i>Turdus merula</i>	LC	Anexa 2/2	-	Anexa 3
<i>Turdus philomelos</i>	LC	Anexa 2/1	-	Anexa 3
<i>Myotis blythii</i>	LC	-	Anexa 2	-
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	LC	-	Anexa 2	-
<i>Sabanejewia aurata</i>	DD	-	Anexa 2	Anexa 3

<i>Barbus peloponessus</i>	LC	-	Anexa 2, 5	Anexa 3
<i>Cottus gobio</i>	LC	-	Anexa 2	Anexa 3
<i>Rana temporaria</i>	LC	-	Anexa 5	-
<i>Lacerta agilis</i>	LC	-	Anexa 4	-
<i>Hyla arborea</i>	LC	-	Anexa 4	Anexa 2
<i>Coronella austriaca</i>	LC	-	Anexa 4	-
<i>Bufo viridis</i>	DD	-	Anexa 4	Anexa 2
Floră				
<i>Galanthus nivalis</i>	NT	-	Anexa 5	-

În cadrul evaluărilor de bază din 2011-2012 și a monitorizărilor, au fost semnalate în sit specii listate în Anexa 2 a Directivei Habitate, astfel custodele va realiza demersuri în sensul includerii lor în Formularul Standard al sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos. Totodată, custodele va face propuneri de scoatere a speciei *Myotis blythii*, din Formularul Standard, deoarece specia nu a fost găsită în urma inventarierilor din 2011-2012, iar pe baza rezultatelor monitorizării se poate afirma că nu formează colonii în cadrul sitului.

Tabel nr. 8. Alte specii protejate caracteristice

Specia	Categorie IUCN	Lista Roșie a Plantelor din România	Convenția de la BERNA	Grad de periclitare
Floră				
<i>Empetrum nigrum</i>	-	-	-	
<i>Drosera rotundifolia</i>	LC	-	-	R
<i>Vaccinium oxycoccos</i>	-	-	-	-
<i>Thelypteris palustris</i>	-	-	-	-
<i>Carex appropinquata</i>	-	-	-	-
<i>Valeriana</i>	-	-	-	R

<i>simplicifolia</i>				
<i>Dactylorhiza majalis</i>	-	-	-	R
<i>Calamagrostis canescens</i>	-	-	-	R
<i>Botrychium matricariifolium</i>	-	-	Anexa 1	E
<i>Epipogium aphyllum</i>	-	-	-	-
<i>Cystopteris sudetica</i>	-	-	-	R
<i>Cephalanthera longifolia</i>	-	-	-	-
<i>Cephalanthera rubra</i>	-	-	-	-
<i>Cephalanthera damasonium</i>	-	-	-	-
<i>Hepatica transsilvanica</i>	-	Prezentă	-	-
<i>Lilium martagon</i>	-	-	-	-
<i>Epipactis atrorubens</i>	-	-	-	-
<i>Epipactis pontica</i>	-	-	-	-
<i>Pyrola rotundifolia</i>	-	-	-	-
Faună				
<i>Delichon urbicum</i>	LC	-	-	-
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	LC	-	Anexa 2	-
<i>Emberiza citrinella</i>	LC	-	Anexa 2	-
<i>Loxia curvirostra</i>	LC	-	Anexa 2	-
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	LC	-	Anexa 2	-

<i>Erithacus rubecula</i>	LC		Anexa 2	
<i>Aegithalos caudatus</i>	LC		Anexa 3	

E- taxoni periclitați, în pericol de extincție, a căror supraviețuire este improbabilă dacă factorii cauzali continuă să acționeze sau a căror populații au fost sărăcite până la nivelul critic

R- taxoni cu populații mondiale mici, care în prezent nu sunt amenințați dar care se află sub risc ca urmare a arealului lor restrictiv

LC- least concern - specie cu risc redus de amenințare

B.3.3. Peisajul

Situl Natura 2000 Ciomad-Balványos are un peisaj caracteristic zonelor montane, cu masive muntoase împădurite. În centrul sitului este situată așezarea Băile Balványos, care imprimă peisajului caracteristici culturale. Acest tip de peisaj, dominat de pădurile înconjurătoare, de pâraurile repezi, de băile „Csiszár”, „Timsós”, și „Bálványos” și de Cetatea Balványos, reprezintă o valoare ecologică deosebită pentru un număr mare de specii. Habitatele forestiere și speciile care trăiesc aici își găsesc și astăzi condițiile necesare pentru supraviețuire. Intensitatea și suprafața de fond forestier exploatată este redusă, starea de conservare a habitatelor forestiere fiind bună. În afară de zona Băile-Balványos, antropizarea nu a afectat peisajul.

Izvoarele cu ape minerale, grotlele cu gaze, mofetele, și valorile geologice în general, fac ca acest peisaj să aibă o valoare de neprețuit.

B.4. Informații socio-economice și culturale

B.4.1. Informații socio-economice și culturale: perspectivă istorică

Comuna Bixad, formată doar din satul Bixad, a devenit comună independentă în anul 2004. Timp de 36 de ani, între anii 1968 și 2004, a aparținut de comuna Malnaș. Satul este situat în punctul cel mai nordic al județului Covasna. În timpul năvălirii tătarilor, cele două cetăți din regiune, cetatea Vapa și cetatea Piatra Șoimului, au servit ca adăpost localnicilor. Conteul Mikó Ferenc a înființat fabrici de sticlă, mai întâi în Mereni, apoi în valea pâraului Zsombor, din apropiere. În anul 1782, Conteul Mike Miklós a mutat fabrica pe teritoriul actual al Bixadului. Fabrica se afla în centrul satului, într-o clădire existentă și astăzi. Aici s-au fabricat borcane, tuburi de lămpi, dar și sticlă șlefuită și pictată, cu valoare artistică. Prima consemnare scrisă a satului apare în anul 1782. Localitatea s-a format din muncitorii fabricii și familiile meseriașilor

veniți din alte zone. În Bixad a trăit și a lucrat maestrul renumit al sticlăriei transilvanene, Sovánka István 1858-1944, care, în anul 1908, s-a stabilit în sat și a înălțat această meserie la rang de artă. Maestrul este înmormântat în cimitirul comunei.

Poteci turistice marcate ne conduc din sat spre cetățile amintite mai sus.

Cetatea Vapa se află pe vârful înconjurat de valea pârâului Rakottyás și a râului Olt. Cercetările arheologice au scos la iveală aici vestigii din epoca neolitică, de bronz și de fier. În trecut, în locul cetății a existat probabil o așezare primitivă, întărită. S-a găsit aici și o monedă de aur din perioada împăratului Nero. Se spune că, în evul mediu, secuii au înălțat aici o cetate și că, pe acest loc, s-au găsit câțiva pinteni, o teacă de sabie, săgeți, tocure de săgeți și arme turco-tătare.

Cetatea "Sólyomkő" s-a aflat pe vârful stâncos Piatra Șoimului, înalt de 717 m, bazele cetății fiind vizibile și astăzi. Cercetările arheologilor, susțin ipoteze potrivit cărora cetatea a fost construită în sec. al XII-lea, după care, în secolele XIV-XV, a intrat în posesia familiei Mikó. Cetatea a fost distrusă în urma atacurilor turco-tătare din secolul al XVII-lea. Locul fabricii de sticlă a fost luat de carierele de piatră de pe malul drept al Oltului, acestea reprezentând o sursă de venit pentru populație. În această perioadă, au fost stabilite aici familii de pietrari, printre care și italieni, artiști în sculptura pietrei. După anul 1891, în perioada construirii liniei de cale ferată Brașov-Sfântu Gheorghe, carierele de piatră au dat de lucru multor localnici.

Turia este o așezare străveche, care avea o suprafață atât de întinsă, încât din aceasta s-a desprins orașul Târgu Secuiesc. Comuna, din regiunea Trei Scaune, a luat naștere în august 1917 din unificarea satelor Turia, Volalul de Sus, Volalul de Jos și Volal. Înainte de unificare, în 1899 Volalul de Sus și Volalul de Jos s-au unit sub numele de Turia. Aceste localități de sine stătătoare ale satului, până în 1876, aparțineau de comitatul Alba de Sus. Din punct de vedere administrativ, de comună mai aparțin satul Alungeni și stațiunea Băile Balványos. Primul sat se situează la 2 km, iar cea de-a doua localitate, la 13 km de reședința de comună. Turia de Sus este amintită în scris prima oară în 1307, Turia de Jos în 1332, iar despre partea Volal a satului Karatna avem date din 1427. Așezarea a fost printre cele mai importante încă din trecut, dispunând de un sistem economic dezvoltat, o importantă sursă de venit fiind reprezentată de activitățile de prelucrare a lemnului.

B.4.2. Informații socio-economice și culturale: situația prezentă

Bixad: O parte din cariere funcționează și astăzi, cu efectiv micșorat. După schimbarea de regim, s-a dezvoltat exploatarea pădurii și prelucrarea lemnului. Pe suprafețele agricole din regiune se cultivă cereale și cartofi. La baza creșterii animalelor stau pășunile și fânețele întinse. Satul

Bixad beneficiază de cea mai dezvoltată rețea de pensiuni, unde turiștii au cele mai bune condiții. De aici, pe poteci turistice marcate se poate ajunge, pe jos, la lacul vulcanic Sf. Ana și la Rezervația Naturală Tinovul Mohoș. Subsolul localității este bogat în ape minerale carbogazoase calde și de izvoare de ape acidulate. Pentru a ajuta dezvoltarea regiunii, bogată în valori și atracții turistice, a fost înființată "microregiunea Ciomatu", care include satul Turia cu Băile Balvanyos și localitățile Tușnad și Lăzăreni, din județul Harghita. Alte atracții turistice din sat sunt biserica catolică, construită în 1867, pe un loc donat de contele Mike György.

Populația localității Bixad, conform datelor recensământului din anul 2002, numără 1011 de persoane, din care 1,15% se declară de etnie română, 94,45% de etnie maghiară și 4,28% de etnie romă, vorbitoare a limbii maghiare.

Vechea biserică ortodoxă poartă hramul Sfântului Gheorghe, cea nouă, construită în perioada 1936-1940, cu fresce interioare îl înfățișează pe Sfântul Dumitru, noul hram al bisericii. Comunitatea reformată a construit o biserică în 1978. Clădirea școlii din localitate a fost cândva castelul de vânatoare a contelui Mikes Ármin, în prezent fiind proprietatea comunității.

La Turia locuiesc în jur de 4000 de persoane, din care 99% se declară de etnie maghiară. Din punct de vedere religios, majoritatea sunt de religie romano-catolică, dar este considerabil și numărul credincioșilor reformați. Locuitorii Turiei de Jos și Volalului sunt aproape toți romano-catolici, reformații trăind mai ales la Turia de Sus și Karatna. În perioada actuală, principala activitate a locuitorilor este agricultura și creșterea animalelor. Totodată, se pune accent deosebit pe turism. Sunt lucrate aproape cincisprezece mii de hectare de teren, din care, mare parte sunt reprezentată de terenuri arabile și pășuni. Aici funcționează sediul Asociației Naționale de Turism Rural și Ecologic, filiala Covasna, care se ocupă cu turismul rural.

Primirea oaspeților pune accent pe prezentarea aspectelor specifice ale vieții populare secuiești. Pe lângă acestea, localnicii încearcă să crească atractivitatea acestor meleaguri prin punerea în valoare a resurselor naturale deosebite specifice zonei.

Localitatea Băile Balvanyos care aparține din punct de vedere administrativ teritorial, de comuna Turia se situează pe cursul superior al pârâului Turia, la confluența pârâurilor Puturosu și Bálványos care curg din direcția NV, respectiv N. În preajma conurilor vulcanice ale munților Puturosu și cetatea Balvanyos sunt activitățile postvulcanice cele mai spectaculoase. Cele mai cunoscute emanații vulcanice se găăsesc în peșterile: Puturosul, Timsos, Grota Ucigașă și Cimitirul de Păsări.

Tabel nr. 9. Date statistice referitoare la localitățile învecinate cu situl Natura 2000

Nr. Crt	Indicatorul	Localitatea	
		Turia	Bixad
1	Populație – la Recensământul Populației și al Locuinței 2011 – totală , din care:	4053	1774
	• Română	44	17
	• Maghiară	4006	1721
	• Romă	3	35
	• Masculin	2009	872
	• Feminin	2044	902
2	Religii la Recensământul Populației și al Locuinței 2011		
	• romano-catolic	3476	1494
	• reformat	512	138
	• ortodox	34	54
	• baptist	-	30
	• adventist	6	-
	• alte	13	36
• fără religie	9	9	
3	Număr gospodării la Recensământul Populației și al Locuinței 2011	1458	653
4	Număr clădiri la Recensământul Populației și al Locuinței 2011	1697	630
5	Căi de acces		
	- drumuri naționale	-	1
	- drumuri județene	1	1
	- drumuri comunale	1	-
6	Instituții de învățământ		
	• licee	-	-
	• școli	6	1
	• grădinițe	5	1
7	Biserici	5	6
8	Cămine culturale	2	1
9	Unități turistice existente		
	- hoteluri	1	-
	- pensiuni	7	3
	- vile turistice	1	-
	- popasuri turistice	1	-
	- căsuțe tip camping	1	-

B.4.3. Economia locală

Turia este o comună care, preponderent, are zona înconjurătoare cu relief de tip ”dealuri”, astfel încât agricultura și creșterea animalelor reprezintă un potențial deosebit.

Ramura industrială cea mai dezvoltată în comună, este industria prelucrătoare, fiind reprezentată de unități de prelucrare a lemnului, unități ale industriei ușoare, unități de morărit și panificație, unități ale industriei meșteșugărești și artizanale. Un segment important al industriei, în comună, este industria construcțiilor, ramură care a avut o dezvoltare intensă în ultimii ani. Potențialul turistic din zonă este extrem de ridicat datorită proprietăților sale naturale. Apele minerale și băile cu diverse compoziții chimice, mofetele și emanațiile sulfuroase au creat condiții pentru dezvoltarea balneoturismului.

În ceea ce privește activitățile economice, în comuna Bixad, există o carieră cu profil de exploatare a pietrei, unități de prelucrarea lemnului, precum și unități cu profil de cioplit piatră. Există și diverși meșteșugari cum ar fi: fierari, croitori, potcovari, cizmari și dulgheri.

În comuna Bixad, activitatea turistică, exploatează particularitățile naturale extraordinare specifice zonei într-o proporție, din păcate, deosebit de mică. Agroturismul și turismul sunt în curs de dezvoltare.

Tabel nr. 10. Efective de animale

Indicatorul	Localitatea	
	Turia	Bixad
Efective de animale		
bovine	774	755
ovine	5815	886
cabaline	73	110
porcine	2299	150

B.4.4. Dreptul de proprietate/administrare și folosința terenurilor

Terenurile aflate în perimetrul sitului Ciomad-Balványos se află în proprietatea:

- persoanelor fizice;
- composesoratelor;
- consiliilor locale;
- consiliului județean;
- statului.

Situația proprietarilor și suprafețele de teren sunt redată în tabelul nr.11 și în tabelul nr. 12.

Tabel nr.11. Dreptul de proprietate a terenurilor din situl Natura 2000 Ciomad-Balvanos

Proprietar	Suprafața teren - ha	% din suprafața totală
Comuna Turia	148.14	2.47%
Comuna Bixad	401.96	6.71%
Persoane fizice	2615.88	43.65%
Statul Român	328.23	5.48%
Consilul Județean	12.30	0.21%
Parohii, școli	114.08	1.90%
Roy Chowdhury Ecaterina Susana	1239.97	20.69%
Teren a cărui situație juridică nu este clarificată	283.76	4.73%
Composesorate	849.02	14.17%
Total	5993.34	100.00%

Terenurile din tabelele 11 și 12 au fost dobândite conform Legii nr. 18/1991, Legii nr. 169/1997, Legii nr. 1/2000 și Legii nr. 247/2005 și corespund vechilor amplasamente. Dovada proprietății terenurilor este reprezentată de: adeverințe emise conform Legii nr. 18/1991, titluri de proprietate, drepturi validate prin hotărâri ale comisiei locale și hotărâri ale comisiei județene Covasna, ordin al prefectului județului Covasna în cazul iazurilor comunale, hotărâri judecătorești, cărți funciare.

Tabel nr.12. Dreptul de proprietate a terenurilor din situl Ciomad-Balvanos defalcat pe teritoriul administrativ

Proprietar	Total ha	Fâneață ha	Pășune ha	Pădure ha	Drum ha	Curți/Construcții ha
Teritoriul administrativ Turia						
Comuna Turia	148.14			113.30	34.84	
Persoane fizice	2600.19	128.67	270.00	2168.52		33.00
Statul Român	221.50			206.50		15
Composesorate	849.02		107.00	742.02		
Consiliul Județean	7.36				7.36	

Parohii, școli	114.08			114.08		
Teren a cărui situație juridică nu este clarificată	279.26		279.26			
Teritoriul administrativ Bixad						
Comuna Bixad	401.96		102.45	292.10	7.41	
Persoane fizice	15.69	8.54	6.39			0.76
Statul Român	106.73			106.09		0.64
Roy Chowdhury Ecaterina Susana	1239.97		2.23	1230.74	7.00	
Consiliul Județean	4.94				4.22	0.72
Teren a cărui situație juridică nu este clarificată	4.50			4.50		
Total	5993.34	137.21	767.33	4977.85	60.83	50.12

Situația titlurilor de proprietate pentru terenurile aflate în situl Ciomad-Balványos este următoarea:

- pentru terenurile aflate în sit, situate pe teritoriul administrativ al comunei Bixad sunt emise titluri de proprietate în procent de 99%;
- pentru terenurile aflate în sit, situate pe teritoriul administrativ al comunei Turia, sunt emise titluri de proprietate în procent de 85%;

În condițiile în care elaborarea documentațiilor necesare întabulării imobilelor presupune costuri considerabile, doar un procent de 35% din terenurile aflate pe suprafața sitului sunt întabulate.

B.4.5. Categoriile de folosință a terenurilor

În situl Ciomad-Balványos există următoarele categorii de folosință a terenurilor:

- terenuri agricole care sunt reprezentate de pășuni și fânețe;
- fond forestier;
- terenuri neagricole, reprezentate de drumuri și terenuri cu construcții.

Folosința actuală a terenurilor este determinată de modul de administrare și gospodărire a pădurilor, pășunilor și fânețelor.

Pădurile de pe suprafața sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos sunt administrate, în baza amenajamentelor silvice de: Ocolul Silvic Tălișoara, Primăria Bixad, Roy Chowdhury Ecaterina Susana, Ocolul Silvic Brețcu.

Amenajamentele silvice ale unităților de producție, ce intră în componența sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos, vor fi revizuite, în mod obligatoriu, în conformitate cu prevederile planului de management. Suprafața terenurilor cu vegetație forestieră proprietate privată este de 4255 ha. Momentan, Ocolul Silvic Tălișoara administrează o suprafață de 106.7 ha din fondul forestier național de stat, în unitatea de producție V Șugaș-Bixad, iar Ocolul Silvic Brețcu administrează 206.8 ha, în unitatea de producție IV Cetate-Turia.

Categoria de folosință a terenurilor și suprafețele de teren cu ponderea acestora din aria totală a sitului, sunt redate în tabelul nr.13.

Tabel nr.13. Categoriile de folosință a terenurilor din situl Ciomad-Balvanyos

Categoria de folosință	Turia	Bixad	Total	% din suprafață
Drumuri	42.20	18.63	60.83	1.01%
Pășune	656.26	111.07	767.33	12.80%
Fânează	128.67	8.54	137.21	2.29%
Fond forestier	3344.42	1633.43	4977.85	83.06%
Terenuri cu construcții	48.00	2.12	50.12	0.84%
Total	4219.55	1773.79	5993.34	100.00%

Administrarea fondului forestier se face pe baza amenajamentelor silvice.

Tabel nr. 14. Amenajamente silvice și silvopastorale

Nr. Crt.	Ocolul silvic	Anul realizării amenajamentului	Proiectant
1	O.S.Tălișoara - comuna Bixad	2001	SC Vâjoiu SRL Codlea
2	O.S.Tălișoara - Roy Chowdhury Ecaterina Susana	-	-
3	Islaz comuna Bixad	2001	SC Vâjoiu SRL Codlea
4	O.S. Brețcu - persoane fizice	2005	SC Irisilva SRL Caracal

5	O.S. Brețcu - Statul Român	2005	SC Irisilva SRL Caracal
6	O.S. Brețcu - Composesoratul Turia de Jos	2004	SC Silvproiect SRL Brașov
7	O.S. Brețcu - Composesoratul Torjahago Utjan Tul	2006	SC Tehnosilv SRL Brașov
8	O.S. Brețcu - Comuna Turia	2006	SC Tehnosilv SRL Brașov

Pășunile și fânețele sunt utilizate în proporție de 80% ca pășuni montane, din cauza amplasării acestora la distanțe mari față de localități și a numărului descrescător a efectivelor de ovine, bovine și cabaline. În acest context, necesarul de fân este produs în zonele limitrofe localităților.

B.4.6. Factorii interesați

Tabel nr.15. Lista factorilor interesați

Instituții, organizații, grupuri de interese pe categorii, stabilite pe baza rolului și/sau a interesului în AP	Rol/interes	Capacitatea și motivația de a face schimbări
Guvern și entități subordonate acestuia		
Ministerul Mediului și Apelor și Pădurilor	Responsabil pentru implementarea Directivei Păsări și Habitate. Responsabil pentru aprobarea Regulamentelor și Planurilor de management a ariilor naturale protejate.	Motivația se bazează pe conformarea cu cadrul legislativ pentru ariile naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei

		sălbatică - O.U.G. nr. 57/2007 aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare;
Agencia pentru Protectia Mediului Covasna	Responsabilă pentru avizarea Regulamentelor interioare, Planurilor de management ale siturilor Natura 2000, reglementarea planurilor/programelor/proiectelor/activităților implementate/desfășurate pe teritoriul sitului.	Are capacitatea de a susține cu informații publice atât custodele cât și factorii interesați.
Garda de Mediu Covasna	Responsabilă pentru controlarea modului de respectare a legislației de mediu privind ariile naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.	Are capacitate de control și de a susține cu informații publice atât custodele cât și factorii interesați.
Autorități locale și entități subordonate		
Consiliul Județen Covasna - Centrul Județean pentru Protectia Naturii, Dezvoltare Rurală și Salvamont	Responsabil cu administrarea sitului Natura 2000 învecinat ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt, care se suprapune în proporție de 30% pe teritoriul SCI-ului.	Cele două situri învecinate, au strategii asemănătoare. În acest context este nevoie de colaborare pentru a atinge obiectivele specifice, precum și dezvoltarea durabilă a zonei.
Primăria Bixad, Primăria Turia	Prin promovarea sitului și a beneficiilor aduse de rețeaua Natura 2000, proprietarii de terenuri, localnicii se vor implica în implementarea proiectului.	Implementarea Planului de management al sitului, cu implicarea autorităților locale, dezvoltarea conștiinței ecologice. Constituie primul pas spre

		dezvoltarea durabilă a zonei.
Proprietarii de terenuri, comunitățile locale	Proprietarii de terenuri, localnicii se vor implica în implementarea planului.	Implementarea Planului de management a sitului cu implicarea proprietarilor privați ai terenurilor, creșterea gradului de conștientizare. Constituie primul pas spre dezvoltarea durabilă a zonei.
Ocolul Silvic Privat Târgu Secuiesc, OS Brețcu, OS Tălișoara	Responsabil cu administrarea pădurilor de pe teritoriul sitului.	Implicarea acestora în implementarea planului și a măsurilor de management.
Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna	Gospodărirea apelor din județul Covasna.	Implicarea în implementarea planului și a măsurilor de management.
Institutul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare Covasna	Responsabil pentru controlul respectării regimului silvic de către toți deținătorii de suprafețe acoperite cu vegetație forestieră.	Implicarea în implementarea planului și a măsurilor de management.
Inspectoratul pentru Situații de Urgență Covasna	Responsabil pentru implicarea în situații de urgență în sit.	Implicarea în implementarea planului și a măsurilor de management.
Instituții academice		
Școlile din satele Bixad și Turia.	Educație ecologică în școlile din localitățile Bixad și Turia.	Implicarea activă a elevilor în managementul sitului.
Organizații non-guvernamentale		
Organizația	Responsabilă cu administrarea sitului Natura	Cele două situri învecinate

Geoecologică Accent	2000 Bazinul Ciucului de Jos ROSCI0007 din vecinătatea sitului Ciomad-Balványos.	cu strategii asemănătoare. Este nevoie de o colaborare pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Asociația Vânătorilor Pro Silva- Covasna, AVPS Cătrușa	Responsabilă cu administrarea fondului cinegetic din situl Ciomad-Balványos.	Implicarea acestora în implementarea Planului de management.
Sectorul privat		
Hotel Best Western	Unitate de primire turistică.	Este nevoie de o colaborare cu unitățile turistice pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Pensiunea Cetate	Unitate de primire turistică.	Este nevoie de colaborare cu unitățile turistice pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Pensiunea Istvana	Unitate de primire turistică.	Este nevoie de colaborare cu unitățile turistice pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
SC Ecos Club SRL	Responsabil cu administrarea sitului învecinat Tinovul Mohoș-Lacul Sfânta Ana.	Cele două situri învecinate cu strategii asemănătoare. Este nevoie de colaborare pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Administrare		

infrastructură		
CNADNR – Direcția Regională Drumuri și Poduri Brașov – Filiala Harghita	Administrarea drumurilor naționale.	
Electrica SA.	Furnizare energie electrică.	

B.4.7. Informare, conștientizare, educare

Scopul comunicării este ca Rețeaua Natura 2000 și obiectivele acesteia, să fie aduse la cunoștința tuturor grupurilor interesate și publicului, eliminând temerile anumitor grupuri țintă vis-a-vis de consecințele instituirii regimului de arie naturală protejată de interes comunitar a zonei, precum și implicarea localnicilor din împrejurimurile sitului în realizarea proiectului. Pentru ca acest lucru să fie cât mai eficient este necesară desfășurarea unei activități asidue de informare și conștientizare, în școlile din jurul sitului, cu precădere în localitățile Turia și Bixad. În procesul de comunicare, informare și conștientizare vor fi folosite următoarele căi de comunicare:

- materiale elaborate de custodele sitului: albume foto cu speciile și habitatele din situl Natura 2000, postere, pliante;
- panouri informative - actualizarea panourilor informative existente în sit;
- filme scurte - elaborare filme scurte despre specii și habitate;
- caravane de informare;
- vizite tematice;
- aplicații practice în teren;
- terminale touchscreen amplasate în unități turistice din sit, pentru prezentarea informațiilor;
- organizarea de întâlniri pentru facilitarea implementării recomandărilor din planul de management și a proiectului;
- pagină de web.

B.5. Cercetare

Momentan nu există infrastructură destinată cercetării, custodele considerând necesară efectuarea de cercetări având ca obiect de studiu: geologia, climatologia, grottele cu gaze.

B.6. Acțiuni de management majore, desfășurate în aria protejată

Organizația Vinca Minor, în calitate de custode, a desfășurat următoarele acțiuni principale de management:

- implementarea legislației în vigoare pentru menținerea valorilor de biodiversitate, pentru care a fost declarată aria protejată;
- identificarea și asigurarea de fonduri pentru elaborarea planului de management;
- colectarea informațiilor și organizarea întâlnirilor preliminare cu factorii interesați;
- informarea populației locale cu privire la importanța ariei protejate și legislația în vigoare;
- identificarea și asigurarea fondurilor necesare managementului AP.

C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE

C.1. Valori

Principalele valori ale ariei protejate sunt reprezentate de:

- speciile și habitatele de interes comunitar, prezentate în Formularul Standard și prezentate în tabelele nr. 2, nr. 5.
- habitatele importante pentru speciile de interes comunitar, care nu sunt incluse în Formularul Standard, prezentate în tabelul nr. 4.
- speciile de interes comunitar, care nu sunt incluse în Formularul Standard, prezentate în tabelul nr.7.
- speciile și habitatele care sunt importante pentru AP, altele decât cele de interes comunitar, prezentate în tabelul nr. 8.

Pe lângă acestea, au fost identificate și alte valori importante pentru zonă, mai ales cele ce se constituie în resurse pentru localnici și dezvoltarea zonei. De exemplu, se menționează peisaje valoroase, care pot constitui atracții turistice sau valori care sunt importante pentru comunitățile

locale și care, dacă sunt păstrate și valorificate, ajută la dezvoltarea locală și la obținerea unui sprijin real din partea autorităților și a localnicilor pentru implementarea măsurilor de management.

Tabel nr.16. Valori de biodiversitate identificate

Valoare identificată în sit	Prezența în AP - UM specifică valorii	Importanța pentru AP/comunitate	Importanță deosebită - inclusiv valori unice
Habitate			
91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	1,4 ha	Habitat cu valoare de conservare mare. Reprezintă obiectiv turistic prin faptul că găzduiește specii rare ocrotite și de importanță comunitară. Este o sursă pentru turism ecologic.	Habitat de importanță deosebită pentru speciile <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Vaccinium oxycoccos</i> și <i>Thelypteris palustris</i> .
9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo Fagetum</i>	731,6 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	Loc de iernare pentru specia comunitară urs.
9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo Fagetum</i>	1288 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de	

		hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>	979,1 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	
91V0 - Păduri dacice de fag de tip <i>Symphyto-Fagion</i>	500 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	
Buruienișuri înalte	43254 m ²	Habitat pentru speciile <i>Telekia speciosa</i> și <i>Carduus personata</i> .	Habitat pentru specia de importanță comunitară <i>Ligularia sibirica</i> .
Habitatate umede de pajiști	mai puțin de 2 ha	Habitat pentru specia de importanță comunitară <i>Ligularia sibirica</i> .	Habitatetele umede sunt periclitare în toată Europa.
Habitatate umede de pajiști și mlaștini de tranziție	mai puțin de 2 ha	Sunt răspândite în păduri și în fânețe, cu specii caracteristice: <i>Trollius europaeus</i> , <i>Carex rostrata</i> , <i>Cardamine amara</i> .	Habitat pentru specia de importanță comunitară <i>Ligularia sibirica</i> .
Fânețe	45,5 ha	Localnicii folosesc fânețele	Habitat pentru specia

		pentru hrănirea animalelor. Au populații bogate în specii de plante.	comunitară <i>Pholydoptera transsylvanica</i> .
Specii			
Faună			
<i>Ursus arctos</i>	2,67 exemplare/ 1000 ha	Ursul – cu excepția exemplarelor habituate de oameni și containerele de gunoi – este un indicator al calității ecosistemelor. Starea de conservare nefavorabilă a habitatului, precum și tendința acesteia de înrăutățire generează perspective nefavorabile pentru această specie.	Habitatele fragmentate, izolate sau puternic antropizate din vestul și centrul Europei conduc la creșterea conflictelor. În schimb, populația de urs din Carpați este acceptată/tolerată de majoritatea localnicilor și formarea urșilor habituați poate fi stopată cu un management adecvat. Viitorul speciei din Europa depinde în mare măsură de populația din Carpați unde calitatea habitatelor este adecvată.
<i>Canis lupus</i>	0,3-0,8 exemplare/ 1000 ha	Contribuie la menținerea unor ecosisteme sănătoase, echilibrate.	Specie prioritară.
<i>Lynx lynx</i>	0,17-0,33 exemplare/	Contribuie la menținerea unor ecosisteme sănătoase,	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc

	1000 ha	echilibrate.	reduc de amenințare.
<i>Myotis myotis</i>	500-600 exemplare	Ca insectivor nocturn, ocupă un loc foarte important în lanțul trofic, fiind singurul dușman natural pentru multe specii de insecte.	DH Anexa 2, Legea nr. 49/2011 anexa 3, 4a.
<i>Myotis bechsteinii</i>	200-300 exemplare	Ca insectivor nocturn, ocupă un loc foarte important în lanțul trofic, fiind singurul dușman natural pentru multe specii de insecte.	
<i>Barbastella barbastellus</i>	300 exemplare	Specie mai rară de pădure, care toamna coboară pe fânețe și vânează de-a lungul șirurilor de arbuști și de-a lungul vegetației ripariene.	DH Anexa 2, Legea nr. 49/2011 anexa 3, 4a.
<i>Triturus cristatus</i>	200-300 exemplare	Deoarece habitatul actual este mult mai mic decât habitatul potențial, numărul de indivizi este mult sub potențialul ariei protejate. Starea de conservare a populației este nefavorabilă.	
<i>Triturus montandoni</i> *	200 exemplare	Deoarece habitatul actual este mult mai mic decât habitatul potențial, numărul de indivizi este mult sub potențialul ariei protejate. Starea de conservare a populației este nefavorabilă.	Este endemic pentru Lanțul Carpatic.
<i>Bombina variegata</i>	2000-7000 exemplare	Habitatul acestei specii se găsește pe toată suprafața sitului. Are o stare de conservare bună, populația este stabilă, cu un număr mare de	

		indivizi.	
<i>Pholydoptera transsylvanica</i>	-	În sit sunt prezente habitate potențiale pentru specie. De aceea presupunem că specia este prezentă, astfel că este necesară monitorizarea continuă.	Este endemitul Lanțului Carpatic.
<i>Bonasa bonasia</i>	-	Preferă păduri de conifere mixte, dense și umede.	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc redus de amenințare.
<i>Motacilla flava</i>	-	Specia preferă regiunile de vale, lângă pârauri.	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc redus de amenințare.
<i>Motacilla cinerea</i>	-	Observările asupra speciei sunt legate de regiunile de vale, mai deschise, mai puțin împădurite ale pâraurilor repezi de munte și în al doilea rând, de secțiunile mai deschise ale pâraurilor adiacente drumurilor forestiere.	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc redus de amenințare.
Floră			
<i>Ligularia sibirica</i>	4043 tulpini	Specie de interes comunitar, figurează pe Anexa II a Directivei Habitare și pe Anexa 3 a Legii nr. 49/2011, IUCN: rar	Relict glaciare.
<i>Empetrum nigrum</i>	Mai multe sute de exemplare	Specie rară a turbăriilor și mlaștinilor.	
<i>Drosera rotundifolia</i>	Mai multe sute de exemplare	Specie caracteristică a turbăriilor.	
<i>Vaccinium oxycoccos</i>	Mai multe sute de exemplare	Preferă habitatele de mlaștini.	

<i>Thelypteris palustris</i>	35-40 tulpini	Specie care preferă habitate umede, cu populații foarte mici.	
<i>Carex appropinquata</i>	3 tulpini	Specia este sensibilă la nivelul apei freatice și umbrozitate.	
<i>Epipogium aphyllum</i>	3 populații	Specie saproxilică foarte rară. Se poate folosi ca specie indicator.	
<i>Valeriana simplicifolia</i>		Prezentă în Lista Roșie, Oltean et al. 1994	Prezentă în Lista Roșie a Bulgariei.
<i>Dactylorhiza majalis</i>		Se poate folosi ca specie indicator privind calitatea habitatului.	
<i>Calamagrostis canescens</i>		Specie sensibilă la nivelul apei freatice, desecarea habitatelor reprezentând un risc ridicat.	Vulnerabil - Cartea Roșie Irlanda.
<i>Botrychium matricariifolium</i>		Strict protejată.	Convenția de la Berna- Anexa I.
<i>Epipogium aphyllum</i>		Sunt rare și sunt sensibile la perturbarea teritoriului.	
<i>Cystopteris sudetica</i>		Specie sporadică, mică, preferă habitatele umbrite.	Relict glacial.
<i>Cephalanthera longifolia</i>		Specia se găsește în stratul ierbos al pădurilor.	
<i>Cephalanthera rubra</i>		Se poate folosi ca indicator al stării de conservare a habitatului. Este foarte sensibilă la perturbarea teritoriului.	Specie rară.
<i>Cephalanthera damasonium</i>		Specia se întinde în zona nemorală a pădurilor cu întindere sporadică.	
<i>Galanthus nivalis</i>		Specie comună, populară, este culeasă de către localnici în perioada de înflorire.	Prezentă în lista Roșie a Plantelor din România.

<i>Hepatica transsilvanica</i>		Este cea mai emblematică specie în Podișul Transilvaniei.	Endemit.
<i>Lilium martagon</i>		Specia este periclitată de pierderea habitatului.	Specie rară, declarată monument al naturii.
<i>Epipactis atrorubens</i>		Specie care preferă pajiștile higrofile. Plantă care prezintă un interes deosebit.	Specie rară.
<i>Epipactis pontica</i>		Specie indicatoare care se găsește în habitatul <i>Asperulo-Fagetum</i> .	
<i>Cardamine glanduligera</i>		Este un element important al stratului ierbos în tipuri de habitate <i>Asperulo-Fagetum</i> .	Endemică în lanțul Carpatic.

**Triturus montandoni*: în urma evaluărilor, prezența speciei a fost semnalată în bălți, ochiuri de apă, de-a lungul drumurilor forestiere, acestea fiind habitate capcană pentru specie. Totuși, în cazul *Triturus montandoni*, dar și la celelalte specii de amfibieni, aceste habitate deja existente trebuie protejate în perioada de reproducere, pentru că specia are puține apariții în cadrul sitului. Numărul indivizilor găsiți poate varia de la an la an, și în funcție de prezența acestor habitate capcană.

Tabel nr.17. Valori din aria protejată care reprezintă resurse naturale importante pentru comunitățile locale

Valoare identificată în sit	Importanța pentru AP/comunitate
Valori geologice	
Resursele subsolului: izvoare de ape minerale, băile, mofetele.	Izvoarele, încă aflate în stare naturală și fenomenele naturale legate de succesiunea acestora, reprezintă o valoare peisagistică caracteristică zonei.
Muntele Puturos	Muntele Puturos, cu toate valorile sale geologice este, poate, cea mai importantă valoare din aria protejată, printr-o varietate de atracții turistice extraordinare ca peșteri, izvoare, grote sulfuroase.
Valori peisagistice	
Cetatea Balvanos, Cetatea	Cetățile menționate sunt importante, ele relatându-ne despre

“Somkő”, Cetatea “Torja”, Cetatea “Vápa”	trecutul comunităților în jurul sitului. Cetatea Balványos reprezintă una dintre cele mai frecventate atracții turistice din cadrul sitului Natura 2000.
Valori naturale	
Tinovul Răbufnitoarea	Tinovul Răbufnitoarea este o turbărie cu vegetație forestieră, cu o floră specifică cu mai multe specii protejate: <i>Ligularia sibirica</i> , <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Vaccinium oxycoccos</i> .
Băile „Csiszár”, „Timsós”, „Bálványos”	Băi foarte valoroase, din punct de vedere medicinal, cu diferite efecte și substanțe: alaun, acid carbonic, hidrogeni sulfurați.
Mofete	Mofetele din zonă oferă atracție turistică și medicinală.
Pârâul „Zsombor”	La izvorul pârâului, se găsesc mofete, băi cu ape minerale.
Carieră de piatră	Piatra este folosită de către localnici pentru construcții.
Agricultura	E importantă pentru păstrarea stării bune de conservare a peisajului.
Alte valori identificate în sit	
Lemn	Reprezintă o resursă necesară pentru asigurarea energiei termice, a lemnului de construcții pentru localnici, precum și ca sursă de venituri din activitățile silvice și de prelucrare a lemnului.
Pășuni- fânețe	Păstoritul este o activitate tradițională a populației locale. În pășuni sunt amenajate stâni, fără a perturba echilibrul ecologic al sitului. Păstrarea lor este esențială pentru creșterea animalelor, dar sunt importante și pentru conservare peisajului și asigurarea hranei speciilor de pradă.
Ciuperci și fructe de pădure	Pot fi utilizate ca venituri suplimentare pentru proprietarii de terenuri.
Plante medicinale	De exemplu: <i>Achillea millefolium</i> , <i>Hypericum perforatum</i> , <i>Sambucus nigra</i> , <i>Carum carvi</i> , <i>Echium vulgare</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Origanum vulgare</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> .
Specii sălbatice de interes cinegetic	Datorită vânătorii și comercializării produselor rezultate, valoarea economică a acestui fond este semnificativă.

C.2. Presiuni și amenințări

Presiunile apar/există ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme din trecut sau care au loc în prezent și care afectează cumulat sau separat, viabilitatea pe termen lung/mediu a speciei sau a habitatului.

Amenințările pot apărea ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme, putând afecta, în mod cumulat sau separat, viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Definirea amenințărilor se face luând în calcul acțiuni umane viitoare sau previzibile. Pentru analiza de mai jos, s-au luat în calcul amenințările și presiunile identificate în prezent și cele ce pot deriva în următorii cinci ani, din acțiuni umane în derulare sau previzibile și fenomene naturale extreme posibile.

Legendă pentru tabel:

Amenințare minoră	Amenințare moderată	Amenințare majoră
necesită monitorizare dar nu și acțiuni specifice de management	necesită acțiuni specifice de management cât mai curând posibil	necesită acțiuni de management cu prioritate
Cu impact mic	Cu impact mediu	Cu impact major
1	2	3

Tabel nr.18. Presiuni și amenințări

Amenințarea /Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
1. Dezvoltările rezidențiale și comerciale.				
1.1. Case și așezări	Peisaj	<p>Cauza: construcția unităților turistice noi, tendințele de extindere ale intravilanului.</p> <p>Localizarea: în Băile Balványos.</p> <p>Impact: poate avea efecte negative</p>	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		asupra peisajului.		
	Urs, lup, râs	Cauza: construcțiile și împrejurimile acestora ocupă permanent habitatul speciilor pradă. Impact: pierderea de habitat, fragmentarea habitatelor și, în mod indirect, producerea de pagube și conflicte între carnivorele mari și om. Localizare: extinderea intravilanului Băile Balvanos.	1	1
1.2. Zone comerciale și industriale	Peisajul	Cauza: tendințele de extindere a intravilanului. Impact: se schimbă peisajul, apar clădiri noi. Localizare: în Băile Balvanos.	1	1
1.3. Infrastructură pentru turism și recreere	Nu este cazul			
2. Agricultură și Acvacultură				
2.1. Recolte anuale și perene altele decât lemnul	Fânețe, pajiști	Cauza: schimbarea modului de utilizare a destinației terenurilor din fâneață în teren arabil. Impact: schimbarea peisajului. Localizare: fânețele, pajiștile din sit.	1	1
	<i>Pholidoptera transsylvanica</i>	Cauza: cositul necorespunzător, excesiv.	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		<p>Impact: fragmentarea pajiștilor sau dispariția fâșiilor necesite. Pierderea habitatelor necesare pentru <i>Pholidoptera transsylvanica</i>.</p> <p>Localizare: fânețele, pajiștile din sit.</p>		
2.2. Plantații pentru lemn și celuloză	Pajiști	<p>Cauza: noi plantații pentru celuloză.</p> <p>Impact: diminuarea suprafeței pajiștilor prin instalarea de plantații de salcie energetică.</p> <p>Localizare: pajiștile din sit.</p>	1	1
2.3. Creșterea animalelor și zootehnia	Specii de plante de interes comunitar	<p>Cauza: pășunatul excesiv.</p> <p>Impact: pășunatul inhibă răspândirea speciei <i>Ligularia sibirica</i>.</p> <p>Localizare: în șaua Burda și Pasul Turia.</p>	1	2
	<i>Carex appropinquata</i>	<p>Cauza: pășunatul excesiv.</p> <p>Impact: sunt afectate efectivele <i>Carex appropinquata</i>.</p> <p>Localizare: în Valea Iadului.</p>	2	2
	Urs, lup, râs, specii de pradă	<p>Cauza: crescătoria de vânat amenajată în apropierea sitului.</p> <p>Impact: nu este cunoscut încă efectul potențial asupra habitatelor și mai ales asupra speciilor de prădători mari: urs, lup, râs.</p> <p>Localizare: crescătoria se va înființa în apropierea sitului, la ieșirea din</p>	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		localitatea Turia în valea Jeges.		
	Urs, lup, râs	Cauza: antagonism cu câinii. Câinii omoară diferite animale și concurează la sursa de hrană a carnivorelor sălbatice. Conflicte între om și urs sau lup, prin prădarea ocazională din rândul animalelor. Impact: pierdere temporară de habitat. Localizare: situl Ciomad-Balvanyos.	1	1
	Urs	Cauza: pășunatul în lizierele de păduri. Impact: deranjarea speciei, pierdere de habitat. Localizare: zonele limitrofe, lizierele de păduri.	1	1
	Mlaștini cu valoare de conservare mare	Cauza: cositul ori târlitul și pășunatul animalelor domestice. Impact: efect negativ grav asupra mlaștinilor de valoare conservativă mare. Localizare: în Valea Iadului.	1	2

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
2.4. Acvacultura de apă dulce	<i>Triturus cristatus</i>	<p>Cauza: habitatele de reproducere sunt amenințate de spațiile acvatice artificiale.</p> <p>Impact: pierderea habitatelor de reproducere.</p> <p>Localizare: de-a lungul pârâului Zsombor.</p>	2	2
3. Energie și Minerit				
3.1. Minerit și extracție	Peisaj	<p>Cauza: apariția carierelor de piatră</p> <p>Impact: pot genera efecte negative asupra peisajului.</p> <p>Localizare: situl Ciomad-Balványos.</p>	1	1
4. Transport și coridoare de trecere				
4.1. Șosele și căi ferate	Specii de plante de interes conservativ	<p>Cauza: apariția drumurilor forestiere noi.</p> <p>Impact: pot fi afectate speciile de plante a căror supraviețuire este dependentă de suprafața habitatelor corespunzătoare.</p> <p>Localizare: situl Ciomad-Balványos.</p>	1	1
	Amfibieni	<p>Cauza: perturbarea ochiurilor, degradarea habitatului, contaminarea apei.</p> <p>Impact: în perioada de reproducere aceste ochiuri reprezintă habitate pentru amfibieni. Degradarea lor ar putea afecta condițiile necesare pentru</p>	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		reproducere. Localizare: de-a lungul drumurilor forestiere de pe lângă pâraurile Iad, Zsombor și Gorgan.		
	Speciile de lilieci	Cauza: circulația. Impact: perturbarea liliecilor. Localizare: de-a lungul drumurilor DN11, DN12.	1	1
	Speciile pradă, mistreț, cerb, căprior, iepure.	Cauza: circulația. Impact: perturbarea speciilor pradă. Localizare: de-a lungul drumurilor DN11, DN12.	1	1
4.2. Rețele de utilități și servicii: electricitate, cabluri, conducte.	Specii de păsări	Cauza: liniile electrice aeriene. Impact: pot provoca electrocutare. Localizare: liniile electrice în cadrul sitului Ciomad-Balványos.	1	1
	Peisaj	Cauza: apariția unor elemente de utilități și/sau servicii noi. Impact: neîncadrarea în peisaj. Localizare: situl Ciomad-Balványos.	1	1
5. Utilizarea resurselor biologice și afectarea acestora				
5.1. Vânătoarea, uciderea și colectarea animalelor terestre în	Specii de mamifere mari	Cauza: vânătoare ilegală – braconieri. Impact: uciderea carnivorelor mari și a speciilor care constituie hrana acestora. Localizare: pe toată suprafața sitului.	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
mod legal sau ilegal				
5.2. Colectarea plantelor terestre și a produselor din plante, altele decât lemnul	Ciuperci, plante medicinale	Cauza: colectarea necontrolată a speciilor de ciuperci și plante medicinale. Impact: poate afecta pierderea valorilor naturale ale sitului. Localizare: păduri și pajiști în cadrul sitului.	1	1
	Specii de plante de interes conservativ	Cauza: colectare speciilor de plante rare. Impact: poate afecta grav populația din sit. Localizare: pe toată suprafața sitului	1	1
5.3. Exploatare forestieră și extragerea lemnului	Habitatele 9110, 9130, 9170, 91V0	Cauza: introducerea speciilor alohtone, apariția speciilor pionere. Impact: poate afecta scăderea biodiversității și pierderea stării de conservare bună a pădurilor în cadrul sitului. Localizare: habitatele 9110, 9130, 9170, 91V0.	1	1
	Toate speciile de lilioci	Cauza: extragerea arborilor bătrâni, scorburoși. Impact: vegetația lemnoasă ripariană asigură adăposturi, scorburi pentru lilioci, structuri lineare pentru ajutarea	2	2

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		<p>orientației în timpul zborului și habitate de hrănire. Pierderea arborilor bătrâni poate avea efect negativ.</p> <p>Localizare: Habitatele 9110, 9130, 9170, 91V0.</p>		
	Speciile de carnivore mari	<p>Cauza: activitățile forestiere în apropierea locurilor de hibernare în perioada iernii.</p> <p>Impact: perturbarea, deranjarea speciei <i>Ursus arctos</i>.</p> <p>Localizare: în zonele de hibernare cunoscute.</p>	2	2
	Toate speciile de amfibieni	<p>Cauza: platformele de încărcare și de depozitare a lemnului, transportul lemnului.</p> <p>Impact: pot afecta habitatele speciilor de amfibieni.</p> <p>Localizare: de-a lungul văilor Zsombor, Iad și Gorgan.</p>	2	2
	Toate speciile de amfibieni	<p>Cauza: transportul lemnului de-a lungul drumurilor, nerespectarea procedurii de refacere a drumurilor după exploatare.</p> <p>Impact: pot apărea mici băltoace noi, ochiuri de apă de-a lungul drumurilor forestiere care pot deveni habitate capcană.</p>	2	2

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		Localizare: de-a lungul drumurilor din văile Zsombor, Iad și Gorgan.		
6. Intruziune umană și perturbări				
6.1. Activități de recreere și turism	Habitatul 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite- cu valoare de conservare mare	<p>Cauza: intrarea necontrolată a vizitatorilor în turbăriile din sit.</p> <p>Impact: pot afecta negativ aceste habitate. În lipsa unei poteci corespunzătoare, turiștii pot degrada mlaștina în urma tasării solului.</p> <p>De asemenea sunt periclitare și speciile găzduite de aceste habitate.</p> <p>Localizare: Tinovul Răbufnitoarea, mlaștina de la Băile Hammaș.</p>	3	3
	Pajiști, de-a lungul pâraurilor	<p>Cauza: "Turism de weekend" - turism necontrolat.</p> <p>Impact: poate cauza poluarea apelor din sit.</p> <p>Localizare: văile pâraurilor din situl Ciomad-Balványos.</p>	1	1
	Carnivore mari	<p>Cauza: "Turism de weekend" - turism necontrolat.</p> <p>Impact: poate deranja habitatul carnivorelor mari și a speciilor care constituie hrana acestora și poate genera conflicte om - animale.</p> <p>Localizare: văile pâraurilor din situl Ciomad-Balványos.</p>	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
	Speciile: <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Ligularia sibirica</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Vaccinium oxycoccos</i>	Cauza: intrarea turiștilor în habitatul de turbărie forestieră. Impact: degradarea turbei și implicit, a speciilor protejate în Tinovul Răbufnitoarea. Localizare: Tinovul Răbufnitoarea.	3	3
6.2. Alte forme de perturbări: pătrunderea ilegală, accesul, vandalismul	Toate habitatele	Cauza: pătrunderea ilegală, vandalismul. Impact: perturbarea sau pierderea habitatului. Localizare: limitrof zonelor de dezvoltare turistică și zona atracțiilor turistice din situl Ciomad-Balvanyos.	1	1
	Habitatele de pajiști și păduri 9110, 9130, 9170, 91V0.	Cauza: tasarea terenului în urma accesului cu mijloace de transport neautorizate sau în zone neautorizate. Impact: poate cauza pierdere de habitate. Localizare: mai ales în zona Băile Balvanyos.	1	1
	Habitatul 91D0*- Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite- cu valoare de conservare mare	Cauza: vandalism. Impact: degradarea habitatului prioritar. Localizare: Tinovul Răbufnitoarea, mlaștina de la Băile Hammaș.	3	3

Amenințarea /Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
	Speciile în apropierea drumurilor	<p>Cauza: se organizează Raliul Balvanyos: perturbare atât prin sunetul motoarelor cât și prin activitățile distructive ale persoanelor care participă la eveniment.</p> <p>Impact: deranjarea, perturbarea animalelor, poluare fonică.</p> <p>Localizare: drumul județean DJ113, Băile Balvanyos.</p>	1	1
7. Modificări ale sistemelor naturale				
7.1. Incendii și stingerea acestora	Habitatul 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	<p>Cauza: incendii cauzate de vizitatori sau localnici.</p> <p>Impact: poate afecta major habitatele de turbărie. Habitatul 91D0* este cel mai vulnerabil, având cea mai mică suprafață și o biodiversitate mare.</p> <p>Localizare: Tinovul Răbufnitoarea, habitatele 91D0*.</p>	2	2
	Speciile de plante cu valoare de conservare	<p>Cauza: incendii cauzate de vizitatori sau localnici.</p> <p>Impact: speciile pot fi afectate negativ de incendii.</p> <p>Localizare: pe toată suprafața sitului.</p>	1	1
	Speciile pradă mistreț, cerb, căprior, iepure.	<p>Cauza: incendii cauzate de vizitatori sau localnici.</p> <p>Impact: cu incendierea stufărișurilor se distrug locurile de odihnă și</p>	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		ascunzișurile speciilor pradă. Localizare: pe toată suprafața sitului.		
	Urs, lup, râs	Cauza: incendii cauzate de vizitatori sau localnici. Impact: se distrug locurile de odihnă a speciilor pradă, în cazul ursului. Odată cu incendierea stufărșurilor se distrug locurile de odihnă și ascunzișurile folosite. Localizare: pe toată suprafața sitului	1	1
7.2. Baraje, management hidrologic și gestionarea/ utilizarea resurselor de apă - desecări	Mlaștini	Cauza: scăderea nivelului apei freatică. Impact: desecarea mlaștinilor. Localizare: Tinovul Răbufnitoarea, habitatul 91D0*.	1	1
	<i>Carex appropinquata</i>	Cauza: scăderea nivelului apei freatică. Impact: poate afecta negativ specia, care este sensibilă la nivelul apei freatică și umbrozitate. Localizare: Tinovul Răbufnitoarea, habitatul 91D0*.	1	1
	Ape minerale	Cauza: exploatarea resurselor de ape minerale. Impact: scăderea nivelului de apă. Localizare: fântânile de apă minerală.	1	1
7.3.	Pajiște	Cauza: construcții de drumuri,	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
Fragmentare accentuată		amenajamente silvice necorespunzătoare. Impact: pot afecta diversitatea speciilor de plante și împrăștierea semințelor. Pierdere de habitat. Localizare: pajiștele din cadrul sitului.		
	<i>Pholyoptera transsylvanica</i>	Cauza: construcții de drumuri, amenajamente silvice necorespunzătoare. Impact: fragmentarea habitatelor poate avea efect negativ asupra speciei. Localizare: pe pajiștile din cadrul sitului.	1	1
	Urs, lup, râs, pisica sălbatică	Cauza: activități forestiere. Impact: fragmentarea teritoriului de vânat a carnivorelor mari. Localizare: habitatele forestiere.	1	1
7.4. Alte efecte ecologice	Turbării, mlaștini	Cauza: eutrofizare, desecare, succesiune. Impact: poate afecta pierderea habitatului 91D0* și a speciilor legate de acest habitat. Localizare: Tinovul Răbufnitoarea, habitatul 91D0*.	1	1
	Pajiști, specii caracteristice	Cauza: folosirea pesticidelor. Impact: pot fi afectate pajiștile și speciile caracteristice.	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		Localizare: pajiștile din cadrul sitului.		
8. Specii și gene invazive, alte specii și gene problematice				
8.1. Plante invazive străine/care nu sunt native	Habitat	Cauza: introducerea speciilor de arbori alohtoni și invazivi. Impact: pierderea de habitate și a speciilor componente acestora, în favoarea speciilor invazive. Localizarea: habitatele forestiere și pajiștile din sit.	1	1
	Specii	Cauza: introducerea speciilor alohtone și invazive. Impact: poate genera antagonism, speciile autohtone fiind amenințate. Localizarea: pe toată suprafața sitului.	1	1
8.2. Agenți patogeni	Habitat, specii	Cauza: răspândirea agenților patogeni din zonă în vecinătatea sitului. Impact: pot fi afectate habitatele și speciile din sit. Localizarea: pe toată suprafața sitului.	1	1
8.3. Specii native problematice	Nu este cazul			
8.4. Hibridizarea speciilor	<i>Triturus montandoni</i> , <i>Triturus vulgaris</i>	Cauza: amestecarea speciilor de tritoni. Impact: poate rezulta diluarea și amestecarea materialului genetic a speciei <i>Triturus montandoni</i> .	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		Localizarea: pe toată suprafața sitului.		
	<i>Felis silvestris</i>	Cauza: amestecarea cu pisica domestică. Impact: poate rezulta diluarea și amestecarea materialului genetic a speciei. Localizarea: pe toată suprafața sitului.	1	1
	<i>Canis lupus</i>	Cauza: amestecarea cu câini. Impact: poate rezulta diluarea și amestecarea materialului genetic a speciei. Localizarea: pe toată suprafața sitului.	1	1
9. Poluarea - provenită din surse din afara ariei sau generată în interiorul ariei protejate				
9.1. Ape uzate de la gospodării și din canalizarea urbană, de exemplu facilitățile turistice, toalete	Pârâuri, speciile de pești	Cauza: nu sunt dezvoltate sistemele de canalizare pentru toate gospodăriile în cadrul sitului. Impact: apa uzată poate intra în pâraie astfel existând riscul poluării. Localizarea: Băile Balványos.	1	1
9.2. Efluenți din agricultură și silvicultură,	Fânețe	Cauza: aplicarea îngrășămintelor organice pentru fertilizarea pajiștilor. Impact: poate avea impact negativ asupra speciilor autohtone.	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
de exemplu îngrășăminte și pesticide în exces		Localizarea: în zone de pajiști pe toată suprafața sitului.		
9.3. Deșeuri menajere și deșeuri solide	Peisaj, toate habitatele și speciile	Cauza: depozite ilegale gestionate incorect. Impact: depozitarea necorespunzătoare poate genera conflicte între om și urs, specia fiind atrasă de zonele de colectare a deșeurilor. Localizare: mai ales în localitatea Băile Balványos.	1	1
10. Evenimente geologice				
10.1. Eroziunea și/sau colmatarea/ depunerea de materiale	Nu este cazul			
11. Amenințări datorate schimbărilor climatice sau a altor fenomene climatice extreme				
11.1. Secete	Habitatul 91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	Cauza: scăderea apei freatice și debitul mic al pâraurilor. Impact: poate avea efecte negative asupra habitatului, implicit a florei. Localizare: Tinovul Răbufnitoarea.	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
	Specia comunitară <i>Ligularia sibirica</i>	Cauza: creșterea temperaturii din cauza schimbărilor climatice care accelerează desecarea. Specia necesită nivel de apă freatică ridicat. Impact: poate cauza pierderea habitatului speciei <i>Ligularia sibirica</i> . Localizare: pe valea pâraurilor Iad, Zsombor și în Tinovul Răbufnitoarea.	1	1
	<i>Thelypteris palustris</i> , <i>Carex appropinquata</i>	Cauza: pierderea habitatului din cauza desecării. Impact: număr redus de exemplare, vulnerabilitate accentuată. Localizarea: Tinovul Răbufnitoarea.	1	1
	Speciile: <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Vaccinium oxycoccos</i> , <i>Carex appropinquata</i>	Cauza: desecarea habitatului optim, prin creșterea temperaturii datorită schimbărilor climatice. Impact: poate cauza pierderea habitatului speciilor enumerate. Localizare: Tinovul Răbufnitoarea.	1	1
11.2. Furtuni și inundații	Nu este cazul			
12. Amenințări la adresa valorilor sociale și culturale specifice				
12.1. Pierderea legăturilor	Pajiști	Cauza: Intensificarea utilizării, incendieri. Presiunea se manifestă și prin expansiunea terenurilor arabile	1	1

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
culturale, a cunoștințelor și/sau a practicilor de management tradiționale		<p>chiar și în locul fânețelor utilizate extensiv.</p> <p>Localizare: pe toate pajiștile din suprafața sitului.</p> <p>Impact: poate avea efecte negative asupra pajiștilor.</p>		
	Păduri	<p>Cauza: intensificarea utilizării exploatărilor netradiționale prin utilizarea tehnologiilor moderne, a utilajelor grele.</p> <p>Impact: perturbarea liniștii, deranjul animalelor.</p> <p>Localizarea: pe toată suprafața sitului.</p>	1	1

C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor ariei protejate

Inventarierea speciilor și habitatelor de interes conservativ, efectuate în perioada 2011-2012, au dus la stabilirea direcțiilor principale de management. Aceste inventarii și cartări arată că starea speciilor și habitatelor de interes comunitar, în general, este bună. Habitatul prioritar 91D0* este cel mai vulnerabil, secetele prelungite din ultima perioadă putând agrava starea lui. Habitatele forestiere prioritare se află într-o stare de conservare relativ bună care trebuie menținută.

În acest proces, principalii factori interesați sunt ocoalele silvice și proprietarii de păduri. Din acest motiv, trebuie construită și menținută o colaborare eficientă cu aceștia. Custodele au sarcina de a conserva speciile și habitatele identificate și de a se asigura că proprietarii și gestionarii de terenuri respectă legislația existentă, dar și restricțiile stabilite prin Planul de management.

Speciile de interes comunitar au efective relativ bune, cu excepția speciilor de tritoni a căror locuri de reproducere sunt limitate la un număr redus de habitate. Pentru conservarea speciilor de tritoni, aceste locuri, micile ochiuri de ape, trebuie protejate în perioada de reproducere.

O amenințare pentru habitate și specii o reprezintă utilizarea terenurilor pentru activități tip off-road. Situl este străbătut de un drum județean, cu acces ușor pentru persoanele care practică acest tip de activitate. Este necesar să se prevină apariția unei asemenea amenințări. Din acest motiv, se recomandă luarea de măsuri preventive, prin introducerea unor restricții în regulamentul sitului.

În viitor, pot apărea alte amenințări, necunoscute în prezent pentru care custodele va trebui să stabilească măsuri de prevenire, chiar dacă în acest plan nu a fost identificată o acțiune sau măsură specială.

D. STRATEGIA DE MANAGEMENT

D.1. Viziunea

Valorile din aria protejată și peisajul sunt de o importanță deosebită, menținerea lor fiind necesară pentru generațiile viitoare. Procesele naturale conservate, strânsa legătură dintre om și natură, au avut ca rezultat, menținerea echilibrului și condiții bune de conservare. Ca urmare, viziunea pentru aria protejată Ciomad-Balványos poate fi definită astfel:

Situl Natura 2000 Ciomad-Balványos este o perlă a naturii cu o varietate de valori naturale, cu fenomene postvulcanice, izvoare și băi cu ape minerale, mofete și emisii de gaze și în același timp constituie un important refugiu cu o biodiversitate bogată a speciilor, cu un mozaic de păduri și pajiști care definesc peisajul.

D.2. Strategia de management

Având în vedere valorile AP și amenințările identificate la adresa lor, precum și tendințele descrise prin evaluarea acestora, pentru realizarea viziunii, managementul AP se va integra în cadrul a cinci programe de management:

Programul 1: Managementul biodiversității

Scop: Menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ, prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management, în colaborare cu proprietarii/administratorii de terenuri și resurse naturale.

Managementul biodiversității are cinci subprograme:

- **Subprogramul 1.1. Managementul pădurilor**
Obiectiv: Menținerea suprafețelor de păduri de interes conservativ care se află în stare favorabilă de conservare.
- **Subprogramul 1.2. Managementul pajiștilor**
Obiectiv: Menținerea suprafeței și calitatea pajiștilor, prin management activ, pentru menținerea habitatelor și speciilor.
- **Subprogramul 1.3. Managementul turbăriilor**
Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare menținerii, în mod cât mai natural, a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării.
- **Subprogramul 1.4. Managementul speciilor**
Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea, în starea actuală de conservare, a speciilor din cadrul sitului.
- **Subprogramul 1.5. Managementul terenurilor cu utilități speciale**
Obiectiv: Asigurarea unui management eficient cu privire la terenurile cu utilități speciale.

Programul 2: Conștientizare, informare, educație ecologică

Scop: Creșterea nivelului de acceptare a AP și obținerea sprijinului factorilor interesați, în vederea realizării obiectivelor de conservare ale AP, prin activități de conștientizare, informare și educație ecologică, în colaborare cu comunitățile locale și alți factori interesați.

- **Subprogramul 2.1. Informare și conștientizare**
Obiectiv: Informarea factorilor interesați, prin programe de conștientizare și educație ecologică, asupra valorilor și actualităților din situl Natura 2000.
- **Subprogramul 2.2. Dezvoltarea durabilă a comunităților locale**
Obiectiv: Asigurarea dezvoltării durabile a comunităților locale și proprietarilor de teren prin programe și întâlniri.

Programul 3: Peisaj

Scop: Menținerea peisajului actual, în vederea evitării activităților cu impact vizual major și/ sau reducerea efectelor vizuale din activități anterioare.

Programul 4: Managementul vizitatorilor

Scop: Asigurarea condițiilor optime de vizitare, astfel încât speciile și habitatele de interes conservativ să nu fie afectate. Încurajarea dezvoltării ecoturismului în zona ariei protejate, ca potențială activitate pentru dezvoltarea durabilă a zonei.

D.3. Planul operațional

Pentru implementarea strategiei de management, prezentată la capitolul anterior, au fost definite principalele direcții de management pentru primii cinci ani de implementare a Planului de Management. Direcțiile, descriu ceea ce trebuie realizat de către gestionarii terenurilor și resurselor de pe teritoriul AP, precum și ceea ce trebuie să urmărească custodele, pentru a realiza obiectivele de management pentru programele și sub-programele definite în cadrul strategiei. Activitățile detaliate vor fi stabilite prin Planul de lucru anual. Măsurile specifice pentru conservarea speciilor și habitatelor sunt redate în fișa speciei/habitatului: Tabel nr. 18 - Modalități de implementare ale măsurilor de management și măsuri specifice.

Important: În ceea ce privește responsabilitatea implementării direcțiilor de management, descrise în Planul operațional, este important să se înțeleagă următoarele: obligația și responsabilitatea adaptării managementului terenurilor și al resurselor naturale la obiectivele AP revine proprietarilor și gestionarilor de drept, conform prevederilor art. 21, alineatul (4) din O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare. Responsabilitatea reglementării activităților pe teritoriul AP, în conformitate cu prevederile Planului de management, revine autorităților competente, în colaborare cu administratorul AP – conform prevederilor art. 21 alineatul (6) din O.U.G. nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, fapt reflectat în coloana ”Responsabilitate pentru implementare” din Tabelul 19.

Custodele, propune măsurile și activitățile de management, în baza recomandărilor specialiștilor în conservarea biodiversității și se implică în mod activ în stabilirea împreună cu gestionarii terenurilor, a modalităților în care se pot implementa direcțiile stabilite. Ca urmare, atunci când se definesc Direcțiile de management – coloana 1 a Tabelului 19 – acestea se referă nu numai la obligațiile sau acțiunile realizate de custode, ci și la cele ale factorilor interesați, direct implicați.

De exemplu, dacă acțiunea se referă la ”reglementarea activităților de ” – obligativitatea reglementării revine autorității desemnate legal, custodele având rolul, prin emiterea unui aviz, de a se implica activ în armonizarea reglementărilor cu cerințele speciilor și habitatelor.

Având în vedere resursele limitate de care dispune custodele, precum și faptul că, în prezent, niciun administrator de arie protejată nu are asigurat un sprijin financiar continuu, direcțiile de management au fost prioritizate, după cum urmează:

- **prioritatea 1** – direcții de management foarte importante pentru realizarea obiectivelor și pentru realizarea cărora custodele trebuie să facă tot posibilul să identifice resursele necesare;
- **prioritatea 2** – direcții importante de management, dar a căror realizare nu este critică pentru atingerea obiectivelor. Custodele va depune eforturi pentru a le realiza;
- **prioritatea 3** – direcții care pot contribui la realizarea obiectivelor, dar nerealizarea lor nu va influența în mod negativ AP. Se vor realiza doar dacă apar oportunități pentru atragerea resurselor necesare.

Tabel nr.19. Principalele direcții de management

Programul 1. Managementul biodiversității								
Scop: Menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management în colaborare cu proprietarii/administratorii de terenuri și resurse naturale.								
Sub-programul 1.1. Managementul pădurilor								
Obiectiv: Menținerea suprafețelor de păduri de interes conservativ care se află în stare favorabilă de conservare.								
	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al AP.	Ha cu lucrări realizate conform planului de management	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii pădurilor, custodie
1.1.2. Aplicarea unui management forestier responsabil pentru conservarea habitatelor care sunt în stare bună de conservare.	4977.85 ha de păduri în stare de conservare bună	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii pădurilor, custodie
1.1.3. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de faună sălbatică, dependente de habitatele forestiere.	Păstrarea lemnului mort de cel puțin 5 m.c/ha	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii pădurilor, custodie
1.1.4. Asigurarea condițiilor necesare pentru reproducere, adaptate cerințelor specifice fiecărei specii de lilieci	Păstrarea lemnului mort, - cel puțin 5	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii

dependente de habitatele forestiere.	m3/ha							pădurilor, custodie
1.1.5. Asigurarea protecției stricte a habitatului 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite.	11437 m ² de habitat de turbării	1	√	√	√	√	√	Custodie, Ocoale silvice
1.1.6. Asigurarea protecției corpurilor de apă și menținerea arborilor/arbuștilor în apropierea lor, pentru conservarea acestor habitate.	Lungime maluri afectate de tăieri rase, la mai puțin de 10 m de albie	2	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, custodie
1.1.7. Restricția periodică a activităților de gospodărire silvică, în perioada de împerechere și reproducere sau hibernare, în cazul ursului, pe o rază de 300/500 m în jurul locului de reproducere sau hibernare.	Menținerea distanței de 300-500 m	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, turiști, proprietari de păduri
1.1.8. Interzicerea tăierilor rase sau a tăierilor de racordare, fără regenerarea prealabilă a ochiurilor deschise.	Maxim 1,0-3,0 ha zona legală de tăiere, în funcție de habitatul afectat.	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietari de păduri, custodie
1.1.9. Protecția cu substanțe chimice împotriva patogenilor și dăunătorilor poate fi efectuată numai în cazuri speciale: de exemplu în apropierea unei zone locuite, din motive de sănătate publică, eventual pe zone de pădure care se află sub renovare, în plantaje. Cu ocazia protecției împotriva dăunătorilor, trebuie încurajată folosirea soluțiilor selective sau a modalităților biologice. Nu se pot folosi preparate cu conținut de substanță activă, care distrug specii de importanță comunitară respectiv speciile protejate.	4977.85 ha de păduri în stare naturală prin evitarea chimicalelor dăunătoare	3	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietari de păduri, custodie

1.1.10. Implementarea de măsuri de refacere a habitatelor degradate, prin reconstrucția tipului natural fundamental de pădure.	4977.85 ha de păduri în stare de conservare bună	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietari de păduri, custodie
Sub-programul 1.2. Managementul pajiștilor								
Obiectiv: Menținerea suprafeței și calitatea pajiștilor prin management activ pentru menținerea habitatelor și speciilor.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare
1.2.1. Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare, prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale și a perioadelor de pășunat, respectiv cosit, conform Regulamentului.	904.54 ha de pajiști menținute în starea de conservare bună	1	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii pajiștilor, custodie
1.2.2. Menținerea folosinței actuale a terenurilor cu pajiști.	904.54 ha de pajiști menținute în starea actuală	2	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii pajiștilor, custodie
1.2.3. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ, prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc turmele. Numărul câinilor nu poate depăși numărul stabilit prin lege. Câinii lăsați liber trebuie dotați cu jujeu, în modalitatea prevăzută de lege, în vederea protejării faunei sălbatice.	Turme cu număr legal de câini	2	√	√	√	√	√	Gestionarii fondurilor de vânatoare, custodie
1.2.4. Prevenirea extinderii și reducerea răspândirii speciilor invazive noi pe teritoriul AP.	904.54 ha de pajiști menținute în starea actuală	3	√	√	√	√	√	Proprietari pajiștilor, custodie
1.2.5. Efectuarea grapării, discuirii, aerisirii pajiștii,	904.54 ha de pajiști	3	√	√	√	√	√	Proprietari, custodie

supraînsămânțării, arării, erbicidării cu substanțe chimice, îngrășării, poate fi făcută numai în scopul protecției. Îngrășarea pajiștilor este posibilă numai prin târlire, îngrășarea suplimentară fiind interzisă.	menținute în starea actuală							
1.2.6. Este obligatorie menținerea arborilor indigeni care au diametrul trunchiului de peste 30 de cm și care se regăsesc sporadic pe pajiști și a fructelor sălbatice, fără specificarea diametrului trunchiului.	Pajiști cu arbori menținute în stare bună de conservare	2	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii pajiștelor, custodie
Sub-programul 1.3. Managementul turbăriilor								
Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare menținerii în mod cât mai natural a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare
1.3.1. Menținerea turbăriilor, luând în considerare și procesele naturale.	11437 m ² turbării	3	√	√	√	√	√	Custodie, ocoale silvice, turiști, proprietari de păduri
1.3.2. Asigurarea condițiilor necesare menținerii, în mod cât mai natural, a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării.	11437 m ² turbării păstrate în stare bună de conservare	1	√	√	√	√	√	Custodie, ocoale silvice, turiști, proprietari de păduri
1.3.3. În vederea asigurării resurselor ecologice de apă ale habitatelor umede, este interzisă efectuarea oricărei activități și înființarea obiectivelor noi care diminuează resursele de apă freatică: crearea unor canale noi, excavarea șanțurilor vechi și a canalelor fără autorizație, creșterea capacității lor de drenare.	11437 m ² turbării păstrate în stare bună de conservare	1	√	√	√	√	√	Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna, ocoale silvice
1.3.4. Debitul, scurgerea naturală, raportul de aflux, albia	Menținerea apelor	2	√	√	√	√	√	Sistemul de

și malul apelor pot fi modificate numai cu menținerea proporțiilor corespunzătoare florei și faunei de pe malul apelor și cu asigurarea capacității lor de funcționare.	curgătoare în starea actuală							Gospodărire a Apelor Covasna, custodie
1.3.5. Din cauza suprafeței mici a habitatului și lipsa zonelor tampon, vizitarea, turismul, care afectează habitatul pot fi realizate numai prin folosirea pasarelelor, podețelor construite în acest scop.	11437 m ² turbării păstrate în stare bună de conservare	1	√	√	√	√	√	Custodie
1.3.6. Limitarea cositului și a pășunatului în mlaștinile de valoare conservativă mare din valea Iadului.	Mlaștinile în valea Iadului în stare bună de conservare	2	√	√	√	√	√	Proprietari, Custodie
Sub-programul 1.4. Managementul speciilor								
Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea în starea actuală de conservare a speciilor din cadrul sitului.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare
1.4.1. Asigurarea limitării pășunatului de-a lungul pâraurilor, în șaua Burda, pasul Turia, valea Zsombor și în valea Iadului, afectate de un pășunat excesiv, în vederea protejării speciilor <i>Ligularia sibirica</i> , <i>Carex appropinquata</i> .	4043 tulpini <i>Ligularia sibirica</i> 3 tulpini <i>Carex appropinquata</i>	1	√	√	√	√	√	Proprietari, custodie
1.4.2. Diminuarea gradului de umbră a habitatului speciei <i>Ligularia sibirica</i> prin defrișare selectivă manuală a arborilor și arbuștilor.	Menținerea în stare de conservare bună a populației <i>Ligularia sibirica</i>	2	√	√	√	√	√	Ocolul silvic, Custodie
1.4.3. Menținerea gospodăririi stabile a apelor pentru asigurarea întregului ciclu de viață a amfibienilor: <i>Triturus</i>	Menținerea populațiilor cunoscute	2	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii

<i>cristatus, Triturus montandoni, Bombina variegata.</i>								terenurilor, Custodie
1.4.4. Reglementarea culegerii și comercializării speciilor de plante protejate.	Specii protejate	2	√	√	√	√	√	Custodie, autorități de mediu
1.4.5. Evitarea pășunatului în păduri și lizierele de păduri.	Pășunat controlat	2	√	√	√	√	√	Proprietarii de turme, ocoale silvice
1.4.6. Evitarea formării habitatelor capcană de-a lungul drumurilor forestiere, protejarea habitatelor existente în cazul speciilor de amfibieni, mai ales în cazul speciei <i>Triturus montandoni</i> .	Menținerea/refacerea drumurilor forestiere	2	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri
1.4.7. Amplasarea platformelor primare și a căilor de scos-apropiat în afara habitatelor potențiale pentru amfibieni.	Menținerea habitatelor pentru amfibieni	3	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri, custodie
1.4.8. Amplasarea resturilor nevalorificabile din exploatare în parchetele în curs de exploatare, în afara habitatelor potențiale pentru specie.	Menținerea habitatelor pentru amfibieni	3	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri, custodie
1.4.9. Reglementarea activității de vânătoare în cazul speciilor de urs, lup și râs.	Menținerea efectivelor speciilor de interes comunitar	2	√	√	√	√	√	Asociațiile de vânători
1.4.10. Menținerea biodiversității în vederea asigurării echilibrului ecologic al ecosistemelor și a condițiilor optime pentru speciile protejate.	Menținerea efectivelor speciilor de interes comunitar	2	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri, proprietarii și utilizatorii pajiștelor, proprietarii de turme, custodie, asociațiile de

								vânători
Sub-programul 1.5. Managementul terenurilor cu utilități speciale	Indicator de finalizare	Prioritate	An1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principali factori interesați în implementare
Obiectiv: Asigurarea unui management eficient cu privire la terenurile cu utilități speciale.								
1.5.1. În situl Natura 2000 se pot amenaja noi terenuri pentru hrana vânatului, numai în scopul protecției naturii – de exemplu în vederea înlocuirii unor terenuri pentru hrana vânatului, dintr-un loc nefavorabil – cu aprobarea organului responsabil de protecția naturii.	Număr optim de locuri de hrănit	3	√	√	√	√	√	Asociația Vânătorilor Pro Silva-Covasna, AVPS Cătrușa
1.5.2. Pentru protecția împotriva agenților patogeni și a dăunătorilor, folosirea cu prioritate a materialelor selective sau a modalităților biologice de combatere.	Modalități biologice și materiale selective folosite	3	√	√	√	√	√	Proprietari terenurilor, custodie
1.5.3. Trebuie capturate pisicile și câinii hoinari, și trebuie rărită, în permanență, populația de vulpi, în vederea diminuării pericolului care afectează fauna sălbatică.	Menținerea numărului optim de vulpi	3	√	√	√	√	√	Asociația Vânătorilor Pro Silva-Covasna, AVPS Cătrușa
Programul 2. Conștientizare, informare, educație ecologică								
Scop: Creșterea nivelului de acceptare a AP și obținerea sprijinului factorilor interesați, în vederea realizării obiectivelor de conservare a AP prin activități de conștientizare, informare și educație ecologică în colaborare cu comunitățile locale și alți factori interesați.								

Sub-programul 2.1. Informare și conștientizare									
Obiectiv: Informarea factorilor interesați prin programe de conștientizare și educație ecologică asupra valorilor și actualităților din situl Natura 2000.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare	
2.1.1. Informare și conștientizare continuă pentru elevii din școlile situate în zona limitrofă sitului.	Caravane, vizite tematice, tabere ecologice	1	√	√	√	√	√	Custodie, unități de învățământ	
2.1.2. Montare și/sau actualizare panouri informative în situl Ciomad-Balványos.	Panouri	1	√	√	√	√	√	Custodie	
2.1.3. Prezentarea informațiilor referitoare la situl Ciomad-Balványos prin touch screen-uri, în unitățile de cazare din Băile Balványos.	Trei touchscreen-uri montate	1	√	√	√	√	√	Custodie	
2.1.4. Realizare filme despre valorile din situl Ciomad-Balványos.	Filme	1	√		√			Custodie	
2.1.5. Organizare întâlniri și consultare continuă cu factori interesați despre managementul sitului.	Întâlniri	1	√	√	√	√	√	Custodie și factori interesați	
2.1.6. Organizarea Zilei Muntelui Puturosu.	Un eveniment organizat/ an	1	√	√	√	√	√	Custodie, unități de învățământ, voluntari	
2.1.7. Informare prin pagina web a sitului și prin liste de e-mailuri.	O pagină web actualizată	1	√	√	√	√	√	Custodie	

Sub-programul 2.2. Dezvoltarea durabilă a comunităților locale Obiectiv: Asigurarea dezvoltării durabile a comunităților locale și proprietarilor de teren prin programe și întâlniri.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare
2.2.1. Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor pentru realizarea de activități specifice.	Cel puțin 10 voluntari cooptați	2	√	√	√	√	√	Custodie, voluntari
2.2.2. Informarea comunităților locale, a proprietarilor de păduri și pajiști despre existența și procesul de compensări Natura 2000.	Proprietari de păduri și pajiști informați	2		√	√	√	√	Custodie, factori interesați
2.2.3. Consultarea localnicilor, atât la birou cât și pe teren, sau cu ocazia forumurilor.	Cel puțin un/o forum/consultare pe an	2		√	√	√	√	Custodie, factori interesați
2.2.4. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare ale județului și regiunii.	Numărul de participări la întâlniri de planificare strategică locale sau regionale	2		√	√	√	√	Custodie, factori interesați
2.2.5. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte/programe pentru promovarea zonei.	Proiect cu componentă de promovare a zonei	2	√	√	√	√	√	Custodie, factori interesați
Programul 3. Peisaj Scop: Menținerea peisajului actual pentru evitarea activităților cu impact vizual major și/ sau reducerea efectelor vizuale din activități anterioare.	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare
3.1. Menținerea procentului actual al pădurilor și pajiștilor.	90% păduri, 8,6%	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice,

	pajiști naturale							proprietari păduri, custodie
3.2. Stabilirea și promovarea unor soluții care armonizează construcțiile noi cu peisajul.	Mentținerea peisajului actual	3	√	√	√	√	√	Primăriile Turia și Bixad, proprietari de terenuri și de imobile, custodie
3.3. Asigurarea unei imagini unitare, armonice cu tradițiile istorice ale peisajului, în privința clădirilor și tuturor infrastructurilor conexe.	Mentținerea peisajului actual	3	√	√	√	√	√	Primăriile Turia și Bixad, proprietari de terenuri și de imobile, custodie
3.4. Pentru depozitarea deșeurilor trebuie amplasate recipiente închise.	Recipiente închise amplasate în sit	3	√	√	√	√	√	Primăriile Turia, Bixad, firme de salubritate, custodie
3.5. Elaborarea marcajelor de teren într-o formă care să nu pună în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	Marcaje cu materiale naturale pe toate traseele marcate	2	√	√	√	√	√	Firme specifice, custodie
3.6. Participarea la evenimente relevante și organizarea de evenimente, în colaborare cu administratorii altor arii protejate, cu scop de informare, conștientizare și promovare a zonei.	Participare la/organizarea cel puțin 2 evenimente/an	2	√	√	√	√	√	ONG-uri, unități de învățământ, custodie
3.7. Înființarea de construcții de circulație, conducte de telecomunicații, alte conducte de utilitate publică, clădiri, numai în condițiile stabilite de autoritățile competente.	Construcții cu norme standard	3	√	√	√	√	√	CNADNR – Direcția Regională Drumuri și Poduri Brașov – Filiala Harghita, firme telecomunicații, custodie

3.8. Clădirile sezonale - grajd acoperit cu material natural, podețe ocazionale peste cursurile de apă - trebuie demolate după finalizarea activității.	Menținerea stării actuale a peisajului	2	√	√	√	√	√	Proprietarii terenurilor, custodie	
Programul 4. Managementul vizitatorilor									
Scop: Asigurarea condițiilor optime de vizitare, astfel încât speciile și habitatele de interes conservativ să nu fie afectate. Încurajarea dezvoltării ecoturismului în zona ariei protejate, ca activitate potențială pentru dezvoltarea durabilă a zonei.		Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2015	An 2 2016	An 3 2017	An 4 2018	An 5 2019	Principalii factori interesați în implementare
4.1. Promovarea ecoturismului, complementar turismului balnear, din zona Ciomad-Balványos.	Pliante, materiale informative, web	1	√	√	√	√	√	Unități de cazare, custodie	
4.2. Elaborarea marcajelor de teren într-o formă care nu pune în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	Marcaje cu materiale naturale pe toate traseele marcate	2	√	√	√	√	√	Firme specifice, custodie	
4.3. Realizarea unui punct/centru de informare.	Un punct/centru de informare pe suprafața sitului	2		√	√	√	√	Custodie	
4.4. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice, care integrează valorile AP și le promovează, în parteneriat cu factori interesați relevanți.	Cel puțin două pachete	2		√	√	√	√	Unități de cazare, custodie	
4.5. Realizarea strategiei de vizitare.	Strategie de vizitare	2		√	√	√	√	Unități de cazare, factori interesați, custodie	
4.6. Proiectarea și amenajarea pe teritoriul AP a traseelor tematice și a potecilor de studii, cu prioritate a celor ce îndeplinesc condițiile pentru ecoturism.	Cel puțin trei km	2	√	√	√	√	√	Custodie	

4.7. Dezvoltarea și promovarea pistelor de biciclete în cadrul sitului.	Minim zece km de piste de bicicletă	2	√	√	√	√	√	Custodie
4.8. Dezvoltarea infrastructurii de vizitare.	Nr. vizitatori	2	√	√	√	√	√	Custodie, unități de cazare, factori interesați

D.3.1. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional

Pentru realizarea obiectivelor stabilite prin Planul Operațional, este necesar să fie planificate și realizate activități de management și deopotrivă, să fie stabilite măsuri specifice, în condițiile respectării legislației în vigoare aplicabilă domeniului ariilor naturale protejate. În acest subcapitol sunt prezentate acțiunile și măsurile specifice care se vor implementa de către custodele AP.

Activitățile specifice, vor fi incluse în planurile anuale, iar măsurile specifice se vor reflecta în Regulamentul AP.

În tabelul de mai jos, sunt prezentate posibile activități și măsuri specifice ce se impun pentru realizarea unora dintre măsurile de management. Activitățile și măsurile, prezentate în tabelul de mai jos, nu sunt singurele ce se pot defini pe perioada de implementare a Planului de Management. În baza prevederilor din Planul Operațional, se vor defini și alte activități și măsuri, care vor fi incluse în planurile anuale de lucru. În măsura în care, în perioada de implementare, vor fi stabilite activități și măsuri care necesită acordul și colaborarea factorilor interesați, custodele se obligă să se consulte cu aceștia.

Tabel nr.20. Modalități de implementare a măsurilor de management și măsuri specifice

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
Programul 1. Managementul biodiversității	
Sub-programul 1.1. Managementul pădurilor	
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al AP.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatelor: 9110, 9130, 9170, 91V0, 91D0*
1.1.2. Aplicarea unui management forestier responsabil pentru conservarea habitatelor care sunt în stare bună de conservare.	Activități de management recomandate: patrulări, asigurarea managementului forestier responsabil, prin comunicare eficientă cu ocoalele silvice, proprietarii pădurilor. Măsuri: marcarea traseelor, necesare pentru

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
	exploatarea lemnului și mișcarea materialului, poate fi efectuată numai după obținerea aprobărilor corespunzătoare, luând în considerare protecția habitatelor și a speciilor de importanță comunitară. Vezi fișa habitatelor: 9110, 9130, 9170, 91V0, 91D0*
1.1.3. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de faună sălbatică dependente de habitatele forestiere.	Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatelor și fișa speciilor
1.1.4. Asigurarea condițiilor necesare pentru reproducere, adaptate cerințelor specifice fiecărei specii de liliaci dependente de habitatele forestiere.	Activități de management recomandate: patrule, asigurarea prezenței lemnului mort în picioare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișele speciilor de liliaci și fișele habitatelor.
1.1.5. Asigurarea protecției stricte a habitatului 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite.	Activități de management recomandate: montarea unei punți suspendate cu o lungime de 150 m în habitatul Tinovul Răbufnitoarea. Protecția zonelor de turbării forestiere prin patrule, informare și conștientizare asupra importanței habitatului 91D0*. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatului: 91D0*
1.1.6. Asigurarea protecției corpurilor de apă și menținerea arborilor/arbuștilor în apropierea lor, pentru conservarea acestor habitate.	Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare. Montare punte suspendată în habitatul Tinovul Răbufnitoarea, în jurul corpurilor de apă. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatului 91D0*
1.1.7. Restricția periodică a activităților de gospodărire silvică, în perioadele de: împerechere, reproducere sau hibernare, în cazul ursului, pe o rază de 300/500 m în jurul locului de reproducere sau hibernare.	Activități de management recomandate: restricția activităților forestiere pe o rază de 300-500 m, în jurul locului de reproducere sau hibernare. Patrule în zonă în perioada de reproducere, informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișele habitatelor și a speciei <i>Ursus arctos</i> .

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
1.1.8. Interzicerea tăierilor rase sau a tăierilor de racordare, fără regenerarea prealabilă a ochiurilor deschise.	<p>Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: Vezi fișele habitatelor.</p>
1.1.9. Protecția cu substanțe chimice împotriva agenților patogeni și dăunătorilor poate fi efectuată numai în cazuri speciale: de exemplu în apropierea unei zone locuite, din motive de sănătate publică, eventual pe zone de pădure care se află sub renovare, în plantaje. Cu ocazia protecției împotriva dăunătorilor trebuie utilizate cu prioritate soluțiile selective sau modalitățile biologice. Nu se pot folosi preparate cu conținut de substanță activă care distrug specii de importanță comunitară.	<p>Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, colaborare cu ocoale silvice și proprietarii de păduri și proprietarii de pășuni.</p>
1.1.10. Implementarea de măsuri de refacere a habitatelor degradate prin reconstrucția tipului natural fundamental de pădure.	<p>Activități de management recomandate: colaborare cu ocoalele silvice și proprietarii de păduri, în vederea refacerii habitatelor degradate.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: în procesul de întocmire/ reamenajare a amenajamentelor silvice, noile compoziții trebuie să prevadă un procent mai mare din speciile specifice tipului natural fundamental de pădure față de compoziția actuală.</p>
Sub- programul 1.2. Managementul pajiștilor	
1.2.1. Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare, prin pășunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale, a modului de fertilizare și a perioadelor de pășunat, respectiv cosit conform Regulamentului.	<p>Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, colaborare cu ocoale silvice și proprietarii de păduri și pășuni. Promovarea pășunatului și cositului tradițional.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: A se vedea Regulamentul AP.</p>

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
1.2.2. Menținerea folosinței actuale a terenurilor cu pajiști.	<p>Activități de management recomandate: informare-conștientizare, promovarea pășunatului și cositului tradițional. Patrulări.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: A se vedea Regulamentul AP.</p>
1.2.3. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ, prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc turmele. Numărul câinilor nu poate depăși numărul stabilit prin lege, câinii lăsați liber trebuie dotați cu jujeu, în modalitatea prevăzută de lege, în vederea protejării faunei sălbatice.	<p>Activități de management recomandate: Sesizarea autorităților competente cu privire la prezența câinilor hoinari și pisicilor hoinare.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: A se vedea Regulamentul AP și fișele speciilor: <i>Canis lupus</i>, <i>Ursus arctos</i>, <i>Lynx lynx</i>.</p>
1.2.4. Prevenirea extinderii și reducerea răspândirii speciilor invazive noi pe teritoriul AP.	<p>Activități de management recomandate: Recomandăm realizarea unui studiu privind prezența și tendința speciilor invazive și stabilirea de măsuri de prevenire și combatere a răspândirii acestora.</p>
1.2.5. Efectuarea grapării, discuirii, aerisirii pajiștii, supraînsămânțării, arării erbicidării cu substanțe chimice, îngrășării, poate fi făcută numai în scopul protecției. Îngrășarea pajiștilor este posibilă numai prin târlire, îngrășarea suplimentară fiind interzisă.	<p>Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, reglementarea folosinței terenurilor agricole.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: A se vedea în regulamentul AP</p>
1.2.6. Este obligatorie menținerea arborilor indigeni care au diametrul trunchiului de peste 30 de cm și care se regăsesc sporadic pe pajiști și a	<p>Activități de management recomandate: păstrarea arborilor indigeni și a fructelor sălbatice care se regăsesc sporadic pe pajiști. Patrulări.</p>

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
fructelor sălbatice, fără specificarea diametrului trunchiului.	
Sub-programul 1.3. Managementul turbărilor	
1.3.1. Menținerea turbărilor, luând în considerare și procesele naturale.	<p>Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatului 91D0*</p> <p>Este necesară realizarea unui studiu detaliat despre habitatul de turbărie Tinovul Răbufnitoarea. Propunem ca acest studiu să vizeze, în special, procesul de gospodărire a apei în turbărie, aceasta fiind în strânsă legătură cu prezența speciilor.</p>
1.3.2. Asigurarea condițiilor necesare menținerii, în mod cât mai natural, a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării.	<p>Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: menținerea habitatelor umede și interzicerea desecării sau drenării habitatelor.</p> <p>Vezi fișa habitatului 91D0*</p>
1.3.3. În vederea asigurării resurselor ecologice de apă ale habitatelor umede, este interzisă efectuarea oricărei activități și înființarea obiectivelor noi care diminuează resursele de apă freatică: crearea unor canale noi, excavarea șanțurilor vechi și a canalelor, creșterea capacității lor de drenare, anterior obținerii avizelor/acordurilor/autorizațiilor necesare.	<p>Activități de management recomandate: conștientizare, interzicerea creării a noi canale, interzicerea excavării șanțurilor vechi, a canalelor și creșterea capacității acestora de drenare.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatului 91D0*</p>
1.3.4. Debitul, scurgerea naturală, raportul de aflus, albia și malul apelor pot fi modificate numai cu menținerea proporțiilor corespunzătoare florei și faunei de pe malul apelor și cu asigurarea capacității lor de	<p>Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare.</p> <p>Măsuri specifice recomandate: evitarea</p>

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
funcționare.	suprapășunatului, construcțiilor în zonele umede. Vezi fișa habitatului 91D0*
1.3.5. Din cauza suprafeței mici a habitatului și lipsa zonelor tampon, vizitarea, turismul, care afectează habitatul, pot fi realizate numai prin folosirea pasarelelor, podețelor și a drumurilor macadam construite în acest scop.	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, montarea puntei suspendate. Măsuri specifice recomandate: monitorizarea turismului în zonele de turbării. Vezi fișa habitatului 91D0*
1.3.6. Limitarea cositului și a pășunatului în mlaștinile de valoare conservativă mare din valea Iadului.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare, patrulări, comunicare cu proprietarii de turme. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatului 91D0*
Sub- programul 1.4. Managementul speciilor	
1.4.1. Asigurarea limitării pășunatului de-a lungul pâraurilor, în șaua Burda, pasul Turia, valea Zsombor și în valea Iadului, afectate de pășunatul excesiv, în vederea protejării speciilor: <i>Ligularia sibirica</i> , <i>Carex appropinquata</i> .	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, comunicare cu proprietarii de turme. Măsuri specifice recomandate: limitarea pășunatului de-a lungul izvoarelor.
1.4.2. Diminuarea, gradului de umbrire a habitatului speciei <i>Ligularia sibirica</i> prin defrișare selectivă manuală a arborilor și arbuștilor.	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa speciei <i>Ligularia sibirica</i> .
1.4.3. Menținerea gospodăririi stabile a apelor pentru asigurarea întregului ciclu de viață a amfibienilor: <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Bombina variegata</i> .	Activități de management recomandate: informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa speciilor de amfibieni.
1.4.4. Reglementarea culegerii și	Activități de management recomandate: informare-

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
comercializării speciilor de plante protejate.	conștientizare, patrule.
1.4.5. Evitarea pășunatului în păduri și lizierele de păduri.	Activități de management recomandate: patrule, comunicare cu proprietarii de turme, comunicare cu ocoalele silvice. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa speciei <i>Ursus arctos</i> , <i>Ligularia sibirica</i> .
1.4.6. Evitarea formării habitatelor capcană de-a lungul drumurilor forestiere, protejarea habitatelor existente în cazul speciilor de amfibieni, mai ales în cazul speciei <i>Triturus montandoni</i> .	Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare, protecția locurilor de reproducere de-a lungul drumurilor în cazul speciei <i>Triturus montandoni</i> . Măsuri specifice recomandate: vezi fișa speciilor de amfibieni.
1.4.7. Amplasarea platformelor primare și a căilor de scos-apropiat, în afara habitatelor potențiale pentru amfibieni.	Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa speciilor de amfibieni.
1.4.8. Amplasarea resturilor nevalorificabile din exploatare în parchetele în curs de exploatare, în afara habitatelor potențiale pentru specie.	Activități de management recomandate: patrule, informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa speciilor de amfibieni.
1.4.9. Reglementarea activității de vânătoare în cazul speciilor de urs, lup și râs.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare, comunicare eficientă cu asociațiile de vânători. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa speciilor de carnivore mari
1.4.10. Menținerea biodiversității în vederea asigurării echilibrului ecologic al ecosistemelor și a condițiilor optime pentru speciile protejate.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare, comunicare eficientă.
Sub-programul 1.5. Managementul terenurilor cu utilități speciale	
1.5.1. În situl Natura 2000 se pot amenaja noi terenuri pentru	Activități de management recomandate: comunicare eficientă cu asociațiile de vânători, patrule,

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
hrana vânatului, numai în scopul protecției naturii – de exemplu în vederea înlocuirii unor terenuri pentru hrana vânatului dintr-un loc nefavorabil – cu aprobarea organului responsabil de protecția naturii.	informare-conștientizare.
1.5.2. Pentru protecția împotriva agenților patogeni și a dăunătorilor trebuie folosite cu prioritate materiale selective sau modalități biologice.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare.
1.5.3. Trebuie capturate pisicile și câinii hoinari și trebuie rărită în permanență, populația de vulpi în vederea diminuării pericolului care afectează fauna sălbatică.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare, comunicare eficientă cu asociațiile de vânători. Măsuri specifice recomandate: Vezi regulamentul AP.
Programul 2. Conștientizare, informare, educație ecologică	
Sub-programul 2.1. Informare și conștientizare	
2.1.1. Informare și conștientizare continuă pentru elevii din școlile situate în zona limitrofă sitului.	Activități de management recomandate: evenimente educative prin caravane, vizite tematice, aplicații practice în teren pentru elevi, tabere ecologice, și alte activități pe teren.
2.1.2. Montare și/sau actualizare panouri informative în situl Ciomad-Balványos.	Activități de management recomandate: amplasarea de panouri informative în sit.
2.1.3. Prezentarea informațiilor referitoare la situl Ciomad-Balványos prin touchscreen-uri în unitățile de cazare din Băile Balványos.	Activități de management recomandate: amplasarea a trei terminale touch screen pentru informarea turiștilor în unitățile de cazare din sit.
2.1.4. Realizare filme despre valorile din situl Ciomad-Balványos.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare prin filme despre valorile din sit.
2.1.5. Organizare întâlniri și	Activități de management recomandate: informare-

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
consultare continuă cu factorii interesați despre managementul sitului.	conștientizare prin întâlniri cu factorii interesați. Organizare întâlniri pentru facilitarea implementării recomandărilor din planul de management și din proiect.
2.1.6. Organizarea Zilei Muntelui Puturosu.	Activități de management recomandate: anual, organizarea programelor pentru elevii școlilor cu ocazia Zilei Muntelui Puturosu.
2.1.7. Informare prin pagina web a sitului și prin liste de e-mailuri.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare asupra actualităților.
Sub-programul 2.2. Dezvoltarea durabilă a comunităților locale	
2.2.1. Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor pentru realizarea de activități specifice.	Activități de management recomandate: cooptarea voluntarilor.
2.2.2. Informarea comunităților locale, a proprietarilor de păduri și pajiști, despre existența și procesul de compensări Natura 2000.	Activități de management recomandate: consultare cu proprietarii terenurilor, informare-conștientizare.
2.2.3. Consultarea localnicilor, atât la birou cât și pe teren, sau cu ocazia forumurilor.	Activități de management recomandate: organizarea de întâlniri, ședințe pe tema dezvoltarea durabilă, consultarea cu factorii interesați.
2.2.4. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare ale județului și regiunii.	Activități de management recomandate: consultare cu localnici și turiști, informare-conștientizare, comunicare eficientă cu instituțiile județene și regionale interesate în programe.
2.2.5. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte/ programe pentru promovarea zonei.	Activități de management recomandate: participare la întâlniri de planificare strategică locale sau regionale.
Programul 3: Peisaj	
3.1. Menținerea procentului	Activități de management recomandate: informare-

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
actual al pădurilor și pajiștilor.	conștientizare. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa habitatelor.
3.2. Stabilirea și promovarea unor soluții care armonizează construcțiile noi cu peisajul.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: Vezi regulamentul AP
3.3. Asigurarea unei imagini unitare, armonice, cu tradițiile istorice ale peisajului, în privința clădirilor și tuturor infrastructurilor conexe.	Activități de management recomandate: reglementarea construcțiilor pe teritoriul sitului Natura 2000. Măsuri specifice recomandate: Vezi regulamentul AP
3.4. Pentru depozitarea deșeurilor trebuie amplasate recipiente închise.	Activități de management recomandate: utilizarea recipientelor închise pentru depozitarea deșeurilor. În vederea diminuării conflictelor urs-om este necesară amplasarea recipientelor închise. Măsuri specifice recomandate: Vezi fișa speciei <i>Ursus arctos</i>
3.5. Elaborarea marcajelor de teren, într-o formă care să nu pună în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare. Trebuie folosite materiale naturale pentru marcaje.
3.6. Participarea la evenimente relevante și organizarea de evenimente în colaborare cu administratorii altor arii protejate, cu scop de informare, conștientizare și promovare a zonei.	Activități de management recomandate: participări la întâlniri de planificare strategică.
3.7. Înființarea de construcții de circulație, conducte de telecomunicații, alte conducte de utilitate publică, clădiri, numai în condițiile stabilite de autoritățile competente.	Activități de management recomandate: comunicare cu factorii interesați.
3.8. Clădirile sezonale - grajd acoperit cu material natural,	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare.

Direcții de management - definite în Planul operațional	Mod de implementare și măsuri specifice
podețe ocazionale peste cursurile de apă - trebuie demolate după finalizarea activității.	
Programul 4. Managementul vizitatorilor	
4.1. Promovarea ecoturismului, complementar turismului balnear, din zona Ciomad-Balvanyos.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare, realizare infrastructură de vizitare.
4.2. Elaborarea marcajelor de teren într-o formă care nu pune în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare. Trebuie folosite materiale naturale pentru marcaje.
4.3. Realizarea unui punct/centru de informare.	Activități de management recomandate: construcție și amenajare punct/centru de informare, informare-conștientizare, atragerea atenției asupra importanței protejării speciilor și habitatelor pe suprafața sitului.
4.4. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice, care integrează valorile AP și le promovează în parteneriat cu factorii interesați relevanți.	Activități de management recomandate: realizarea pachetelor turistice, informare-conștientizare. Colaborare cu unitățile turistice din zonă.
4.5. Realizarea strategiei de vizitare.	Activități de management recomandate: dezvoltarea unei strategii de vizitare adecvate cu factorii interesați, unități turistice.
4.6. Proiectarea și amenajarea pe teritoriul AP a traseelor tematice și a potecilor de studii, cu prioritate a celor ce îndeplinesc condițiile pentru ecoturism.	Activități de management recomandate: proiectarea și amenajarea traseelor turistice.
4.7. Dezvoltarea și promovarea pistelor de biciclete în cadrul sitului.	Activități de management recomandate: dezvoltarea pistelor de biciclete.
4.8. Dezvoltarea infrastructurii de vizitare.	Activități de management recomandate: realizare bănci, punți, zone de campare, panouri, puncte de observare și altele asemenea.

E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT

E.1. Sistemul de luare a deciziilor

Deciziile privind implementarea Planului de Management vor fi luate de către custode, cu respectarea legislației în vigoare.

Custodele se va consulta cu proprietarii și administratorii de terenuri cu privire la acțiunile de management, precum și cu privire la inițierea și implementarea de proiecte pe teritoriul AP, informându-i totodată asupra măsurilor/restricțiilor impuse.

Custodele va colabora cu autoritățile cu responsabilități de control, cu comunitățile și cu autoritățile locale, care trebuie să asigure respectarea statutului de arie protejată, respectarea reglementărilor legale în vigoare și a prevederilor Planului de Management.

E.2. Resursele necesare pentru implementarea planului de management

Bugetul critic necesar pentru implementarea managementului AP este prezentat în tabelul nr. 21. Bugetul de nivel critic pentru implementarea planului de management este estimat pe baza contractelor de finanțare încheiate în momentul de față, luând totodată în considerare și sursele proprii de care dispune custodele.

Pentru realizarea în condiții ideale a măsurilor, bugetul optim necesar este prezentat în tabelul nr. 22. Valorile din tabelele de mai jos sunt valori estimative, astfel, bugetul și anul implementării estimate aferente diferitelor activități de management, depind de finanțările obținute. Sursele de finanțare identificate sunt: Program operațional Sectorial de Mediu, Program Operațional Infrastructură Mare, Administrația Fondului de Mediu, Fondul Norvegian, Fondul Elvețian și altele asemenea.

Tabel nr.21. Buget nivel critic – RON

	AnI-2015	AnII-2016	AnIII-2017	AnIV-2018	AnV-2019
P1 Managementul biodiversității					
1.1. Inventariere și cartare	0	0	0	0	0
1.2. Monitorizarea stării de conservare	146000	0	0	25000	0
1.3. Pază, implementare	2000	2000	2000	2000	2000

reglementări și măsuri specifice de protecție					
1.4. Managementul datelor	0	0	0	0	0
1.5. Reintroducere specii dispărute	0	0	0	0	0
1.6. Reconstrucție ecologică	0	0	0	0	0
P2 Turism					
2.1. Infrastructura de vizitare	0	0	0	0	0
2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului	0	0	0	0	0
2.3. Managementul vizitatorilor	0	0	0	0	0
P3 Conștientizare, conservare tradiții și comunități locale					
3.1. Tradiții și comunități	5500	0	1000	0	1000
3.2. Conștientizare și comunicare	10000	1000	1000	1000	1000
3.3. Educație ecologică	33500	5000	5000	5000	5000
P4 Management și administrare					
4.1. Echipament și infrastructura de funcționare	54000	20000	20000	20000	20000
4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare	138600	56400	56400	56400	56400
4.3. Documente strategice și de planificare	0	0	0	0	0
4.4. Instruire personal	11000	0	0	0	0
Total cheltuieli operaționale	765.200				

Cheltuielile sunt estimative și nu conțin TVA.

Tabel nr.22. Buget nivel optim - RON

	AnI-2015	AnII-2016	AnIII-2017	AnIV-2018	AnV-2019
P1 Managementul biodiversității					
1.1. Inventariere și cartare	0	370000	400000	55000	25000
1.2. Monitorizarea stării de conservare	146000	146000	146000	146000	146000
1.3. Pază,	82000	119000	102500	116000	101000

implementare reglementări și măsuri specifice de protecție					
1.4. Managementul datelor	0	55000	52000	10000	0
1.5. Reintroducere specii dispărute*	0	0	0	0	0
1.6. Reconstrucție ecologică*	0	0	0	0	0
P2 Turism					
2.1. Infrastructura de vizitare	0	245000	485000	0	0
2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului	0	175000	75000	65000	65000
2.3. Managementul vizitatorilor	0	46000	46000	36000	36000
P3 Conștientizare, conservare tradiții și comunități locale					
3.1. Tradiții și comunități	5500	3500	3500	3500	3500
3.2. Conștientizare și comunicare	138000	157500	142500	115500	55500
3.3. Educație ecologică	162450	132500	222000	87000	153000
P4 Management și administrare					
4.1. Echipament și infrastructura de funcționare	54000	158000	85000	80000	60000
4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare	175000	320000	290000	320000	290000
4.3. Documente strategice și de planificare	0	75000	235000	0	0
4.4. Instruire personal	33200	42200	42200	42200	42200
Total cheltuieli operaționale					7.220.950

Cheltuielile sunt estimative și nu conțin TVA.

* În cazul în care, pe perioada implementării planului de management apar fenomene imprevizibile, în urma cărora va fi necesară reconstrucție ecologică, reintroducerea speciilor dispărute, sau altele asemenea, care la momentul actual nu pot fi anticipate și prin urmare nu pot fi incluse în buget, acestea vor fi realizate prin atragerea unor fonduri de finanțare corespunzătoare.

E.3. Monitorizarea implementării planului de management

Pentru monitorizarea gradului de implementare a Planului de management, a fost elaborat un calendar de implementare, Anexa nr. 9. Acest calendar conține activitățile planificate pentru următorii cinci ani, având rolul unui ghid pentru custodele sitului Ciomad-Balványos. Pe lângă activitățile enumerate în cuprinsul acestuia, pot apărea și alte activități pe parcursul implementării Planului de management.

Pentru monitorizarea habitatelor și speciilor de interes comunitar și prioritar, au fost elaborate protocoale de monitorizare. Vor fi monitorizate de asemenea, activitățile umane care sunt sau pot deveni o amenințare pentru habitatele și speciile sitului.

Situația de referință este rezultatul inventarierilor din perioada 2011-2012. Aceste inventarieri au pus baza direcției de management și activităților necesare în următorii cinci ani.

E.4. Monitorizarea habitatelor și a speciilor de interes comunitar și prioritar

Pentru realizarea monitorizării habitatelor și speciilor, au fost realizate protocoale de monitorizare. În total au fost elaborate și avizate de Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, 16 protocoale de monitorizare pentru 5 habitate și 11 specii.

Habitat: 9110 *Luzulo Fagetum*, 9130 *Asperulo-Fagetum*, 9170 *Galio-Carpinetum*, 91V0 *Symphyto-Fagion*, 91D0* Turbării cu vegetație forestieră.

Specii: *Ursus arctos*, *Canis lupus*, *Lynx lynx*, *Barbastella barbastellus*, *Myotis bechsteinii*, *Myotis myotis*, *Triturus cristatus*, *Triturus montandoni*, *Bombina variegata*, *Pholidoptera transsylvanica*, *Ligularia sibirica*.

Monitorizarea speciilor și habitatelor de interes comunitar se va realiza conform protocoalelor de monitorizare.

F. BIBLIOGRAFIE

F.1. Amfibieni

- Ardelean, G., Béres, I. (2000): Fauna de Vertebrate a Maramureşului. Ed.Dacia; Babik, W., Branicki, W., Crnobrnja-Isailovic, J., Cogălniceanu, D., Sas, I., Olgun, K., Poyarkov, N.A., Garcia-Paris, M., Arntzen, J.W. (2005): Phylogeography of the European newt species – discordance between mtDNA and morphology. *Molecular Ecology* 14: 2475-2491;
- Babik, W., Rafinski, J. (2004): Relationship between morphometric and genetic variation in pure and hybrid populations of the smooth and Montandon's newt (*Triturus vulgaris* and *T. montandoni*). *Journal of Zoology (London)* 262: 135-143;
- Babik, W., Szymura, J.M., Rafinski, J. (2003): Nuclear markers, mitochondrial DNA and male secondary sexual traits variation in a newt hybrid zone (*Triturus vulgaris* X *T. montandoni*). *Molecular Ecology* 12: 1913-1930;
- Barandun, J; Reyer, H U; Anholt, B, (1997): Reproductive ecology of *Bombina variegata*: aspects of life history. *Amphibia-Reptilia* 1997, 18:347-355;
- Barandun, J., Reyer, H. U. (1997): Reproductive ecology of *Bombina variegata*: characterisation of spawning ponds. *Amphibia-Reptilia* 18:143-154;
- Bucci-Innocenti, S., Ragghianti, S., Mancino, G. (1983): Investigations of karyology and hybrids in *Triturus boscai* and *T. vittatus*, with a reinterpretation of the species groups within *Triturus* (Caudata, Salamandridae). *Copeia* 662-672;
- Cicort-Lucaciu, A.-S., David, A., Lezau, O., Pal, A., Ovlachi, K. 2009: The dynamics of the number of individuals during the breeding period for more *L. vulgaris* and *T. cristatus* populations. *Herpetologica Romanica* 3: 19-23;
- Cicort-Lucaciu, A.-S., Paina, C., Serac, C.-P., Ovlachi, K.-B. 2010: Population dynamics of *Lissotriton montandoni* and *Triturus cristatus* species in two aquatic habitats. *South Western Journal of Horticulture, Biology and Environment* 1: 67-75;
- Cicort-Lucaciu, A.-S., Radu N., Paina, C., Covaciu-Marcov, S.-D., Sas, I. 2011: Data on Population Dynamics of Three Syntopic Newt Species from Western Romania. *Ecologia Balcanica* 3: 49-55;
- Cogălniceanu D., Claude M, (2003): Population age structure and growth in four syntopic amphibian species inhabi. *Canadian Journal of Zoology*; Jun 2003; 81, 6;

- Cogălniceanu, D. (1997): *Triturus montandoni* (Boulenger, 1880). pp. 84-85 În: Gasc J.P. (ed.): *Atlas of Amphibians and Reptiles in Europe*. Museum National D'Histoire Naturelle, Paris;
- Cogălniceanu, D., Aioanei, F., Bogdan, M. (2000): *Amfibienii din România, Determinator*. Editura Ars Docendi, București;
- Cogălniceanu, F. (1991): A preliminary report about the geographical distribution of amphibians in Romania. *Revue Roum. Biol. – Biol. anim.* 36:39-50.
- Covaciu-Marcov S. D., 2003: Date preliminare privind herpetofauna Văii Ierului. Satu-Mare, *Studii și Comunicări, Seria Științele Naturale, II-III, 2001-2002*, 191-196;
- Covaciu-Marcov S. D., Cicort-Lucaciu A.-Șt., Ile R. D., Pașcondea A., Vatamaniuc R., 2007: Contributions to the study of the geographical distribution of the herpetofauna in the North-East area of Arad County, Romania. *Herpetologica Romanica*, Vol. 1, 62-69;
- Covaciu-Marcov S. D., Cupșa D., Telcean I., Sas I., Cicort A. 2003a: Contribuții la cunoașterea herpetofaunei din regiunea cursului mediu și inferior al Crișului Negru (Județul Bihor, România). *Oltenia, Studii și Comunicări, Științele Naturii, Vol. XIX*, 189-194;
- Covaciu-Marcov S. D., Telcean I., Cupșa D., Cadleț D., Zsurka R., 2002: Contribuții la studiul herpetofaunei din regiunea Marghita (jud. Bihor, România). *Analele Univ. din Oradea, Fasc. Biol., Tom IX*, 47-58;
- Covaciu-Marcov S. D., Telcean I., Sala G., Sas I., Cicort A., 2003b: Contribuții la cunoașterea herpetofaunei regiunii Beiuș, jud. Bihor, România. *Nymphaea, Folia naturae Bihariae*, XXX, 127-141;
- Covaciu-Marcov, S.-D., Cicort-Lucaciu, A.-S., Sas, I., Strugariu, A., Cacuci, P., Gherghel, I. 2008: Contributions to the knowledge regarding the composition and geographical distribution of the herpetofauna from Northern Moldavia (Suceava and Botoșani Counties, Romania). *North-Western Journal of Zoology* 4, Suppl. 1: 25-47;
- Covaciu-Marcov, S.D., Ferenti, S., Dobre, F., Condure, N. 2010: Research upon some *Bombina variegata* populations (Amphibia) from Jiu Gorge National Park, Romania. *Muzeul Olteniei Craiova, Studii și comunicări, Științele Naturii* 26: 171-176;
- D. Covaciu-Marcov, A. Ș. Cicort-Lucaciu, I. Sas, D. Cupșa, É. H. Kovács, S. Ferenti (2010): Food composition of some low altitude *Lissotriton montandoni* (amphibia, caudata) populations from north-western Romania, *Arch. Biol. Sci., Belgrade*, 62 (2), pp 479-488, DOI:10.2298/ABS1002479C 479;

- D. Covaciu-Marcov, A. Ș. Cicort-Lucaciu, N. Dimancea (2009): What do the newly discovered *Lissotriton montandoni* (Caudata, Salamandridae) populations from Iezer Mountains, Romania, have to say about the species' southern distribution limit? *North-Western Journal of Zoology* Vol. 5, No. 2, pp.429-433;
- D. Covaciu-Marcov, A. Ș. Cicort-Lucaciu, S. FERENȚI (2007): Some low altitude *Triturus montandoni* (Amphibia: Salamandridae) population records from North-Western Journal of Zoology Vol. 3, No. 2, 2007 – Short Note;
- D. Covaciu-Marcov, S.D., Ghira, I., Sas, I. (2004): Contribuții la studiul Herpetofaunei zonei Oașului (Județul SM, România). *Enviromnet & Progress* 2: 107-112;
- Demeter L., Hartel, T., Cogălniceanu, D. 2006: Distribution and conservation status of amphibians in the Ciuc Basin, Eastern Carpathians, Romania. *Zeitschrift für Feldherpetologie*, Supplement 10: 217-224;
- Demeter, L., Kelemen, A. 2011: Data on the distribution and population size of amphibians in the Csík Mountains (Eastern Carpathians, Romania). In B. Knowles (ed.) *Mountain Hay Meadows – Hot spots of biodiversity and traditional culture*. Society of Biology, London;
- Dino M., Milesi S. & Di Cerbo A. R (2010): A long term study on *Bombina variegata* (Anura: Bombinatoridae) in the "Parco dei Colli di Bergamo" (North-western Lombardy) In: *Atti VIII Congresso Nazionale Societas Herpetologica Italica* (Chieti, 22-26 Settembre 2010). Edited by: Di Tizio L., Di Cerbo A.R., Di Francesco N. & Cameli A., Ianieri Edizioni, Pescara, 2010, pp. 225-231;
- E. N. Arnold (2002): *A field guide to the Reptiles and Amphibians of Britain and Europe*, Harper-CollinsPublishers London;
- Edgar, P., and Bird, D. R. (2006): *Action Plan for the Conservation of the Crested Newt Triturus cristatus species complex in Europe* [Internet];
- *Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats*. Strasbourg;
- Fuhn, I. (1960): *Fauna R.P.R., vol. XIV, Fascicola I - Amphibia*. Editura Academiei R.P.R., București;
- García-París, M, Montori, A & Herrero, P. (2004): *Fauna Iberica. Vol. 24. Amphibia. Lissamphibia*. Museo Nacional de Ciencias Naturales, Consejo Superior de Investigaciones Cientificas, Madrid;

- Gherghel, I., Ile R.D. (2006): Contributions to the distribution of Amphibia, Caudata in Neamț County, Romania. *North-Western Journal of Zoology* 2 (1): 44-46;
- Ghira, I., Venczel, M., Covaciu – Marcov, S. D., Mara, Gy, Ghile, P., Hartel, T., Török, Zs., Farkas, L., Rácz, T., Farkas, Z., Brad, T., 2002: Mapping of Transylvanian herpetofauna. *Nymphaea* 29: 145-201;
- Ghira, I., Venczel, M., Covaciu – Marcov, S. D., Mara, Gy, Ghile, P., Hartel, T., Török, Zs., Farkas, L., Rácz, T., Farkas, Z., Brad, T., 2002: Mapping of Transylvanian herpetofauna. *Nymphaea* 29: 145-201;
- Ghira, I., Venczel, M., Covaciu-Marcov, S.D., Mara, Gy., Ghile, P., Hartel, T., Török, Z., Farkas, L., Rácz, T., Farkas, Z., Brad, T. (2002): Mapping of Transylvanian Herpeto-fauna. *Nymphaea, Folia Naturae Bihariae*, 29: 145- 203;
- Halley, J.M., R.S. Oldham and J.W. Arntzen. 1996. Predicting the persistence of amphibian populations with the help of a spatial model. *Journal of Applied Ecology* 33: 455-470;
- Hartel, T. 2008: Movement activity in a *Bombina variegata* population from a deciduous forested landscape. *North-Western Journal of Zoology* 4: 79-90;
- Hartel, T., Nemes, Sz., Öllerer, K., Cogalniceanu, D., Moga, C., Arntzen, Jan W. 2010: Using connectivity metrics and niche modelling to explore the occurrence of the northern crested newt *Triturus cristatus* (Amphibia, Caudata) in a traditionally managed landscape. *Environmental Conservation* 37: 195-200;
- Iftime, A. (2005): Amfibieni. pp. 197-215, In: Botnariuc N. & Tatole V. (eds.) *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*. Editura Academiei Române;
- J. W. Arntzen, Graham P. Wallis (1999): Geographic variation and taxonomy of crested newts (*Triturus cristatus* superspecies): morphological and mitochondrial DNA data, *Contributions to Zoology*, 68 (3);
- Jehle, R. 2000. The terrestrial summer habitat of radio-tracked great crested newts *Triturus cristatus* and marbled newts *Triturus marmoratus*. *Herpetological Journal* 10: 137-142;
- Kalezić, M. L., Hedgecock, D. (1980): Genetic variation and differentiation of three common European newts (*Triturus*) in Yugoslavia. *British Journal of Herpetology* 6: 49-57;

- Kotlík, P. & Zavadil, V. (1999). Natural hybrids between the newts *Triturus montandoni* and *T. vulgaris*: morphological and allozyme data evidence of recombination between parental genomes. *Folia Zool.* 48: 211–218;
- Kupfer, A. (1998): Migration distances of some crested newts (*Triturus cristatus*) within an agricultural landscape. *Zeitschrift fuer Feldherpetologie* 5: 238-242;
- Kupfer, A. and S. Kneitz. 2000. Population ecology of the great crested newt in an agricultural landscape: dynamics, pond fidelity and dispersal. *Herpetological Journal* 10: 165-172;
- Litvinchuk, S. N., Borkin, L. J., Rosanov, J. M., Skorinov, D. V., Khalturin, M. D., Mazanaeva, L. F. (2003): Geographic differentiation in tailed amphibians of eastern Europe: genome size, allozymes and morphology. In: Programme & Abstracts, 12th Ordinary General Meeting, Societas Europaea Herpetologica (SHE), Zoological Institute of the Russian Academy of Sciences, Saint-Petersburg, Russia, 12-16 August 2003, Saint-Petersburg, Societas Europaea Herpetologica: 97-98;
- Litvinchuk, S. N., Rosanov, J. M., Borkin, L. J. (1997): A contact zone between the newts *Triturus cristatus* and *Triturus dobrogicus* in the Ukrainian Transcarpathians: distribution and genome size variation. In: Böhme, W. et al. (eds.), *Herpetologia Bonnensis* 229-235;
- Litvinchuk, S., Sokolova, T. M., Borkin, L. J. (1994): Biochemical differentiation of the crested newt (*Triturus cristatus* group) in the territory of the former USSR. *Abhandlungen und Berichte für Naturkunde* 17: 67-74;
- MacGregor, H. C., Sessionsz, S. K., Arntzen, J. W. (1990): An integrative analysis of phylogenetic relationships among newts of the genus *Triturus* (family Salamandridae), using comparative biochemistry, cytogenetics and reproductive interactions. *Journal of Evolutionary Biology* 3: 329-373;
- Micluță, H. (1970): Note faunistice herpetologice din Județul Maramureș. *Bul. Științ. Inst. Pedag. Baia Mare, Ser. Biol.*, 2: 39-42,
- R.. A. Griffiths., C. Williams (2001): Population modelling of Great Crested Newts (*Triturus cristatus*). *RANA Sonderheft* 4 pp 239 – 247;
- Rafinski, J., Arntzen, J.W. (1987): Biochemical systematics of the Old World newts, genus *Triturus*: allozyme data. *Herpetologia* 43: 446-457;

- Sos, T. (2008): Review of recent taxonomic and nomenclatural changes in European Amphibia and Reptilia related to Romanian herpetofauna. *Herpetologica Romanica* Vol. 2, 2008, pp.61-91;
- Steinfartz, S., Vicario, S., Arntzen, J. W., Caccone, A. (2007): A Bayesian approach on molecules and behavior: reconsidering phylogenetic and evolutionary patterns of the Salamandridae with emphasis on *Triturus* Newts. *Journal of Experimental Zoology (Mol. Dev. Evol.)* 308B: 139-162;
- Strugariu, Al., Gherghel, I., Volosciuc-Hutuleac, M.V., Sahlean, T.C., Sas, I., Pușcașu, C.M. 2006B: Preliminary data concerning the distribution of amphibian fauna in Suceava County (Romania). *Analele Universității din Oradea, Fasc. Biologie* 13: 39-47;
- Stumpel, A.H.P. (2004): Reptiles and amphibians as targets for nature management. *Alterra Scientific Contributions No.13*, Alterra, Wageningen;
- Vörös, J., Alcobendas, M., Martínez-Solano, I., García-París, M. (2006): Evolution of *Bombina orientalis* and *Bombina orientalis* (Anura: Discoglossidae) in the Carpathian Basin: A history of repeated mt-DNA introgression across species. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 38: 705- 718;
- Wallis, G. P. & Arntzen, J. W. (1989): Mitochondrial-DNA variation in the Crested Newt Superspecies: limited cytoplasmic gene flow among species. *Evolution* 43(1): 88-104,
- Wolterstorff, W. 1923. Übersicht der Unterarten und formen des *Triton cristatus*. *Blatt. Aquar. Terrarienkunde* 34: 120-126;
- Zajc, I. & Arntzen, J. W. (1999). Phylogenetic relationships of the European newts (genus *Triturus*) tested with mitochondrial DNA sequence data. *Contrib. Zool.* 68: 73–81;
- <http://amphibiaweb.org>
- <http://iucnredlist.org>

F.2. Liliéci

- Barti L. (1999): A torjai Búdöshegy természetes gázömléseinek denevér-áldozatai (1997- 1999), (Abstract: The Batvictims of the Natural Gas Break-offs at the Búdöshegy, Torja - Turia, Covasna County). – *Acta (Siculica) 1999 (Aluta XXIII., Acta Hargitensia VI.)*, Sepsiszentgyörgy - Sf. Gheorghe, 1: 103-114;

- Barti L. (2002/b): Semnalări ale liliacului nordic (*Eptesicus nilssonii* Keyserling et Blasius) din România, (Abstract: *Eptesicus nilssonii* occurrences in Covasna county, Romania). – *Acta Siculica* 2001 (*Acta Hargitensia VIII.*), Sepsiszentgyörgy – Sf. Gheorghe, 2: 133-138;
- Barti L. (2005): Istorical cercetărilor chiropterologice de pe teritoriul României contemporane și baza datelor faunistice, de la începuturi până în 1944, (Abstract: The history of chiropterological researches on the territory of Romania and the faunistical database, from the beginnings to 1944.). – *Nymphaea*, Oradea, 32: 53- 114,
- Barti L., Dóczy A., Jére Cs. & Varga Á.. (2007a): Denevér-telelőhely ellenőrzések eredményei Délkelet-Erdélyben. – Az V. Magyar Denevérvédelmi Konferencia (Pécs, 2005.12.03-04.) és a VI. Magyar Denevérvédelmi Konferencia (Mártély, 2007.10.12-14.) kiadványa - Proceedings of the 5th Conference of the Bat Conservation in Hungary (Pécs, 3th to 4th of December 2005) and 6th Conference of the Bat Conservation in Hungary (Mártély, 12th to 14th of October 2007), p. 51- 62;
- Barti L. & Varga Á. (2004): A torjai Büdöshegy gázabarlangjainak, mofettáinak denevéráldozatai (1999-2002), (Abstract: The bat-victims caused by carbon– dioxide intoxication in some caves in Transilvanian part of Eastern Carpathians, especially in Büdöshegy – Ciomad- Puciosu Mountains, Covasna County). – *Acta (Siculica) 2003*, Sepsiszentgyörgy – Sf. Gheorghe, 2003(1): 65-73;
- Barti L. & Varga Á. (2005): A torjai Büdöshegy gázabarlangjainak, mofettáinak denevéráldozatai, (Abstract: The bat-victims caused by carbon dioxide intoxication in some caves in Transilvanian part of Eastern Carpathians, especially in Büdöshegy – South-Harghita Mountains). – III. Magyar Denevérvédelmi Konferencia, Tokaj, 2001. dec. 1., A II., III., IV. Magyar Denevérvédelmi Konferencia Kiadványa (Proceedings of the II., III., IV. Conference of the Bat Conservation in Hungary), Magyar Denevérvédelmők Baráti Köre, Budapest, p. 91- 95,
- Barti L., Jére Cs., Dóczy Annamária & Szodoray-Parádi F. (2007b): A Vargyas-szoros recens és szubfosszilis denevérfaunája és faunisztikai adatbázisa a kezdetektől 2007 februárjáig (Abstract: The recent and subfossil Chiroptera-fauna of Vârghiș- Gorge, Perșani Mountains, Eastern Carpathians, Romania, and the faunistical data base from the beginnings until February 2007) . – *Acta Siculica* 2007, Sepsiszentgyörgy – Sf. Gheorghe, p. 153-178;

- Bücs Sz., Barti L. & Szodoray-Parádi F. (2009-2010): A romániai denevérfajok adatbázisa. <http://deneverek.adatbank.transindex.ro/>;
- Drescher Ch. (2004): Radiotracking of *Myotis myotis* (Chiroptera, Vespertilionidae) in South Tyrol and implications for its conservation. – *MAMMALIA*, 68 (4): 387-395;
- Dumitrescu M., Tanasachi J. & Orghidan T. (1962-1963/b): Răspândirea chiropterelor în R.P. Română. – *Travaux de l'Institut de Spéologie „Émile Racovitza”*, București, XXXIV: 509- 575,
- Estók, P., Gombkötő, P. & Cserkész, T. 2007. Roosting behaviour of Greater Noctule *Nyctalus lasiopterus* Schreber, 1780 (Chiroptera, Vespertilionidae) in Hungary as revealed by radiotracking. *Mammalia* 71 (1-2): 86-88;
- Molnár L. (1983): A torjai Büdös hegy (Kovászna megye) mofettáinak madár és emlősáldozatai (Abstract: Păsările și mamiferele căzute victimă în mofetele de pe Muntele Puciosu – jud. Covasna). – *Aluta, Sepsiszentgyörgy - Sf. Gheorghe*, XIV-XV: 185-189;
- Nagy L.Z., Barti L., Gas A., Postawa T. & Szántó L. (2003): Survey of the Western and southern Carpathian's underground bat habitats. Status and distribution of cave dwelling bats (2002- 2003). – Final report for the BP Conservation Programme & Bat Conservation Trust/DEFRA, Eco Studia Society, Cluj, pp. 31;
- Nagy L.Z., Barti L., Dóczy A., Jére Cs., Postawa T., Szántó L., Szodoray-Parádi Abigél & Szodoray-Parádi F. (2005): Survey of Romania's underground bat habitats Carpathian's underground bat habitats. Status and distribution of cave dwelling bats (2002-2004). – Final report for the BP Conservation Programme. Survey of Southern and Western Carpathians underground bat habitats & Survey of Eastern Carpathians and Dobrogea underground bat habitats, Ed. Lizard, Cluj, pp. 44;
- Valenciuc N. (1992-1993): The distribution of some species of Chiroptera (fam. Rhinolophiidae) in Romania and their representation in the UTM system. – *An. Șt. Univ. “Al. I. Cuza”*, Ser.Biol An., Iași, XXXVIII/XXXIX: 93-101;
- Valenciuc N. (1994): The distribution of some species of Chiroptera (fam. Vespertilionidae) in Romania and their representation in the UTM system. – *An. Șt. Univ. “Al. I. Cuza”*, Ser. Biol. An., Iași, XL: 45-75,

F.3. Carnivore

- Almășan H., Barbuția T., Cotta V., Popescu C. – Contribuții la cunoașterea răspândirii și biologiei ursului (*Ursus arctos* L.) în R.P.R;
- Boitani L. et al – Action plan for the conservation of the wolves (*Canis lupus*) in Europe, Nature and environment, no. 113, Council of Europe publishing, 2000;
- Breitenmoser U. et al - Action plan for the conservation of the Eurasian lynx (*Lynx lynx*) in Europe, Nature and environment, no. 112, Council of Europe publishing, 2000;
- Cotta V., Bodea M., Micu. I – Vânatul și vânătoria în România; Ed. Ceres, București, 2001;
- David J. Mattson - Foot loadings and pad and track widths of Yellowstone grizzly bears; Western North American Naturalist 63(1), 2003;
- Faragó S. – Vadászati állattan és etológia, egyetemi jegyzet, Sopron, 1997 Malyshev-Pereleshin formula; Zoological Society of London;
- Micu I., Gărgărea P., Popescu V. & colab. - Eco-etologia ursului brun din România; Ed. Ceres, București, 2010;
- Micu I. – Ursul brun: Aspecte eco-etologice; Ed. Ceres, București, 1998. Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor: Management and action plan for the bear population in Romania, 2005;
- P.A. Stephens, O.Yu. Zaumyslova, G.D. Hayward, A.I. Myslenkov, D.G. Miquelle, 2006: Estimating population density from indirect sign: track counts and the Formozov;
- Swenson J.E. et al – Action plan for the conservation of the Brown bear (*Ursus arctos*) in Europe, Nature and environment, no. 114, Council of Europe publishing, 2000;
- *www.carnivoremari.ro
- *www.iucnredlist.org
- *www.insse.ro

F.4. Plante

- portalul GBIF: <http://data.gbif.org/welcome.htm>
- Flora Europaea: <http://193.62.154.38/FE/fe.html>
- Baze de date de biodiversitate din Europa: <http://eunis.eea.europa.eu>

- Informațiile despre specii după raporturile de țară a Articolului 17. Din Directiva de Habitate: <http://bd.eionet.europa.eu/article17/speciessummary>.

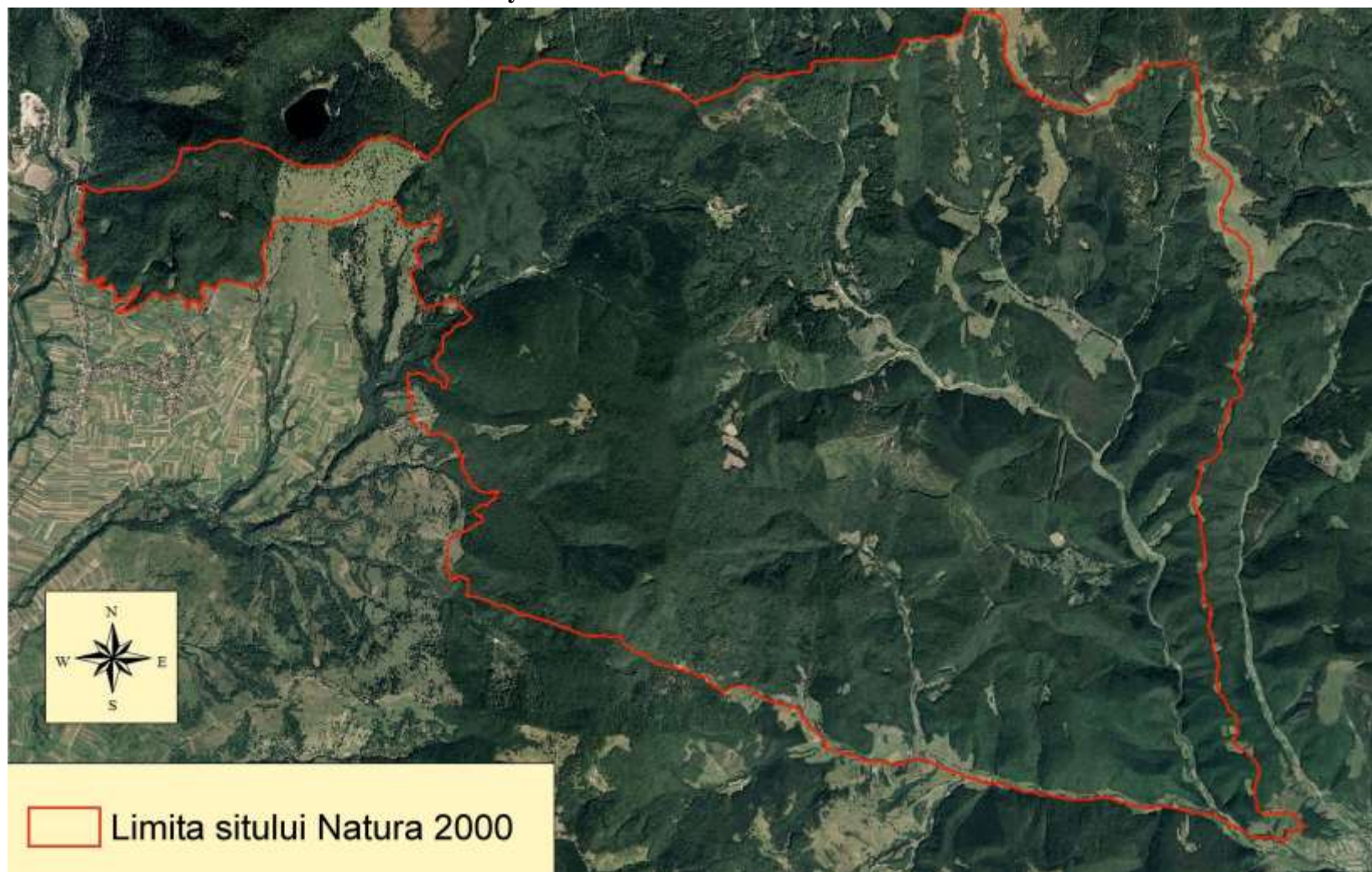
F.5. Habitate

- COLDEA G.H. (1991): Prodrôme des associations végétales des Carpates du sud-est (Carpates Roumaines). Documents Phytosociologiques, Camerino;
- DONIȚĂ, N., POPESCU, A., PAUCĂ-COMĂNESCU, M., MIHĂILESCU, S., BIRIȘ, I.A. (2005): Habitatele din România. Edit. Tehnică Silvică, București, 500 p. (ISBN 973-96001-4-X);
- Interpretation manual of European Union habitats: http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/2007_07_im.pdf.

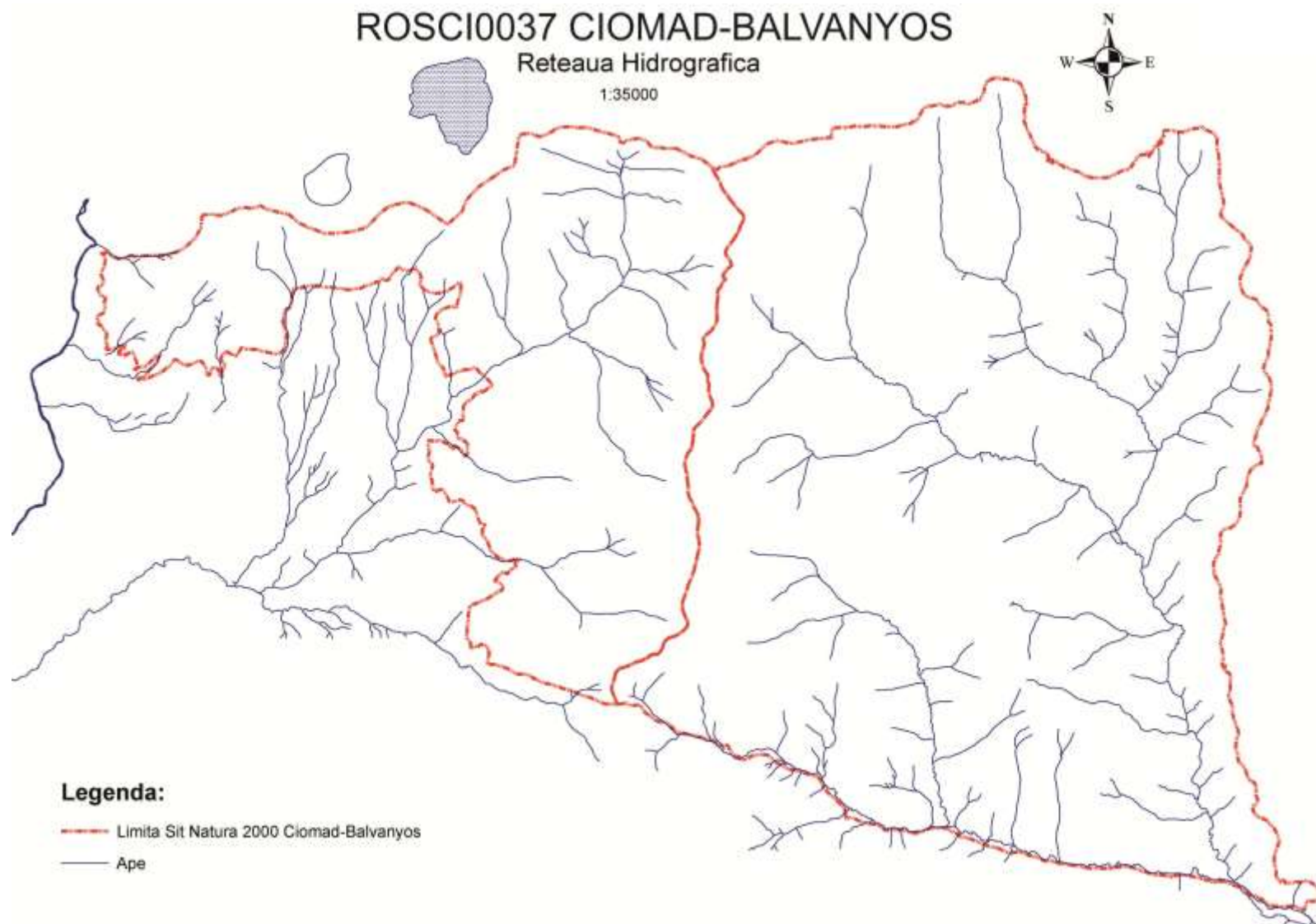
G. ANEXE LA ANEXĂ

Hărți generale

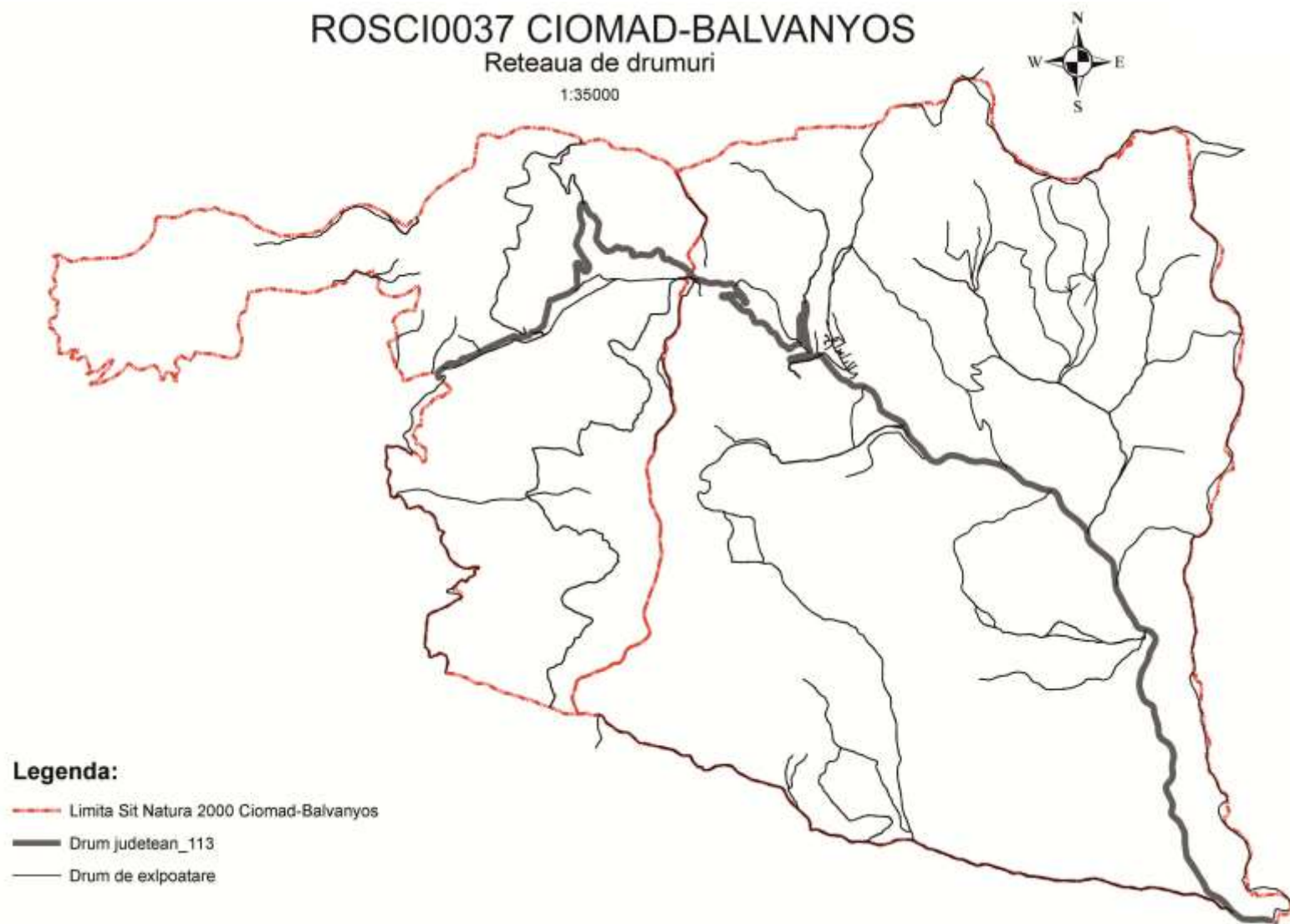
Anexa 1. Limita sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos

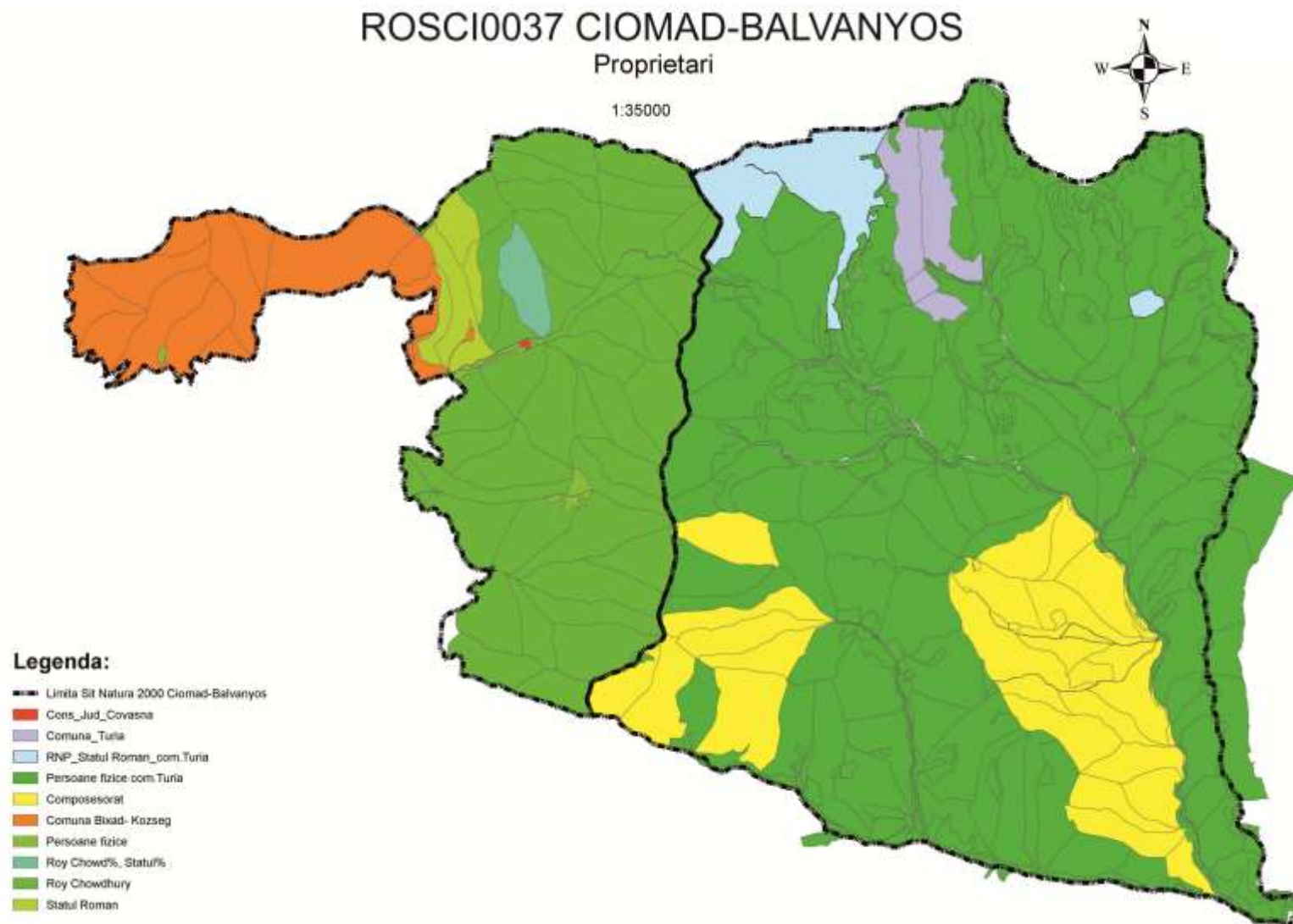
Anexa 2. Rețeaua hidrografică a sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos

Anexa 3. Rețeaua de drumuri a sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos

Anexa 4. Proprietarii de teren/păduri în situl ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos

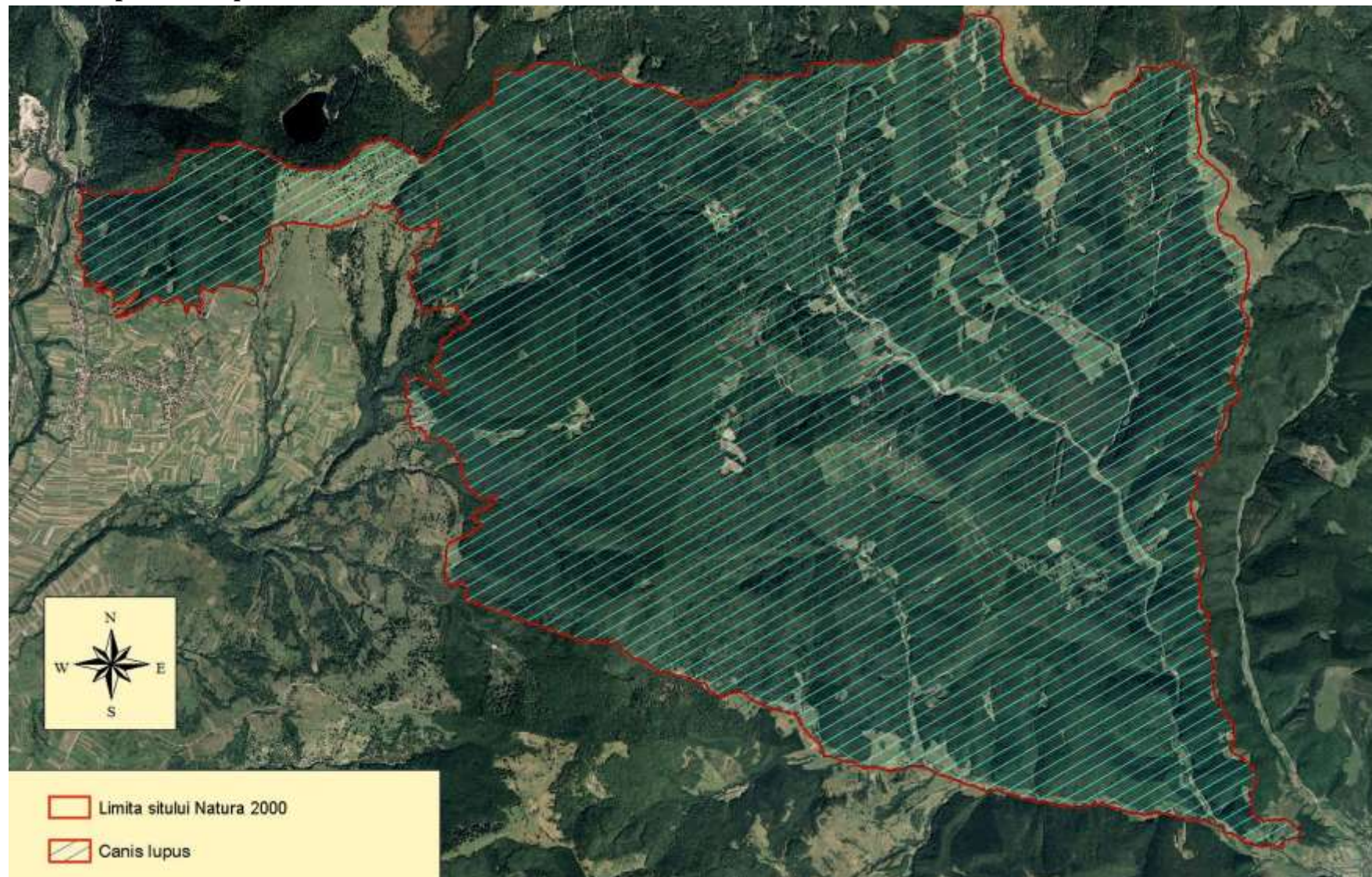
Hărți cu distribuția speciilor

Anexa 5.1. Curechi de munte - *Ligularia sibirica*

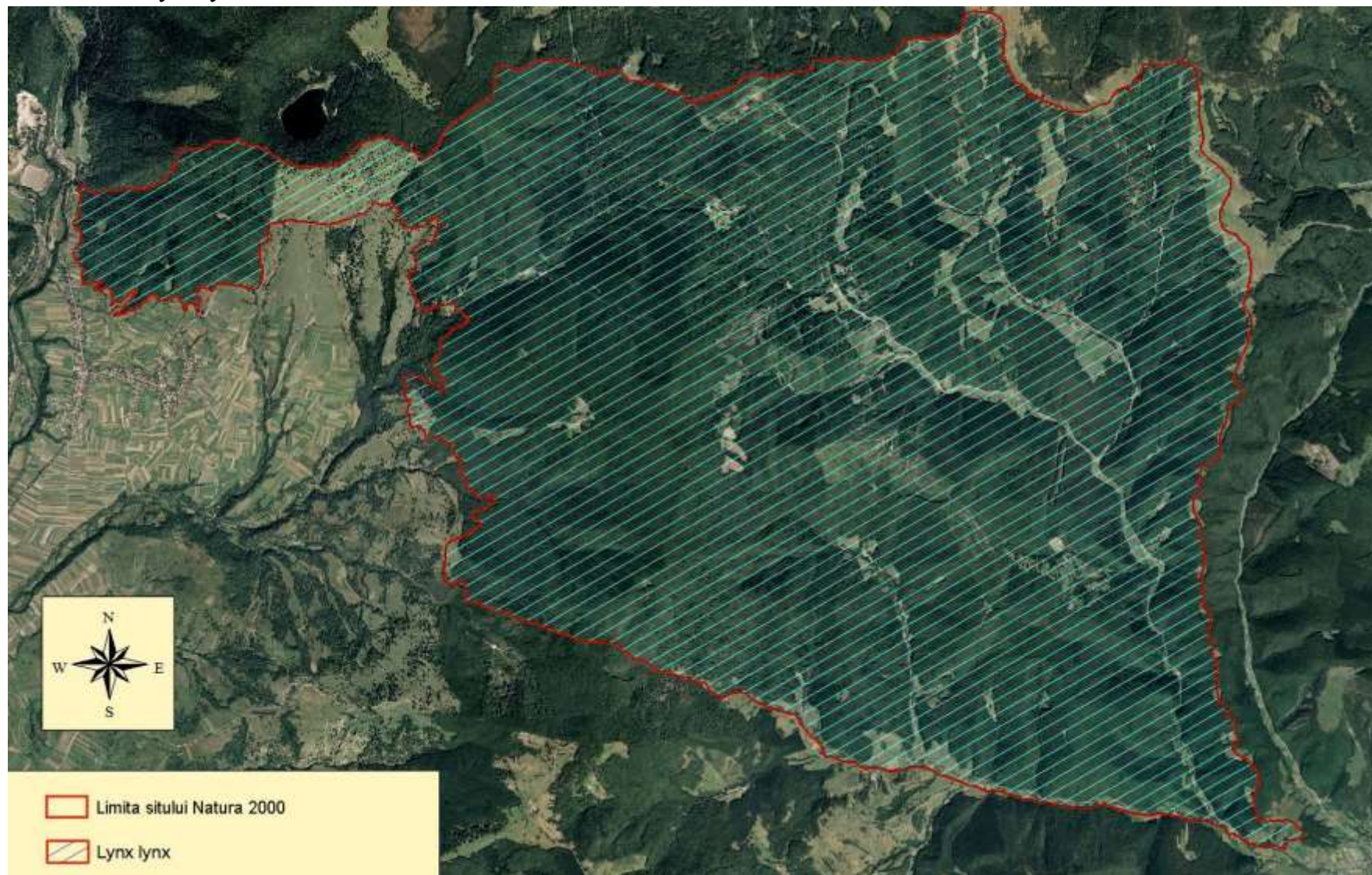
Anexa 5.2. Urs - *Ursus arctos*

Anexa 5.3. Lup - *Canis lupus*

Anexa 5.4. Râs - *Lynx lynx*

Anexa 5.5. Liliac cârn - *Barbastella barbastellus*

Anexa 5.6. Liliac cu urechi mari - *Myotis bechsteinii*

Anexa 5.7. Liliac comun - *Myotis myotis*

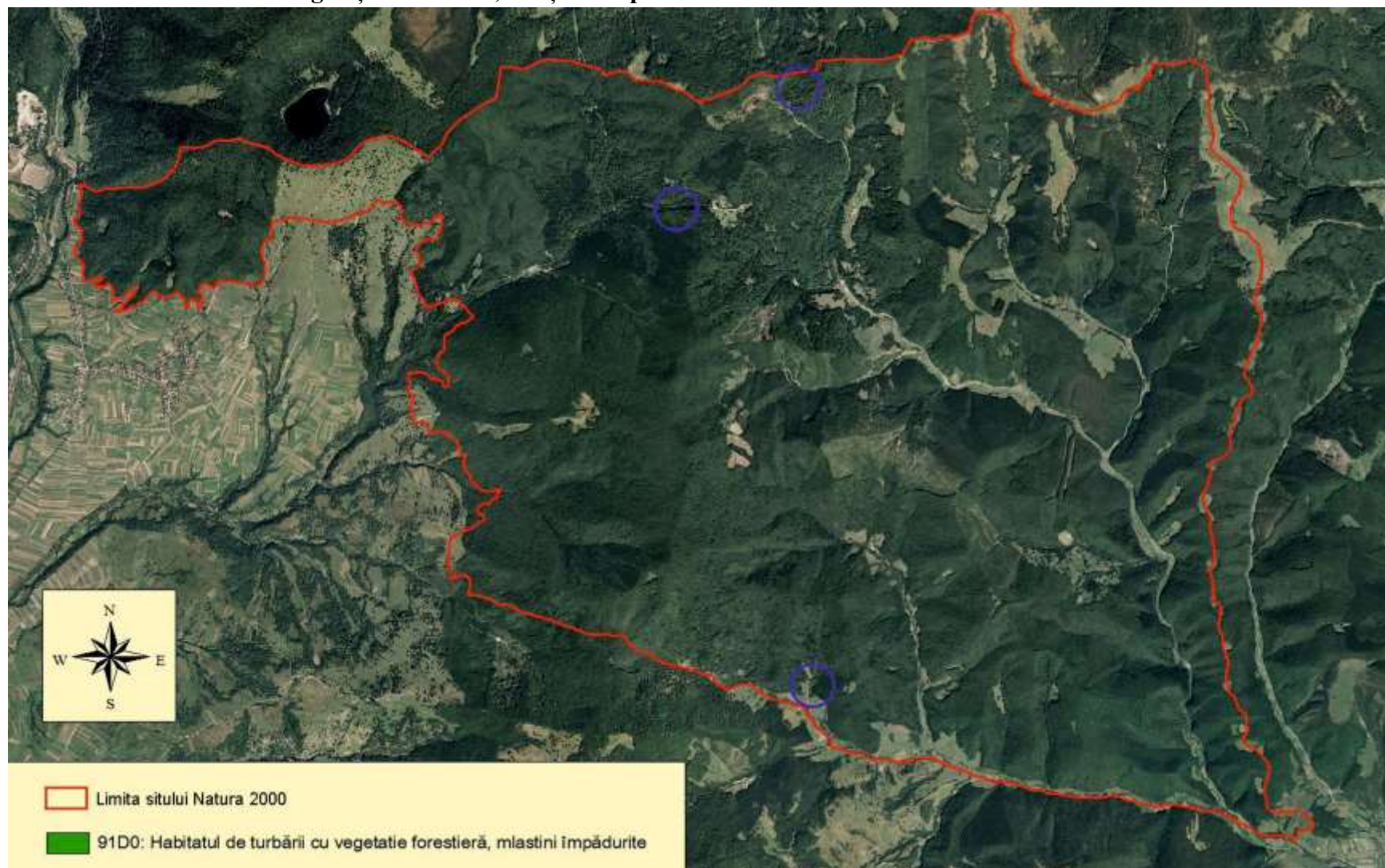
Anexa 5.8. Triton cu creastă - *Triturus cristatus*

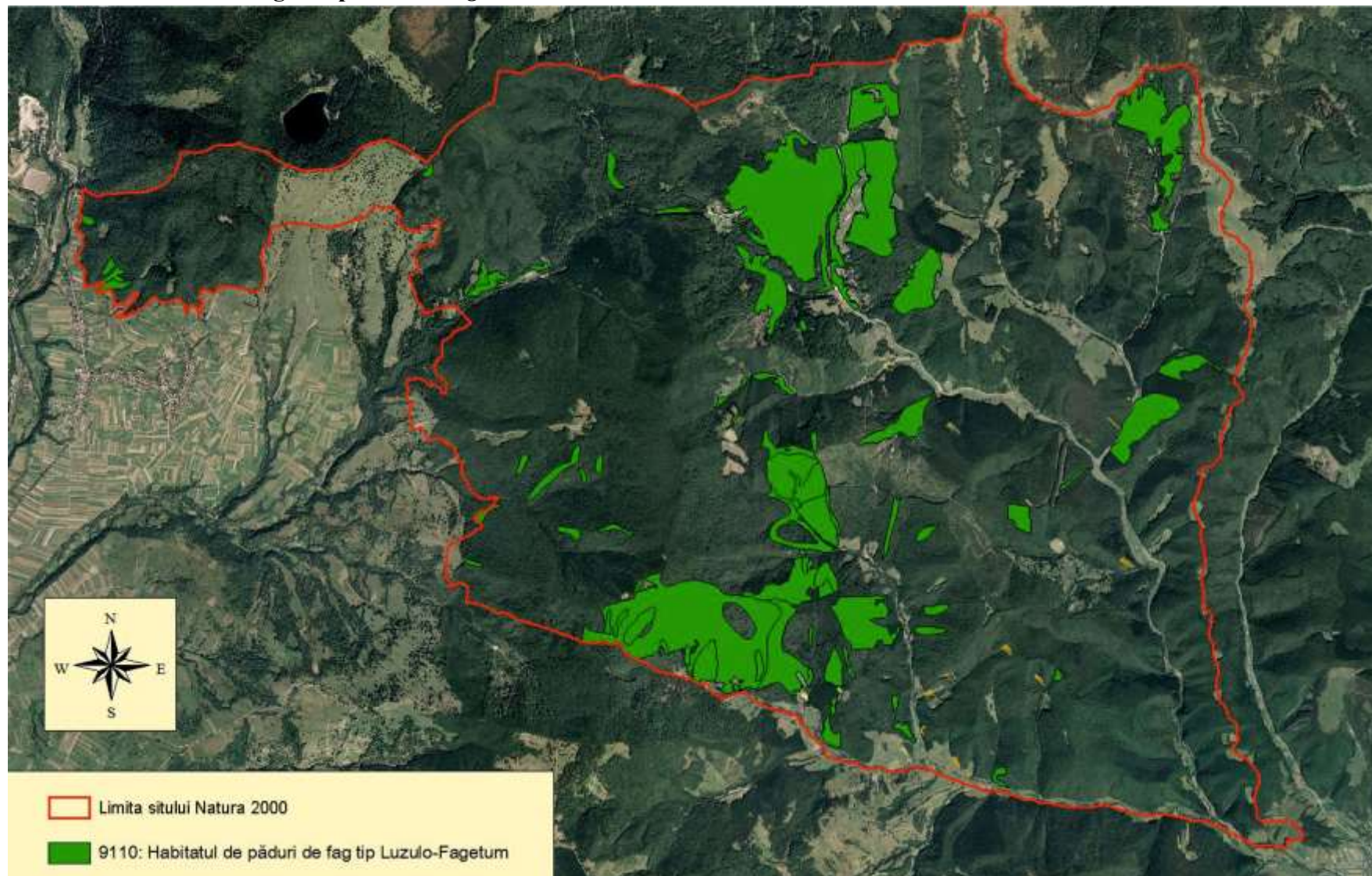
Anexa 5.9. Triton carpatic - *Triturus montandoni*

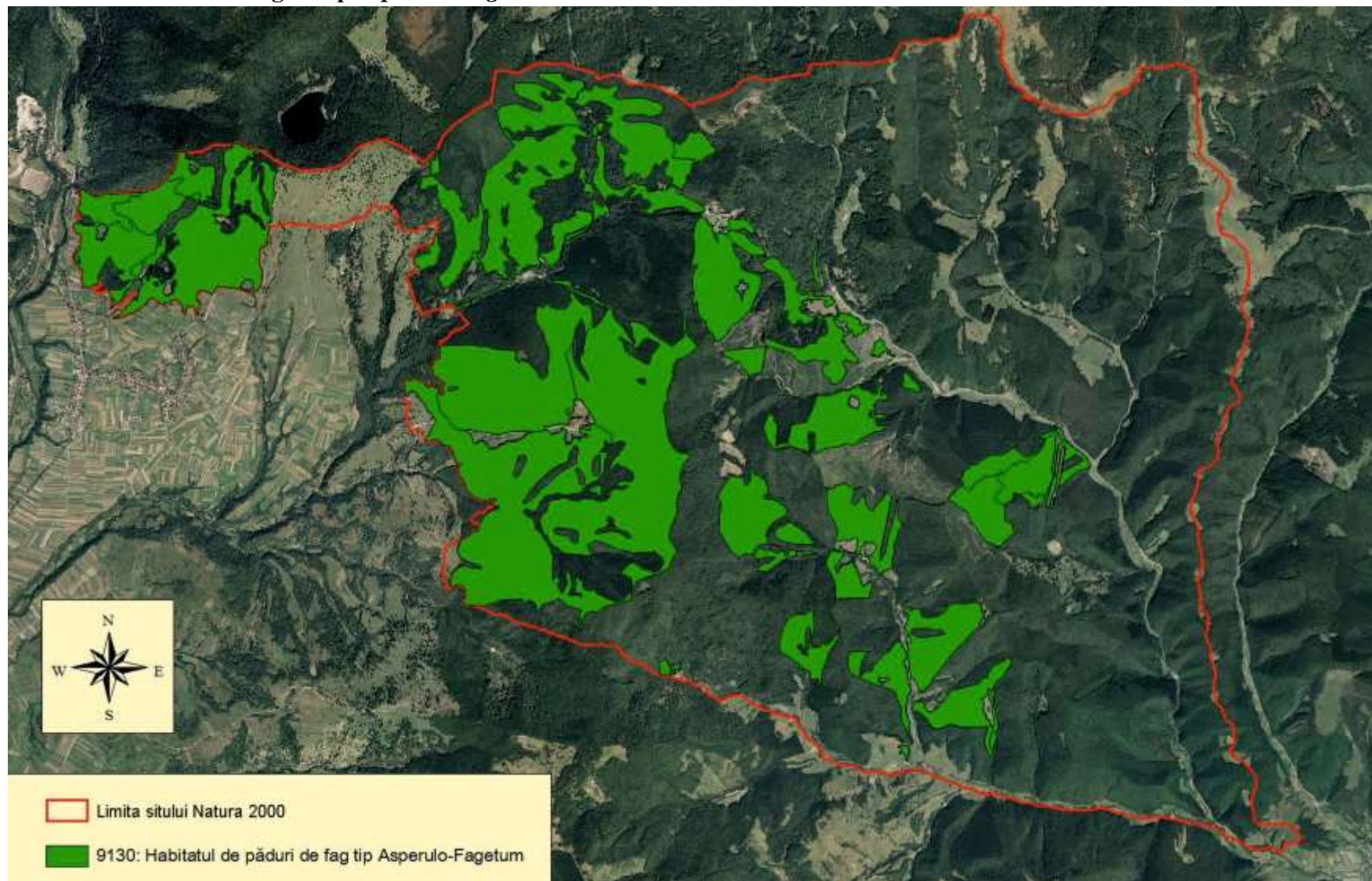

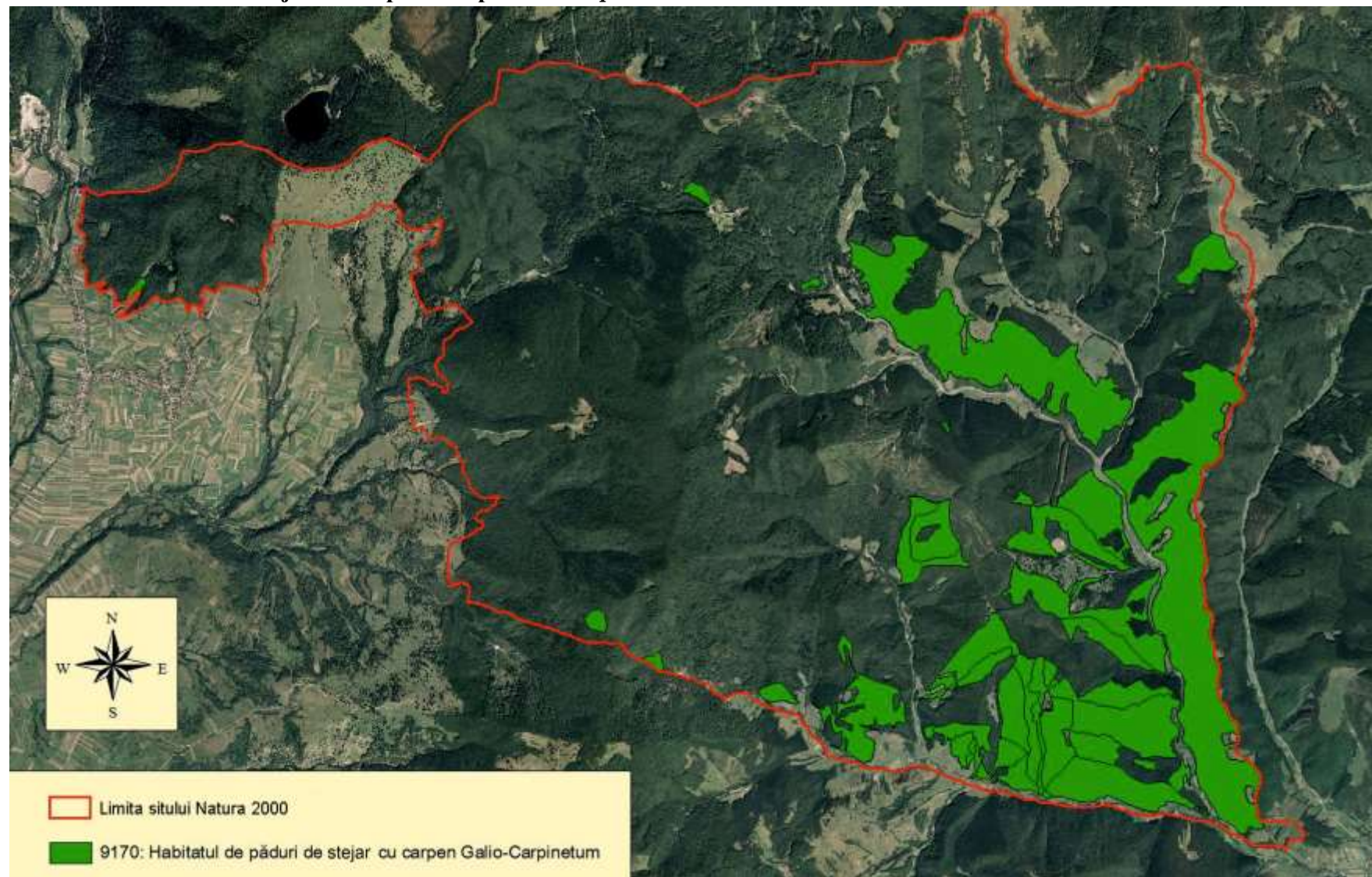
Anexa 5.10. Buhai de baltă - *Bombina variegata*

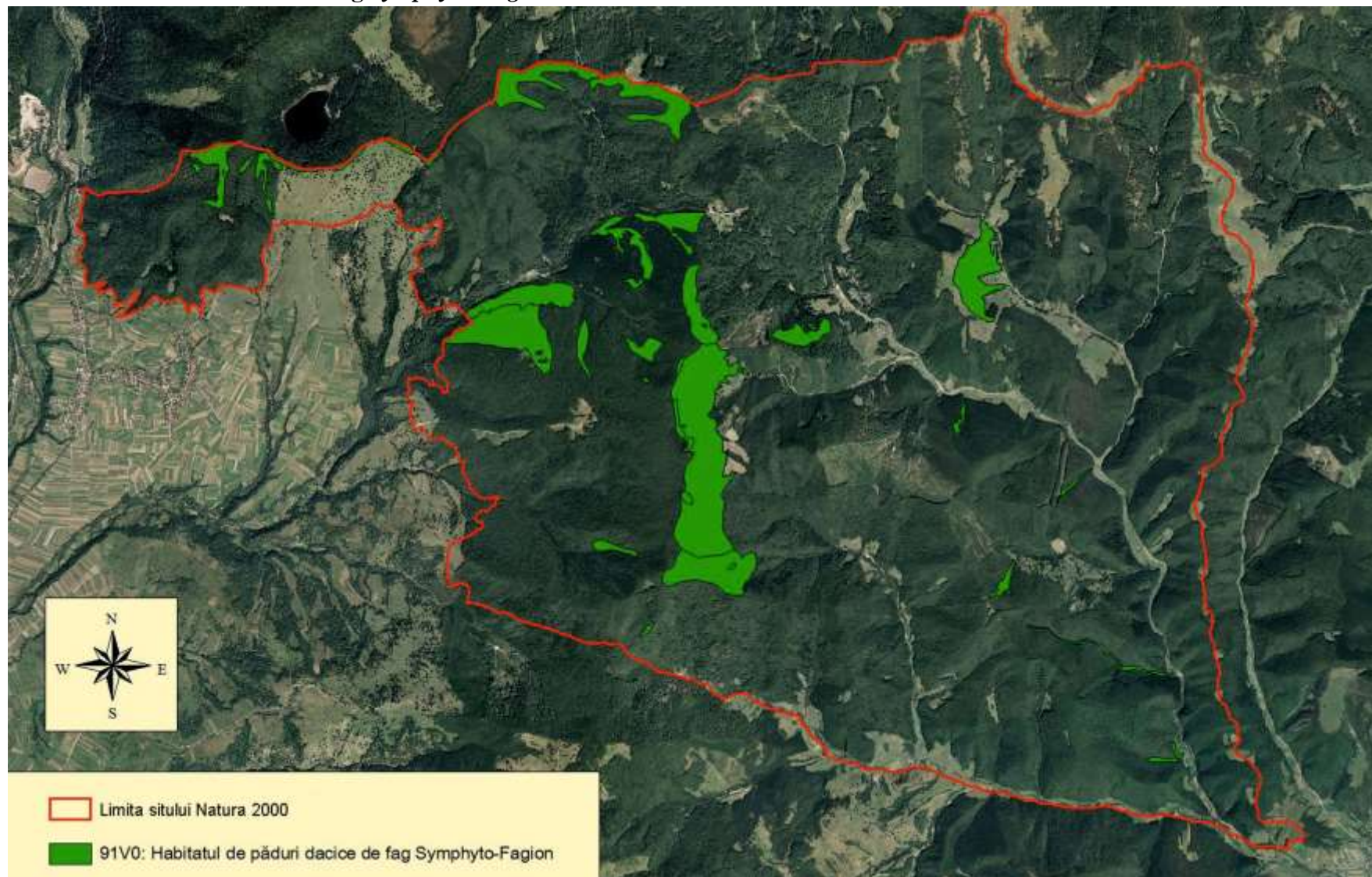

Hărți cu distribuția habitatelor**Anexa 6.1. 91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite**

Anexa 6.2. 9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*

Anexa 6.3. 9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*

Anexa 6.4. 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*

Anexa 6.5. 91V0 Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*

Fișe specii**Anexa 7.1. Fișa speciei Curechi de munte - *Ligularia sibirica***

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Ligularia sibirica</i></p> <p>Denumire populară: curechi de munte</p> <p>Face parte din genul <i>Ligularia</i>, familia <i>Asteraceae</i>. Este o plantă erbacee perenă, care atinge înălțime de 80-150 cm. Frunzele bazale și tulpinile inferioare sunt lung pețiolate, triunghiular ovate sau triunghiular reniforme. Florile de culoare galbenă au inflorescență de tip antodiu, fiind grupate în raceme lungi. Perioada de înflorire: iunie-iulie, eventual începutul lunii august.</p> <p>Starea de conservare: bună</p> <p>Condiții ecologice: populațiile de <i>Ligularia sibirica</i> sunt amenințate de desecarea zonelor umede, scăderea nivelului de apă freatică, creșterea temperaturii climei pe plan global.</p> <p>Distribuția în sit: în partea de sud a Tinovului Răbufnitoarea, valea pârâului Puturosu, Șaua Burda 1, Pasul-Turia, valea pârâului Zsombor.</p>
Observații	Starea populațiilor arată că specia are condiții optime în situl Natura 2000 Ciomad-Balványos, calitatea apei și a microclimei fiind optime pentru dezvoltarea acesteia.
Mărimea populației în aria protejată	4043 tulpini

Măsuri specifice de conservare:

- controlarea pășunatului, evitarea pășunatului excesiv.
- diminuarea cu grijă a umbririi habitatului speciei *Ligularia sibirica*, prin defrișare selectivă manuală a arborilor și a arbuștilor.
- montare punte suspendată pentru vizitatori în Tinovul Răbufnitoarea, pentru evitarea degradării speciei.

Anexa 7.2. Fișa speciei Urs - *Ursus arctos*

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Ursus arctos</i></p> <p>Denumire populară: urs brun</p> <p>Starea de conservare: bună</p> <p>Habitatul: în zone de munte și dealuri. Răspândirea este condiționată în principiu de liniște, hrană, loc de iernare și locuri de adăpostire pe timp de zi.</p> <p>Cerințele specifice pentru habitate: mediul său de trai trebuie să cuprindă stâncării sau mari doborâturi de vânt în arborete, în care să-și poată amenaja bârlogul.</p>
Observații	Multe activități umane, cum ar fi agricultura, rețelele de comunicații, extinderea zonelor urbane, fragmentează sau erodează starea habitatelor urșilor. Fragmentarea habitatelor poate constitui o amenințare, izolând părți de populații, cu impact negativ asupra acestora din punct de vedere genetic și demografic.
Mărimea populației în aria protejată	2,67 exemplare/1000 ha

Măsuri specifice de conservare:

- folosirea metodelor silviculturale lângă locurile de iernare, bârloagele în timpul somnului hibernal al ursului nu este permisă.
- controlul unor dăunători, cum ar fi câinii și pisicile hoinare, controlul numeric al efectivelor de vulpe.
- evitarea pășunatului în lizierele de păduri.
- interzicerea activităților de tip off-road pe suprafața sitului Ciomad-Balványos.
- amplasarea recipientelor de gunoi închise în vederea diminuării conflictelor om-urs.

Anexa 7.3. Fișa speciei Lup - *Canis lupus*

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Canis lupus</i></p> <p>Denumire populară: lup</p> <p>Starea de conservare: excelentă</p> <p>Habitatul: în România, lupul poate fi regăsit în pădurile de dealuri și de munte. În timpul iernii, lupul coboară până la zona câmpiilor, astfel biotopul este larg.</p> <p>Cerințele specifice pentru habitate: specia necesită zone cu întinderi mari, liniștite, cu specii pradă prezente. Specia este sensibilă la impactul antropic.</p>
Observații	Teritoriul sitului Ciomad-Balványos este utilizat cu regularitate de lup. Fiind specie prioritară a sitului, necesită atenție sporită.
Mărimea populației în aria protejată	0,3-0,8 exemplare/1000 ha

Măsuri specifice de conservare:

- respectarea limitelor de cotă în recoltarea exemplarelor.
- reglementarea numărului de câini ciobănești. Portul jujeului de către câinii ciobănești este obligatoriu.
- interzicerea activităților de tip off-road pe suprafața sitului.

Anexa 7.4. Fișa speciei Râs - *Lynx lynx*

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Lynx lynx</i></p> <p>Denumire populară: râs</p> <p>Starea de conservare: excelentă</p> <p>Habitatul: biotopul râsului îl constituie complexele păduroase liniștite de mare întindere.</p> <p>Cerințele specifice pentru habitate: necesită habitate fără amenințări antropice, îndepărtate de așezări omenești.</p>
Observații	În general râsul este fidel locului unde a crescut, deși, pentru a-și căuta hrană, este nevoit să parcurgă distanțe destul de mari. De asemenea se poate îndepărta de la locul obișnuit de trai și în perioada de împerechere.
Mărimea populației în aria protejată	0,17-0,33 exemplare/1000 ha

Măsuri specifice de conservare:

- râsul este o specie ocrotită, se interzice recoltarea/captivarea lui pe teritoriul sitului Natura 2000 Ciomad-Balványos.
- reglementarea numărului de câini ciobănești. Portul jujeului de către câinii ciobănești este obligatoriu.
- interzicerea activităților de tip off-road pe suprafața sitului.

Anexa 7.5. Fișa speciei Liliac cârn - *Barbastella barbastellus*

Descriere speciei	<p>Specia: <i>Barbastella barbastellus</i></p> <p>Denumire populară: liliac cârn</p> <p>Starea de conservare: excelentă</p> <p>Habitat: în Bazinul Carpatic în principal este prezent în zonele montane împădurite, rareori în păduri mari, bătrâne de șes. Iarna stă suspendat printre crăpăturile stâncilor din peșteri, prin tunele sau pivnițe, în grupuri mici sau izolat. Vara se ascunde prin scorburile copacilor și crăpăturile zidurilor sau rocilor.</p> <p>Cerințe specifice pentru habitate: este extrem de important pentru această specie prezența arborilor uscați/morți, scorburoși în picioare, în densitate corespunzătoare, deoarece aici își găsește adăpost și în aceste arbori își formează coloniile de naștere.</p>
Observații	<i>Barbastella barbastellus</i> are o populație valoroasă care se reproduce în cadrul sitului Ciomad-Balványos.
Mărimea populației în aria protejată	Cca. 300 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- utilizarea tratamentului tăierilor succesive în locul tăierilor rase.
- menținerea structurii naturale sau semi-naturale ale pădurilor, cu arbori morți și/sau arbori uscați în picioare, cu scorbur.

Anexa 7.6. Fișa speciei Liliac cu urechi mari - *Myotis bechsteinii*

Descriere speciei	<p>Specia: <i>Myotis bechsteinii</i></p> <p>Denumire populară: liliac cu urechi mari</p> <p>Starea de conservare: excelentă</p> <p>Habitat: este prezent în pădurile de foioase din zonele montane, dar și în pădurile de amestec cu conifere, unde există într-o densitate corespunzătoare scorburi unde se poate adăposti. Preferă fundul văilor bogate în subarboret cu scurgeri semnificative de apă.</p> <p>Cerințe specifice pentru habitate: pentru această specie este extrem de importantă prezența în densitate corespunzătoare a arborilor cu scorbură, deoarece se adăpostesc în ele, folosind o întreagă rețea de scorbură, schimbând zilnic adăposturile.</p>
Observații	Pe baza datelor colectate și pe baza potențialului de habitat pentru specie, populația de <i>Myotis bechsteinii</i> este una valoroasă care se reproduce în perimetrul sitului Ciomad-Balványos. Având în vedere condițiile de vegetație ale zonei, populația își găsește aici condiții de viață favorabile care, prin gestionarea bună a pădurilor, este durabilă.
Mărimea populației în aria protejată	200-300 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- utilizarea tratamentului tăierilor succesive în locul tăierilor rase.
- menținerea structurii naturale sau semi-naturale ale pădurilor, cu arbori morți și/sau arbori uscați în picioare, cu scorburi.

Anexa 7.7. Fișa speciei Liliac comun - *Myotis myotis*

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Myotis myotis</i></p> <p>Denumire populară: liliac comun</p> <p>Starea de conservare: excelentă</p> <p>Habitat: este specia specifică zonelor de munte și de deal, dar poate fi regăsită și pe șes. În ultimii ani, în Bazinul Carpatic, au fost desființate mai multe colonii tradiționale mari, care s-au adăpostit în clădiri.</p> <p>Cerințe specifice pentru habitate: folosește arbori scorburoși, bătrâni pentru adăpare și iernare dar preferă și bârloagele mici în cadrul sitului Ciomad-Balványos.</p>
Observații	Femelele alcătuiesc colonii de maternitate, cel mai probabil, în așezările apropiate sitului, astfel identificarea și protecția acestora este importantă.
Mărimea populației în aria protejată	500-600 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- utilizarea tratamentului tăierilor succesive în locul tăierilor rase.
- menținerea structurii naturale sau semi-naturale ale pădurilor, cu arbori morți și/sau arbori uscați în picioare, cu scorburi.

Anexa 7.8. Fișa speciei Triton cu creastă - *Triturus cristatus*

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Triturus cristatus</i></p> <p>Denumiri populare: triton cu creastă</p> <p>Starea de conservare: necorespunzătoare</p> <p>Habitatul: în pădurile aflate la altitudini mai joase de 1000 m, specia apare în păduri de foioase, mixte, în zone de liziere, în parcuri și grădini.</p> <p>Cerințele specifice pentru habitate: se reproduce, de regulă, în ape stagnante relativ adânci de >0,5m, abundente în vegetație acvatică și mai puțin umbrite.</p>
Observații	<p>Răspândirea populației în cadrul sitului este extrem de agregată limitându-se la văile pâraurilor Zsombor și Iad.</p> <p>Lipsa precipitațiilor poate afecta habitatele care sunt dependente de ploile de primăvară sau de apa provenită din topirea zăpezii.</p>
Mărimea populației în aria protejată	200-300 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- trebuie împiedicată desființarea spațiilor acvatice artificiale, care servesc ca locuri de reproducere.
- conservarea structurii naturale ale pădurilor care înconjoară locurile de reproducere ale tritonului cu creastă din situl ROSCI0037, evitarea tăierilor rase.
- amplasarea platformelor primare și a căilor de scos apropiat, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- amplasarea resturilor nevalorificabile din exploatare în parchetele în curs de exploatare, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- aplicarea de tratamente silvice cu regenerare sub masiv în parcelele forestiere cu habitat potențial pentru specie.

Anexa 7.9. Fișa speciei Triton carpatic - *Triturus montandoni*

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Triturus montandoni</i></p> <p>Denumire populară: triton carpatic</p> <p>Starea de conservare: necorespunzătoare</p> <p>Habitatul: specia este răspândită mai ales în pădurile de foioase situate la altitudini cuprinse între 500 și 1500 m deasupra nivelului mării. Poate fi regăsită și în păduri umede de conifere, în cele mixte, precum și în zonele subalpine.</p> <p>Cerințele specifice pentru habitate: se reproduce în mici ape stătătoare, băltoace din umbră, de la marginea pădurilor, dar s-au semnalat și cazuri în care reproducerea a avut loc în cursuri de ape lente, precum și în izvoare.</p>
Observații	<p>Răspândirea populației în cadrul sitului Ciomad-Balványos este extrem de agregată.</p> <p>Lipsa precipitațiilor poate afecta habitatele, care sunt dependente de ploile de primăvară sau de apa provenită din topirea zăpezii.</p>
Mărimea populației în aria protejată	Cca. 200 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- conservarea structurii naturale a pădurilor, care înconjoară locurile de reproducere ale tritonului carpatic din situl ROSCI0037, evitarea tăierilor rase.
- protecția locurilor de reproducere de-a lungul drumurilor în cazul speciei tritonului carpatic.
- amplasarea platformelor primare și a căilor de scos apropiat, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- amplasarea resturilor nevalorificabile din exploatare în parchetele în curs de exploatare, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.

- aplicarea de tratamente silvice cu regenerare sub masiv în parcelele forestiere cu habitat potențial pentru specie.

Anexa 7.10. Fișa speciei Buhai de baltă - *Bombina variegata*

Descrierea speciei	<p>Specia: <i>Bombina variegata</i></p> <p>Denumire populară: buhai de baltă cu burtă galbenă</p> <p>Starea de conservare: excelentă</p> <p>Habitatul: poate popula iazurile, spațiile acvatice formate în zonele udate de pârâuri. Se reproduce, în primul rând, în habitatele umede temporare, însorite, de întinderi și adâncimi mici, sărace în vegetație acvatică și care se încălzesc rapid. Poate fi întâlnit frecvent în băltoacele și fâgașele de pe marginea drumurilor forestiere.</p> <p>Cerințele specifice pentru habitate: băltoace cu adâncime mică, acoperirea vegetației redusă, perioadă acvatică relativ lungă.</p>
Observații	<p>În cazul habitatelor dependente în totalitate de precipitație, cantitatea de precipitație are un rol determinant în asigurarea perioadei acvatice: în acest caz perioada acvatică este foarte greu de controlat. Habitatele situate în zone cu izvoare, pârâuri sau pânza freatică ridicată sunt mai puțin dependente de cantitatea de precipitație.</p>
Mărimea populației în aria protejată	2000-7000 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- conservarea structurii naturale a pădurilor care înconjoară locurile de reproducere ale buhaiului de baltă din situl ROSCI0037, evitarea tăierilor rase.

- amplasarea platformelor primare și a căilor de scos apropiat doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- amplasarea resturilor nevalorificabile din exploatare în parchetele în curs de exploatare, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- aplicarea de tratamente silvice cu regenerare sub masiv în parcelele forestiere cu habitat potențial pentru specie.

Fișe habitate

Anexa 8.1. Fișa habitatului 91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite

Caracteristici principale	<p>91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite</p> <p>Starea de conservare: bună</p> <p>Specii caracteristice și edificatoare:</p> <p><i>Betula pubescens, Frangula alnus, Pinus sylvestris, Pinus rotundata și Picea abies, Specii caracteristice: Agrostis canina, Betula pubescens, Betula. carpatica, Carex canescens, Carex echinata, Carex nigra, Carex rostrata, Eriophorum vaginatum, Frangula alnus, Juncus acutiflorus, Molinia caerulea, Trientalis europaea, Picea abies, Pinus rotundata, Pinus sylvestris, Pinus mugo, Sphagnum spp., Vaccinium oxycoccus, Vaccinium uliginosum, Viola palustris, Carex disperma, Carex tenuiflora, Diplazium sibiricum, Hylocomium umbratum și Rhytidiadelphus triquetrus.</i></p> <p>Condiții ecologice: sunt păduri de conifere și de foioase, pe suprafețe de turbă, unde nivelul apei este în continuu înalt, mai înalt decât apa de suprafață care îi înconjoară. Apa este săracă în nutrienți.</p> <p>Distribuția în Europa și în țară: habitatul este răspândit în Europa în regiunile biogeografice Alpină, Boreală, Continentală, Atlantică, Macarozeniană și Panonică, pe o suprafață de 20389 km², conform articolul 17 din Directiva Habitate. În România este răspândită sporadic în zona Carpaților, ocupând</p>
---------------------------	--

	suprafețe mici. Distribuția în sit: se întinde pe suprafețe de turbă, unde nivelul apei este în continuu ridicat.
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005	Rariști sud-est carpatice de molid și/sau pin silvestru de tinoave, Tufărișuri sud-est carpatice de jneapăn în mlaștini oligotrofe de Sphagnum, Tufărișuri sud-est carpatice de mlaștini de mesteacăn pufos.
Asociații vegetale:	Vaccinio-Betuletum pubescentis și Betulo pubescenti-Sphagnetum recurvi.
Suprafața ocupată în aria protejată	1,4 ha

Măsuri specifice de conservare:

- montare punte suspendată pentru vizitatori în Tinovul Răbufnitoarea pentru evitarea degradării habitatului.
- evitarea lucrărilor de exploatare a lemnului sau a apei freatică în habitat.
- limitarea cositului și a pășunatului în mlaștinile de valoare conservativă mare din valea Iadului.
- debitul, scurgerea naturală, raportul de aflux, albia și malul apelor pot fi modificate numai cu menținerea proporțiilor corespunzătoare florei și faunei de pe malul apelor și cu asigurarea capacității lor de funcționare.

Anexa 8.2. Fișa habitatului 9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*

Caracteristici principale	<p>9110 Păduri de fag <i>Luzulo-Fagetum</i></p> <p>Starea de conservare: bună</p> <p>Specii caracteristice și edificatoare:</p> <p><i>Fagus sylvatica</i>, <i>Carpinus betulus</i> și <i>Quercus petraea</i>, <i>Luzula luzuloides</i>, <i>Polytrichum formosum</i>, <i>Deschampsia flexuosa</i>, <i>Calamagrostis villosa</i>, <i>Vaccinium myrtillus</i>, <i>Pteridium aquilinum</i>.</p> <p>Condiții ecologice: în zonele de deal și de munte aceste păduri sunt dominate la nivel de coronament de specia de fag, păduri formate pe soluri acide. Nivelul arborilor este caracterizat prin diferite vârste, nefiind semnalată prezența în număr mare a dăunătorilor sau a arborilor uscați. Vegetația de pe sol este foarte bogată în specii.</p> <p>Distribuția în Europa și în țară: habitatul este răspândit în Europa în bioregiunile Alpin, Boreal, Continental, Atlantic, Mediteranean și Panonic, având o suprafață totală de aproximativ 17400 km² conform estimărilor prezentate în articolul 17 din Directiva Habitate. În România este răspândit pe toată suprafața Carpaților, fiind prezent mai ales pe soluri acide, la o altitudine de 500-1300 m.</p> <p>Distribuția în sit: apare îndeosebi pe culmi, pe creste sau pe suprafețe abrupte.</p>
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005.	<p>Păduri sud-est carpatice de molid, fag și brad cu <i>Hieracium rotundatum</i>”, „Păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Festuca drymeia</i>”, „Păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Hieracium rotundatum</i>”, „Păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Vaccinium myrtillus</i>” și „Păduri sud-est carpatice de fag cu <i>Festuca drymeia</i>”.</p>
Asociații vegetale:	<p><i>Luzulo nemorosae-Fagetum sylvaticae</i>, Meusel 1937; <i>Festuco drymeiae-Fagetum sylvaticae</i>, Morariu et al. 1968.</p>

Suprafața ocupată în aria protejată	731,6 ha
-------------------------------------	----------

Cerințe specifice:

Habitat	Cerințele specifice pentru habitat	Indicatori posibili	Starea de conservare favorabilă	Observații
9110 Pădurile de fag <i>Luzulo- Fagetum</i>	Prezența redusă a speciilor pionere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

Anexa 8.3. Fișa habitatului 9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*

Caracteristici principale	<p>9130 Păduri de fag <i>Asperulo-Fagetum</i></p> <p>Starea de conservare: bună</p> <p>Specii caracteristice și edificatoare: specia dominantă este <i>Fagus sylvatica</i>, pe lângă care apare în compoziție <i>Carpinus betulus</i> și <i>Quercus petraea</i>. Stratul ierbos: <i>Anemone nemorosa</i>, <i>Lamium galeobdolon</i>, <i>Galium odoratum</i>, <i>Melica uniflora</i>.</p> <p>Condiții ecologice: este dominat de specia <i>Fagus sylvatica</i>, sau la înălțimi mai mari de <i>Fagus sylvatica-Abies alba</i> sau de <i>Fagus sylvatica-Abies alba-Picea abies</i>, pe soluri neutre sau aproape neutre, pe humus bogat în nutrienți denumit mull.</p> <p>Distribuția în Europa și în țară: habitatul este răspândit în regiunile biogeografice Alpin, Boreal, Continental, Mediteranean și Pannonic, având o suprafață de 25580 km² conform estimărilor prezentate în articolul 17 din Directiva Habitate. În România este prezent pe toată suprafața Carpaților, la o altitudine de 300-1000 m.</p> <p>Distribuția în sit: habitatul se regăsește pe suprafețe aflate în centrul sitului Ciomad-Balványos, la o altitudine de 800-1000 m.</p>
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005.	Păduri dacice de fag și carpen cu <i>Dentaria bulbifera</i> , păduri dacice de fag și carpen cu <i>Carex pilosa</i> și păduri moldave mixte de fag și tei argintiu cu <i>Carex brevicollis</i> .
Asociații vegetale:	Carpino-Fagetum, Paucă 1941; Caricipilosae-Fagetum, Oberdorfer 1957; Dentario bulbiferae-Fagetum, Zlatnik 1935, Hartmann 1953.

Suprafața ocupată în aria protejată	1288 ha
-------------------------------------	---------

Cerințe specifice

Habitat	Cerințele specifice pentru habitat	Indicatori posibili	Starea de conservare favorabilă	Observații
9130 Pădurile de fag <i>Asperulo- Fagetum</i>	Prezența redusă a speciilor pioniere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

Anexa 8.4. Fișa habitatului 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*

Caracteristici principale	<p>9170 Păduri de stejar cu carpen <i>Galio-Carpinetum</i></p> <p>Starea de conservare: bună</p> <p>Specii caracteristice și edificatoare: <i>Quercus petraea</i> și <i>Carpinus betulus</i>, <i>Sorbus torminalis</i>, <i>S. domestica</i>, <i>Acer campestre</i>, <i>Ligustrum vulgare</i>, <i>Convallaria majalis</i>, <i>Carex montana</i>, <i>Festuca heterophylla</i>.</p> <p>Condiții ecologice: este influențat, mai ales, de clima subcontinentală. Este un habitat destul de greu de interpretat. Descrierile sunt diferite, lista de specii sugerează în unele cazuri habitate acidofile de tranziție – fag-carpen-gorun –, iar în altele, habitate mai uscate, termofile.</p> <p>Distribuția în Europa și în țară: în Europa se găsește în regiunile biogeografice Alpină, Continentală, Atlantică și Panonică, pe o suprafață de 8000 km². În România este prezent în Carpați sporadic, mai ales pe substrat acid, la o altitudine de 300-800 m.</p> <p>Distribuția în sit: habitatul se găsește pe suprafețe aflate la altitudini mai joase, mai ales în partea de sud-est al sitului Ciomad-Balványos.</p>
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005	Păduri dacice de gorun, fag și carpen cu <i>Carex pilosa</i> .
Asociații vegetale	-
Suprafața ocupată în aria protejată	979,1 ha

Cerințe specifice

Habitat	Cerințele specifice pentru habitat	Indicatori posibili	Starea de conservare favorabilă	Observații
9170 Pădurile de stejar cu carpen <i>Galio- Carpinetum</i>	Prezența redusă a speciilor pioniere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

Anexa 8.5. Fișa habitatului 91V0 Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*

Caracteristici principale	<p>91V0 Păduri dacice de fag <i>Symphyto-Fagion</i></p> <p>Stare de conservare: bună</p> <p>Specii caracteristice și edificatoare: <i>Fagus sylvatica</i>, <i>Symphytum cordatum</i>, <i>Dentaria glandulosa</i>, <i>Hepatica transsilvanica</i>, <i>Pulmonaria rubra</i>, <i>Leucanthemum waldsteinii</i>, <i>Silene heuffelii</i>, <i>Ranunculus carpaticus</i>, <i>Euphorbia carniolica</i>, <i>Aconitum moldavicum</i>, <i>Saxifraga rotundifolia</i> ssp. <i>Heuffelii</i>, <i>Primula elatior</i> ssp. <i>leucophylla</i>, <i>Hieracium rotundatum</i>, <i>Galium kitaibelianum</i>, <i>Moehringia pendula</i>, <i>Festuca drymeja</i>.</p> <p>Condiții ecologice: pădurile sunt prezente pe soluri neutre, bazice și acide.</p> <p>Distribuția în Europa și în țară: habitatul este răspândit în regiunea biogeografică Alpină, pe o suprafață destul de redusă, nefiind prezentă în articolul 17 din Directiva Habitate. În România este prezent pe toată suprafața Carpaților, la altitudini de 900-1400 m.</p> <p>Distribuția în sit: habitatul se găsește pe suprafețe aflate în centrul și vestul sitului, la o altitudine de 800 m.</p>
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005.	<p>Păduri sud-est carpatice de molid, fag și brad cu <i>Pulmonaria rubra</i>”, „Păduri sud-est carpatice de molid, fag și brad cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i>”, „Păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Pulmonaria rubra</i>”, „Păduri sud-est carpatice de fag și brad cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i>”, „Păduri sud-est carpatice de fag cu <i>Symphytum cordatum</i>”, „Păduri sud-est carpatice de fag cu <i>Phyllitis scolopendrium</i>.</p>
Asociații vegetale:	<p><i>Pulmonaria rubrae</i>-Fagetum, Soo 1964, Tauber 1987; <i>Symphyto</i>-Fagetum, Vida 1959; <i>Phyllitidi</i>-Fagetum, Vida 1959,1963.</p>
Suprafața ocupată în aria protejată	500 ha

Cerințe specifice:

Habitat	Cerințele specifice pentru habitat	Indicatori posibili	Starea de conservare favorabilă	Observații
91V0 Păduri dacice de fag <i>Symphyto-Fagion</i>	Prezența redusă a speciilor pioniere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

Alte anexe

Anexa 9. Calendarul de implementare

	CALENDAR DE IMPLEMENTARE	2015					2016					2017					2018					2019												
		I	F	M	A	M	I	A	S	O	N	D	I	F	M	A	M	I	I	A	S	O	N	D	I	F	M	A	M	I	I	A	S	O
1	Monitorizarea speciei <i>Ligularia sibirica</i>																																	
2	Monitorizarea habitatelor de importanță comunitară																																	
3	Monitorizarea speciei <i>Pholidoptera transsylvanica</i>																																	
4	Monitorizarea populațiilor de amfibieni																																	
5	Monitorizarea populațiilor de lilieci																																	
6	Monitorizarea populațiilor de camovire mari																																	
7	Scăderea atență a umbrozității (prin tăierea manuală a unor tufișuri și a unor arbori) pentru a ajuta creșterea numărului de indivizi ai speciei <i>Ligularia sibirica</i>																																	
8	Patrulări periodice în teren																																	
9	Asigurarea limitării pășunatului de-a lungul pârâurilor, în șaua Burda, pasul Turia, valea Zsombor și în valea Iadului, afectate de un pășunat excesiv, în vederea protejării speciilor <i>Ligularia sibirica</i> , <i>Carex appropinquata</i>																																	
10	Comunicare continuă și consolidarea relațiilor cu ocoalele silvice în vederea asigurării unui management forestier responsabil																																	
11	Asigurarea condițiilor necesare menținerii, în mod cât mai natural, a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării																																	
12	Consultare la localnicilor, atât la birou cât și pe teren, sau cu ocazia forumurilor																																	
13	Realizarea unui punct de informare																																	
14	Realizarea strategiei de vizitare																																	
15	Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor																																	
16	Informarea comunităților locale, a proprietarilor																																	

Anexa 10. Regulamentul sitului Natura 2000 Ciomad-Balványos

Art. 1 - Prezentul regulament stabilește regulile ce vor trebui respectate pe teritoriul sitului de importanță comunitară ROSCI0037 Ciomad-Balványos - inclusiv partea care se suprapune cu ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt - denumit în continuare situl ROSCI0037, de către administratorii ariilor naturale protejate, de turiști/vizitatori, precum și de toate persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri sau alte bunuri și/sau care desfășoară activități pe suprafața și în vecinătatea ariei naturale protejate, aflată în custodia Asociației Vinca Minor, denumit în continuare, Custode.

Art. 2 - Regulamentul Ariei protejate ROSCI0037 Ciomad-Balványos aflată în custodia Asociației Vinca Minor din Sfântu Gheorghe, în baza Convenției de custodie nr.6/22.02.2010 modificată prin Act adițional Nr. 1 din 27.11.2014 și Act adițional Nr. 2 din 29.12.2014, este guvernat de prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea 49/2011 cu modificările și completările ulterioare, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Art. 3 - Situl ROSCI0037, a fost declarat prin Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387/2011.

Art. 4 - Situl ROSCI0037 face parte din categoria siturilor de importanță comunitară, desemnat pentru prezența a cinci habitate și 12 specii de importanță comunitară. Scopul sitului este menținerea pe termen lung a stării de conservare favorabilă a acestor specii și habitate, în contextul utilizării durabile a resurselor naturale și promovării dezvoltării comunităților locale.

Art. 5 - Limitele sitului de importanță comunitară ROSCI0037 sunt cele prezentate pe site-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, la următorul link:

<http://www.mmediu.ro/beta/domenii/protectia-naturii-2/arii-naturale-protejate/>

Art. 6 - Principiile și elementele strategice ce stau la baza prezentului regulament sunt:

- a) principiul conservării biodiversității și a habitatelor specifice zonei protejate;
- b) principiul îmbunătățirii gradului de informare și conștientizare a factorilor interesați;
- c) principiul transparenței în luarea deciziilor și implementarea acestora.

Art. 7 - Custodele elaborează planul de management al sitului ROSCI0037, urmărește implementarea acestuia, organizează și desfășoară activități specifice și supraveghează toate activitățile care se desfășoară pe teritoriul sitului, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor de management ale sitului ROSCI0037, în conformitate cu obiectivele stabilite prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.

Art. 8 - Participarea factorilor interesați la managementul sitului ROSCI0037 se asigură prin organizarea, de către Custode, de ateliere de lucru, seminarii, dezbateri cu reprezentanții autorităților interesate, cu membrii comunităților locale, cu operatorii economici interesați, „zile deschise” pentru factori interesați.

Art. 9 - Custodele efectuează patrulări și controale în aria naturală protejată, ori de câte ori consideră că este necesar.

Art. 10 - (1) Pe suprafața sitului ROSCI0037 sunt încurajate activitățile agricole tradiționale și agricultura ecologică.

(2) Este interzisă cultivarea plantelor modificate genetic.

(3) Este interzisă introducerea în cultură a speciilor de plante și animale domestice fără certificate fitosanitare, respectiv sanitar veterinar, emise conform legislației în vigoare.

(4) Este interzisă înființarea plantațiilor energetice: iarbă energetică, salcie energetică și altele asemenea.

Art. 11 - Pe teritoriul sitului ROSCI0037 este permisă numai cultivarea terenurilor arabile existente la data înființării sitului.

Art. 12 - Cultivarea terenurilor arabile se supune următoarelor reglementări:

(1) Pe teritoriul sitului ROSCI0037 sunt permise, în condițiile respectării prevederilor legale în vigoare și ulterior obținerii avizului/acordului custodelui, următoarele activități:

- a) folosirea de îngrășăminte chimice, amendamente și substanțe de protecție a plantelor, în cazul în care materialele selective sau modalitățile biologice nu au dat rezultatul așteptat;
- b) îndepărtarea speciilor de plante exotice invazive;

c) păstrarea unei fâșii nearate de minim 2 metri lățime la malul habitatelor acvaticice, pâraielor zonelor umede, mlaștinilor și brațelor moarte;

(2) Pe teritoriul sitului ROSCI0037 sunt interzise:

- a) incendierea vegetației și a resturilor vegetale;
- b) afectarea regimului hidrologic al terenurilor prin drenare și desecare;

Art. 13 - Terenurile agricole de pe suprafața sitului ROSCI0037 evidențiate ca pajiști sau pășuni indiferent de forma de proprietate, se folosesc în exclusivitate pentru pășunat, ca fâneață, pentru cultivarea plantelor de nutreț, în vederea obținerii de masă verde, fân sau semințe. Pe aceste suprafețe, se pot amplasa perdele de protecție a pajiștilor.

Art. 14 - Scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol de terenuri din perimetrul sitului ROSCI0037 se face cu avizul custodelui, în condițiile legii.

Art. 15 - Utilizarea rațională a pajiștilor, pășunilor pentru cosit și/sau pășunat este permisă numai cu animale domestice, pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele aprobate de custode, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și/sau speciile de floră și faună sălbatice.

Art. 16 - Pășunatul se supune următoarelor reguli:

(1) Pe teritoriul sitului ROSCI0037 sunt permise, cu acordul custodelui, următoarele activități:

- a) pășunatul, care se face în baza unor contracte încheiate cu deținătorii/administratorii pășunilor;
- b) amplasarea de stâne și adăposturi pastorale, adaptate specificului rural și încadrate în peisaj.

(2) Pe teritoriul sitului ROSCI0037 sunt interzise următoarele activități:

- a) pășunatul fără contracte încheiate cu deținătorii/administratorii pășunilor;
- b) pășunatul cu mai multe animale sau cu animale aparținând altor specii decât cele specificate în legislația în vigoare sau/și în acordul custodelui;
- c) pășunatul în fondul forestier indiferent de proprietar și/sau administrator;
- d) amplasarea locurilor de târlire la mai puțin de 50 de metri de cursurile de apă;
- e) lăsarea animalelor nesupravegheate la pășunat;
- f) spălarea animalelor în cursurile de apă.

(3) În cazul degradării evidente a pășunilor, custodele poate interzice pășunatul pe anumite suprafețe, pentru o perioadă determinată, în scopul refacerii covorului vegetal.

(4) Numărul de câini admis, se stabilește prin contractul de pășunat, în limitele prevăzute de legislația în vigoare. Fiecare câine trebuie să aibă adeverință de vaccinare și de deparazitare. Câinii vor avea obligatoriu jujeu, ce va fi confecționat din material lemnos de esență tare prin strunjire și va avea următoarele dimensiuni minime: diametrul $d=4\text{cm}$, lungimea $l=30\text{ cm}$. Jujeul are fixată la jumătatea lungimii sale o brățară metalică, prinsă prin intermediul unui lanț de zgardă de la gâtul câinelui. Lungimea lanțului se stabilește în funcție de talia câinelui, astfel încât jujeul să incomodeze deplasarea în alergare a câinelui. După montarea ansamblului, jujeul trebuie să stea în poziție orizontală și să fie poziționat imediat sub nivelul articulațiilor genunchilor membrelor anterioare ale câinelui.

(5) Trecerea spre locurile de pășunat și apă prin fondul forestier se face cu respectarea normelor legale în vigoare, în baza contractului încheiat cu administratorii/proprietarii de pădure.

(6) Amplasarea de stâne și adăposturi pastorale, este permisă numai cu aprobarea custodelui în punctele autorizate de către acesta.

Art. 17 - Custodele monitorizează activitatea de pășunat, pentru stabilirea impactului acestei activități asupra florei și faunei din sit și pentru stabilirea unor eventuale măsuri de refacere a zonelor degradate sau, instituirea de restricții în zonele afectate.

Art. 18 - (1) În cazul în care proprietarul sau administratorul pășunilor este altul decât utilizatorul acestora, este obligatorie încheierea de contracte de pășunat între aceștia.

(2) Contractele specifică în mod obligatoriu: numărul de animale pe specii, perioadele de pășunat, suprafețele și limitele acestora precum și obligațiile utilizatorului privind perioada de târlire, modul de gospodărire a surselor de apă, drumurile de acces, toate aceste informații vor fi prezentate custodelui în vederea aprobării activității de pășunat pe suprafața sitului.

(3) În perioada de pășunat, la stână se păstrează copiile următoarelor documente: contract de pășunat, certificate sanitar-veterinare, datele de identitate a însoțitorilor de turmă și acordul emis de către custode.

Art. 19 - Proprietarii/administratorii pășunilor verifică starea de sănătate a animalelor și respectarea condițiilor de pășunat cu sprijinul specialiștilor sanitar-veterinar autorizați și al reprezentanților Camerelor Agricole locale, odată pe sezon de pășunat și ori de câte ori există

pericolul declanșării unor epizootii sau în alte situații care pot genera efecte negative asupra patrimoniului natural.

Art. 20 - Managementul pajiștilor va fi stabilit pe baza evaluării capacității de suport a acestora, conform normelor legale în vigoare.

Art. 21 - Este interzisă amplasarea furajelor suplimentare pe pajiștile și în adăposturile temporare, înființate pentru animalele domestice care pășunează pe pajiști.

Art. 22 - În perioada de vegetație este interzisă depozitarea gunoierului de grajd pe zona de pajiște pe o perioadă mai mare de o lună.

Art. 23 - Fondul forestier național de stat, privat, precum și vegetația forestieră din afara acestuia, va fi administrată de către ocoale silvice de stat sau private, legal constituite. Proprietarii de teren din fond forestier, vor încheia obligatoriu contracte de administrare cu structuri silvice de administrare, legal constituite, conform legii.

Art. 24 - (1) Scoaterea definitivă sau temporară din circuitul silvic, de terenuri de pe suprafața sitului ROSCI0037, se poate face numai pentru obiective care vizează asigurarea securității naționale, asigurarea securității și sănătății oamenilor și animalelor și prevenirea catastrofelor naturale sau pentru obiectivele destinate cercetării științifice și bunei administrări a ariei naturale protejate, cu avizul custodelui, în condițiile legii.

(2) Pentru orice plan sau proiect care necesită scoaterea definitivă ori temporară din circuitul silvic, de terenuri de pe raza sitului, aceasta se va face cu respectarea art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 25 - (1) Pe terenurile care fac parte din fondul forestier inclus în situl ROSCI0037, se execută numai lucrări și activități silvice prevăzute în amenajamentele silvice, și numai sub îndrumarea structurilor silvice de administrare legal constituite, cu respectarea reglementărilor în vigoare privind zonarea funcțională a pădurilor.

(2) Alte lucrări cu caracter silvic, în afara celor prevăzute în amenajamentele silvice, se execută cu avizul Custodelui, precum și cu aprobarea autorităților publice care răspund de silvicultură și de mediu.

(3) În cazul revizuirii/actualizării amenajamentelor silvice ale pădurilor de pe teritoriul sitului ROSCI0037, lucrările de amenajare, vor fi executate, ținându-se cont de obiectivele de conservare ale sitului ROSCI0037.

(4) Custodele va participa la conferințele de amenajare a pădurilor și pășunilor de pe raza sitului.

(5) Amenajamentele silvice elaborate după aprobarea planului de management, vor include un capitol distinct, referitor la descrierea elementelor specifice care au determinat desemnarea sitului ROSCI0037 de importanță comunitară.

(6) Amenajamentele silvice și silvopastorale, atât pentru fondul forestier de stat cât și pentru cel privat de pe raza sitului ROSCI0037, se supun aprobării autorității publice competente ulterior obținerii avizului custodelui, în scopul corelării acestora cu regulamentul intern și cu planul de management al sitului ROSCI0037.

Art. 26 - Custodele are dreptul de a verifica respectarea tipului, intensității și volumului tratamentelor/tăierilor în fondul forestier național și în vegetația forestieră din afara fondului forestier național de pe raza sitului. În acest scop, structurile de administrare silvică sunt obligate să înainteze custodelui borderoul/planul de amplasare a tăierilor de masă lemnoasă pe suprafața sitului ROSCI0037, imediat după constituirea actelor de punere în valoare.

Art. 27 - Custodele are dreptul de a verifica situația aplicării anuale a prevederilor amenajamentelor silvice/studiilor de amenajare sau transformare de pe raza sitului ROSCI0037.

Art. 28 - Pentru valorificarea masei lemnoase rezultate din aplicarea lucrărilor de igienă, a lucrărilor speciale de conservare sau a tratamentelor, se vor adopta și aplica tehnologii și procedee de exploatare ecologică.

Art. 29 - Exploatarea masei lemnoase în parchetele aflate pe teritoriul sitului ROSCI0037, se va face în baza proiectelor tehnologice de exploatare, proiecte care vor promova tehnologii cu impact negativ redus asupra mediului. Custodele are dreptul să verifice agenții economici responsabili de exploatare, în privința respectării normele stabilite privind exploatarea masei lemnoase, potrivit competențelor legale.

Art. 30 - Amenajamentele vor include date privind localizarea și distribuția elementelor de biodiversitate precizate în legislația specifică siturilor Natura 2000. Se vor avea în vedere: speciile și habitatele naturale de interes comunitar; concentrațiile temporare de biodiversitate, de exemplu: refugii temporare pentru anumite specii.

Art. 31 - Este interzisă degradarea traseelor turistice și a drumurilor publice prin lucrări de exploatare a masei lemnoase. Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanții acestor lucrări.

Art. 32 - Acțiunile de evaluare a speciilor de interes cinegetic, inclusiv a celor strict protejate, și de interpretare a rezultatelor, se organizează de către gestionarii fondurilor cinegetice. Gestionarii fondurilor cinegetice au obligația de a invita custodele să participe la acțiunile de evaluare organizate cu 5 zile lucrătoare înainte de data stabilită pentru desfășurarea acestora.

Art. 33 - Rezultatele evaluărilor anuale a efectivelor de vânat, adică speciile cuprinse în anexa 1 și 2 din Legea 407/2006, vor fi transmise autorităților responsabile ulterior obținerii unui punct de vedere din partea custodelui, referitor la datele furnizate.

Art. 34 - Vânătoarea se organizează și se desfășoară în conformitate cu prevederile: Legii vânătoriei și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006, cu modificările și completările ulterioare, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederilor prezentului Regulament, respectiv:

- a) în vederea conservării faunei de interes cinegetic, gestionarul fondului delimitează în fiecare fond cinegetic una sau mai multe zone de liniște a faunei cinegetice, în care se iau măsuri suplimentare de protecție prin planurile de management cinegetic;
- b) suprafața zonelor de liniște a faunei cinegetice însumează minimum 10% din suprafața totală a fiecărui fond de vânătoare;
- c) acolo unde există coridoare ecologice de migrație ori habitate naturale de interes comunitar, zonele de liniște se constituie integral sau parțial, după caz, pe suprafața acestora;
- d) planurile de management cinegetic se corelează cu planul de management al sitului ROSCI0037 pentru fondurile cinegetice care se suprapun peste suprafețe din situl ROSCI0037;
- e) asociațiile de vânătoare au obligativitatea de a informa custodele despre acțiunile de vânătoare în situl ROSCI0037;

Art. 35 - Managementul speciilor de interes vânătoresc din cadrul sitului ROSCI0037 se va face, conform prevederilor legislației specifice din domeniu.

Art. 36 - Se interzice popularea cu specii de interes cinegetic exotice a fondurilor de vânătoare în interiorul și în apropierea sitului ROSCI0037. Orice activitate de populare cu

specii de faună de interes cinegetic se va face cu respectarea prevederilor legale în vigoare și cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 37 - Este interzisă eliberarea vânatului crescut artificial și creșterea vânatului în spații închise.

Art. 38 - Activitățile privind protecția fondului piscicol, pescuitul și acvacultura se supun prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.57/2007 aprobată cu modificările și completările ulterioare și Ordonanței de urgență a Guvernului nr.23/2008 cu modificările și completările ulterioare.

(1) Se interzice pescuitul în perioada 1 aprilie-30 mai a fiecărui an, conform Ordinului nr. 83/2014 al Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice privind stabilirea perioadelor și zonelor de prohibiție a pescuitului. Excepție fac bazinele acvatice amenajate pentru piscicultură. Se interzice pescuitul în perioadele de prohibiție și pescuitul cu mijloace și metode ilegale.

(2) Exemplarele cu dimensiunile sub limita minimă celei reglementate nu vor putea fi reținute, acestea fiind rediate mediului acvatic imediat după capturarea lor.

(3) Se interzice popularea cu specii de pești exotice a apelor naturale din cuprinsul sitului ROSCI0037.

(4) Gestionarii bazinelor amenajate pentru piscicultură, au obligația să se asigure ca speciile de pești exotice din heleșteu nu ajung în apele naturale.

(5) Orice activitate de populare cu pește se va realiza cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 39 - (1) Pentru speciile de floră și faună de interes comunitar care se află sub regim strict de protecție, inclusiv cele prevăzute în anexele Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare, precum și speciile incluse în lista roșie națională sunt interzise:

- a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare;
- b) perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- c) distrugerea și/sau culegerea cuiburilor și ouălor din natură;
- d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere sau odihnă;
- e) deținerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop fără acordul Custodelui.

(2) Sunt acceptate excepții la alin. (1), doar în condițiile art. 38 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.

Art. 40 - Faptele ilegale din domeniile silviculturii, vânătorii și pescuitului pot fi constatate și sancționate de personalul Custodiei împuternicit în acest sens, precum și de alte persoane abilitate, potrivit competențelor legale.

Art. 41 - Sunt interzise activitățile de pe suprafața sitului ROSCI0037 sau din vecinătatea acestuia, care pot să genereze un impact semnificativ asupra speciilor sălbatice și habitatelor naturale pentru care a fost desemnat, în lipsa actelor de reglementare specifice.

Art. 42 - Pe teritoriul sitului ROSCI0037, construcțiile, indiferent de beneficiarul și/sau proprietarul terenului, se realizează în conformitate cu prevederile planului de urbanism general și zonal, legal aprobate.

Art. 43 - (1) Emiterea actelor de reglementare pentru planuri/proiecte/activități pe teritoriul sitului ROSCI0037, se realizează numai cu avizul Custodelui.

(2) Construirea de cabane/pensiuni/case de vacanță/adăposturi turistice/stâne sau realizarea oricăror altor investiții în situl ROSCI0037, trebuie adaptate specificului zonei și încadrate în peisaj.

(3) Proprietarii/administratorii obiectivelor care utilizează sursele de apă de pe teritoriul sitului ROSCI0037 sau din vecinătatea acestuia sunt obligați să asigure debitele de servitute conform legislației în vigoare, astfel încât să nu afecteze direct sau indirect ecosistemele și comunitățile locale.

(4) Pentru suplimentarea apelor de suprafață este permisă utilizarea apelor subterane, dacă aceasta nu influențează nivelul apei freatică, numai cu acordul custodelui și potrivit prevederilor legale în vigoare.

Art. 44 - Realizarea de lucrări speciale care afectează suprafețe mari, cum ar fi: aducțiuni de apă, baraje pentru centrale hidroelectrice, drumuri auto, linii de înaltă și medie tensiune, conducte de transport gaz metan, instalații de transport pe cablu, pârtii de schi și altele asemenea se realizează cu respectarea prevederilor legale în vigoare și cu avizul Custodelui emis în baza studiului de evaluare a impactului asupra mediului.

Art. 45 - Elaborarea sau modificarea planurilor de urbanism pentru zonele din interiorul sitului ROSCI0037, se realizează pe baza documentațiilor avizate de către Custode.

Art. 46 - Custodele are dreptul să verifice existența autorizației de construcție precum și modul de respectare a acesteia și să sesizeze instituțiile abilitate în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor acesteia.

Art. 47 - Construcțiile noi de pe teritoriul sitului, vor respecta regulile cu privire la apele uzate, conform reglementărilor în vigoare.

Art. 48 - Reparațiile curente a instalațiilor de alimentare cu energie electrică, gaz metan, telefonie, mijloace de transport pe cablu și alte asemenea se vor face cu acordul Custodelui, iar intervențiile în urma calamităților vor fi comunicate imediat acestuia.

Art. 49 - Deținătorii de construcții vor solicita aprobarea execuției lucrărilor de modernizare și reparații a acestora.

Art. 50 - Este interzisă degradarea traseelor turistice și a drumurilor publice prin: lucrări de construcții, aducțiuni, utilități. Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanții lucrărilor.

Art. 51 – Elaborarea formei, a aspectului și a conținutului panourilor, indicatoarelor, marcajelor și altele asemenea, precum și amplasarea acestora pe suprafața ariei naturale protejate, necesită acordul/avizul prealabil al Custodelui.

Art. 52 - În situl ROSCI0037 sunt permise activități de turism și de educație ecologică, cu respectarea regulilor de vizitare a sitului, potrivit prezentului regulament.

Art. 53 - Accesul/vizitarea sitului ROSCI0037 se face liber, numai în zonele special destinate activităților cultural-educative, turistice și de agrement.

Art. 54 - (1) Vizitarea sitului este permisă numai pe traseele turistice marcate cu semne convenționale, de exemplu cu marcaje vopsite, cu bandă, triunghi, cruce sau punct, de culori diferite, în funcție de traseu și încadrate cu alb, aflate în evidența Custodelui, sau pe potecile de studii semnalizate de custode.

(2) Persoanele fizice și juridice care vizitează situl pe traseele turistice amenajate, marcate cu semne convenționale vor achita un tarif de vizitare percepută de custode.

(3) În cazurile speciale, vizitarea sitului este permisă și în afara traseelor turistice, cu acordul prealabil al Custodelui.

Art. 55 - (1) Este interzis accesul public cu mijloace mecanizate pe drumurile auto forestiere închise publicului, în pădure, pe cursurile de apă și pe pajiștile alpine.

(2) Excepțiile de la restricția de acces și circulație cu autovehicule vor fi:

- personalul Custodiei,
- personalul silvic,
- administratorii și/sau proprietarii de teren în scopul bunei gospodăririi, înspre locurile deținute de aceștia,
- personalul celorlalte organe ale statului cu competențe pe teritoriu, echipele de intervenție, poliție, protecția civilă, autorități de mediu,
- alte categorii de persoane cu acordul Custodelui.

Art. 56 - Pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă practicarea sporturilor cu mijloace motorizate, care utilizează carburanți fosili, de exemplu ATV-uri, motociclete.

Art. 57 - (1) Aprinderea focului pe teritoriul sitului ROSCI0037 este permisă doar în zonele de campare și în vetrele special amenajate în acest scop.

(2) Aprinderea focului în afara vetrelor special amenajate și semnalizate în acest scop este interzisă.

Art. 58 - Camparea pe teritoriul sitului ROSCI0037 se reglementează astfel:

(1) Camparea este permisă în locurile amenajate conform legislației în vigoare referitoare la campare, cu acordul Custodelui.

(2) Săparea de șanțuri în jurul corturilor sau utilizarea oricăror materiale de origine vegetală, ferigi, mușchi sub corturi este interzisă.

(3) Camparea în afara perimetrelor permise se poate face numai în următoarele situații:

a) pentru activitate de cercetare, cu aprobarea Custodelui,

b) pentru voluntarii care lucrează pe teritoriul sitului ROSCI0037, cu aprobarea Custodelui, în situația în care sarcinile primite o impun.

(4) În locurile de campare se poate încasa tarif de campare de către deținătorii legali ai terenului în cazul în care se asigură condiții de campare conform legislației în vigoare referitoare la campare. Acest tarif se aduce la cunoștința Custodelui și se afișează obligatoriu în apropierea locului de campare de către cei ce îl încasează.

Art. 59 - Este strict interzisă distrugerea sau degradarea panourilor informative și indicatoarelor, precum și a plăcilor, săgeților, stâlpilor sau a semnelor de marcaj de pe trasee

turistice, a semnelor de delimitare a sitului ROSCI0037. Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanții acestor degradări.

Art. 60 - Este strict interzisă degradarea refugiilor, adăposturilor, podețelor, sau a oricărei alte construcții sau amenajări care servesc interesele de management ale zonei protejate. Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanții acestor degradări.

Art. 61 - În cazul în care există solicitări pentru vizitarea unor habitate caracteristice pentru specii de floră și faună ocrotite, este obligatoriu ca turiștii să fie însoțiți de către agenții de teren autorizați în acest sens ai Custodelui.

Art. 62 - Întreținerea marcajelor turistice, deschiderea de noi trasee și amplasarea panourilor indicatoare și informative se fac numai cu avizul/acordul Custodelui și, în cazul traseelor noi, după omologarea acestora conform prevederilor legale.

Art. 63 - (1) Câinii care însoțesc turiștii au acces pe teritoriul sitului ROSCI0037 doar în condițiile în care sunt ținuti permanent în lesă. Pentru fiecare câine, stăpânii trebuie să prezinte toate actele de dovadă a vaccinării.

(2) Excepți de la obligativitatea purtării lesei sunt câinii utilitari, folosiți cu scop de pază și câinii ciobănești de la stâne, al căror regim este reglementat la art. 16 alineatul (4).

(3) Evidența câiniilor de pază, ținuti la cabane/pensiuni/case de vacanță/adăposturi turistice trebuie înaintată Custodelui, aceștia fiind excepți de la obligativitatea purtării lesei numai în perimetrul curțiilor.

Art. 64 - Custodele monitorizează turismul pe teritoriul sitului ROSCI0037, în vederea stabilirii impactului acestei activități asupra florei și faunei din sit și pentru stabilirea măsurilor de protecție ce se impun, inclusiv a celor de restricționare a accesului turiștilor, dacă acest lucru se impune pentru conservare. În cazuri speciale, Custodele poate să impună restricții de orice natură la fața locului.

Art. 65 - Deranjarea animalelor, distrugerea cuiburilor sau orice tip de poluare pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă.

Art. 66 - Aruncarea gunoaielor, abandonarea deșeurilor pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă.

Art. 67 - Fotografierea sau filmarea în scop comercial fără aprobare și fără plata tarifelor legale pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă. Cei interesați pot obține un permis temporar de la Custode, contra plății tarifului aferent.

Art. 68 - Fotografierea sau filmarea faunei sălbatice este permisă doar în locuri special amenajate și semnalizate de către Custode.

Art. 69 - Regimul deșeurilor pe teritoriul sitului ROSCI0037 se reglementează astfel:

a) este interzisă abandonarea deșeurilor de orice fel pe teritoriul sitului ROSCI0037. Turiștii au obligația de a evacua deșeurile pe care le generează pe timpul vizitării sitului ROSCI0037. Deșeurile vor fi evacuate în afara sitului ROSCI0037 și se depun doar în locuri special amenajate pentru colectare;

b) gestionarii/propietarii cabanelor, pensiunilor, caselor de vacanță, stânelor, construcțiilor temporare, a altor clădiri și a locurilor de campare pentru care se percepe tarif de campare, au obligația evacuării deșeurilor și a depozitării temporare a acestora în containere, conform prevederilor legale și astfel încât, să nu existe posibilitatea de a fi accesate de către animalele domestice și/sau sălbatice;

c) obligativitatea evacuării deșeurilor menajere provenite din activitatea cabanelor/pensiunilor/caselor de vacanță/altor clădiri și a locurilor de campare, revine administratorilor/propietarilor acestora;

d) responsabilitatea depozitării temporare a deșeurilor la cabane, cu respectarea condițiilor legale, astfel încât să nu existe posibilități de acces pentru câini și animale sălbatice, revine administratorilor/propietarilor cabanelor;

e) administratorii/propietarii cabanelor, hotelurilor, precum și a punctelor de alimentație publică aflate pe suprafața sitului ROSCI0037, au obligația de a efectua permanent igienizarea de resturi menajere a suprafețelor din jurul acestor locații;

Art. 70 - Autoritățile administrației publice locale de pe raza sitului ROSCI0037, au responsabilitatea asigurării colectării și transportului deșeurilor menajere din localitatea Balványos la punctele legale de colectare a deșeurilor.

Art. 71 - Autoritățile administrației publice locale de pe raza sitului ROSCI0037, au responsabilitatea de a desființa depozitele ilegale de deșeuri aflate pe teritoriul lor administrativ.

Art. 72 - Deținătorii cu orice titlu a terenurilor din cuprinsul sitului ROSCI0037, au obligația de a asigura luarea măsurilor de salubritate/curățare a acestora.

Art. 73 - Se interzice distrugerea, degradarea oricăror specii de plante și animale, a rocilor, și a oricăror altor eșantioane de origine naturală din situl ROSCI0037.

Art. 74 - Colectarea rocilor, și a oricăror altor eșantioane de origine naturală, precum și recoltarea de ciuperci comestibile, fructe de pădure, plante medicinale, în scopul comercializării, de pe teritoriul sitului ROSCI0037, se poate face numai cu acordul scris al Custodelui.

Art. 75 - Capturarea fără drept a oricăror specii din cadrul faunei sălbatice a sitului ROSCI0037 este interzisă. Este interzisă de asemenea distrugerea bârlogurilor, cuiburilor păsărilor sau colectarea ouălor acestora pe suprafața sitului ROSCI0037.

Art. 76 - Perturbarea liniștii în situl ROSCI0037 prin orice mijloc – strigăte, pocnitori, folosirea de echipamente audio este strict interzisă.

Art. 77 - Este interzis spălatul de vehicule, rufe, recipiente și utilizarea de detergenți, precum și deversarea oricăror substanțe, ape uzate, nămoluri pe suprafața sitului ROSCI0037.

Art. 78 - Nu este permisă exploatarea agregatelor minerale, pietrișului, nisipului, lutului, în situația în care se dovedește că impactul acestei activități asupra mediului este negativ.

Art. 79 - Se interzice captarea sau prelevarea de apă din habitatele umede din cuprinsul sitului ROSCI0037, fără respectarea prevederilor legale și fără acordul custodelui.

Art. 80 - Cercetarea științifică în situl ROSCI0037 are ca scop cunoașterea și conservarea biodiversității și a celorlalte componente ale mediului fizico-geografic și socio-cultural. Cercetarea științifică în sit va fi orientată, pe cât posibil, spre realizarea scopului primordial, cel de conservare a biodiversității și a peisajului de pe teritoriul sitului ROSCI0037.

Art. 81 - Activitățile de exploatare a resurselor naturale, care se desfășoară pe teritoriul sitului ROSCI0037 se supun avizării Custodelui:

- a) amenajamente silvice, studiile care planifică activități agricole, zootehnice, turistice, hidrologice, geologice;
- b) orice proiect care planifică lucrări de construcții de orice fel;

- c) activități sportive, tabere, programe de recreere, se supun în mod obligatoriu aprobării Custodelui.

Art. 82 - Activitatea de cercetare științifică pe teritoriul sitului ROSCI0037 se desfășoară cu aprobarea Custodelui, care sprijină logistic, la solicitare și în măsura posibilităților, activitatea de cercetare. La finalizarea cercetărilor, titularii temelor de cercetare vor pune la dispoziția Custodelui un raport de cercetare.

Art. 83 - În cazul temelor de cercetare care necesită date/informații privind situl ROSCI0037 furnizate de Custode, se va încheia un contract cu cei care derulează tema, contract care să asigure accesul Custodelui la rezultate, în vederea utilizării lor în activitatea de management a sitului ROSCI0037. Clauzele contractului se stabilesc de comun acord de către părți. Dreptul asupra utilizării rezultatelor se stabilește prin contract.

Art. 84 - Activitatea de cercetare științifică pe teritoriul sitului ROSCI0037, se poate desfășura:

- a) de către personalul Custodelui în baza unui plan propriu;
- b) de către persoane fizice și juridice în colaborare cu Custodele, pe baza de contract de parteneriat sau voluntariat științific;
- c) Independent, de către terțe persoane fizice sau juridice, cu aprobarea custodelui și cu respectarea clauzelor stipulate în actul de aprobare.

Art. 85 - La acțiunile de explorare-documentare este recomandat să participe și agenții de teren ai Custodelui, care au dreptul să sisteze imediat acțiunea, dacă aceasta nu respectă scopul, mijloacele și durata prevăzute în acordul Custodelui.

Art. 86 - Persoanele și instituțiile care derulează acte de cercetare pe teritoriul sitului ROSCI0037 vor pune la dispoziția Custodelui rezultatele obținute, și după caz baza cu datele primare, cu respectarea dreptului de autor.

Art. 87 - În baza rezultatelor temelor de cercetare desfășurate în situl ROSCI0037, acceptate și avizate de forurile științifice abilitate, Custodele, consultând consilierii științifici, propune măsurile de conservare ce se impun pentru realizarea obiectivelor sitului.

Art. 88 - Custodele va iniția atunci când este cazul, acțiuni de repopulare cu specii de plante și animale dispărute, pe baza unor studii avizate de autoritățile de specialitate și cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Art. 89 - Reconstrucția ecologică a habitatelor deteriorate se va face pe baza unui studiu științific. În acest scop, se va încheia un protocol cu proprietarul/administratorul acestor suprafețe, în care vor fi specificate obligațiile părților. În cazul în care degradarea habitatelor se datorează unor activități umane desfășurate în mod ilegal, contravaloarea proiectului de reconstrucție va fi suportată de către cei vinovați.

Art. 90 - În cazul apariției unor specii invazive de plante și animale, care periclitează integritatea ecosistemelor din sit, se vor lua măsuri de stopare și eliminare a acestora, pe baza unei documentații fundamentate științific.

Art. 91 - În cazul producerii de fenomene de forță majoră – inundații, incendii, calamități, epizootii, focare de infecții – instituțiile abilitate, intervin conform prevederilor legale. Custodele va participa activ la acțiunile de alertare și mobilizare, în vederea prevenirii și eliminării efectelor unor asemenea evenimente.

Art. 92 - Folosirea numelui și siglei sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos în scop comercial este permisă numai cu acordul expres al Custodelui.

Art. 93 – Pe suprafața sitului, următoarele activități, necesită acordul/avizul Custodelui:

- a) Investiții necesare administrării sitului ROSCI0037 Ciomad-Balványos;
- b) Acțiunile de combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri dacă acestea pot avea efecte negative asupra ariei naturale protejate;
- c) Intervenții pentru menținerea habitatelor și reconstrucție/reabilitare ecologică;
- d) Acțiunile de înlăturare a efectelor unor fenomene naturale;
- e) Lucrările silvice în fondul forestier;
- f) Utilizarea pajiștilor pentru cosit și pășunat;
- g) Refacerea, proiectarea sau/și construirea oricăror obiective de investiții: clădiri, drumuri, facilități și altele;
- h) Manifestări și activități sportiv-recreative, concursuri și altele;
- i) Deschiderea de noi trasee turistice, reamenajarea sau repitonarea celor existente;
- j) Activități de cercetare, investigații științifice, biologice, geologice, paleontologice, arheologice, antropologice, speologice și altele;
- k) Activități instructive-educative desfășurate de școli, licee, facultăți, stagii de practică, aplicații tematice având ca obiect: educația biologică, ecologică și conștientizarea și altele asemenea;

- l) Recoltarea de fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale;
- m) Alte acțiuni generatoare de impact asupra mediului.

Art. 94 - Procedura de avizare a activităților pe suprafața sitului ROSCI0037 se face conform legislației în vigoare.

Art. 95 - Pentru activitățile care nu necesită aprobarea autorității pentru protecția mediului, solicitările trebuie înaintate către Custode cu respectarea prevederile art.93.

Art. 96 - Custodele contribuie la alimentarea bazelor de date gestionate de autoritățile pentru protecția mediului, în vederea îmbunătățirii sistemului suport de asistare a deciziilor în domeniul ariilor naturale protejate și de raportare la instituțiile naționale și internaționale.

Art. 97 - Custodele are obligația să prezinte anual, autorităților de protecția mediului, un raport corect și complet privind starea sitului ROSCI0037, modul de gestionare a eventualelor probleme apărute și acțiunile întreprinse în baza planului de management, precum și situația realizării obligațiilor asumate în convenția de custodie.

Art. 98 - Încălcarea dispozițiilor prezentului Regulament, atrage după caz răspunderea contravențională, materială sau civilă, conform legislației în vigoare.

Art. 99 - Nerespectarea prevederilor prezentului Regulament se sancționează conform legislației în vigoare.

Art. 100 – Verificarea respectării prevederilor prezentului Regulament, se face de către personalul Custodiei și de către personalul altor institutii de specialitate abilitate. Personalul custodelui împuternicit să verifice respectarea prevederilor prezentului Regulament își va declina identitatea cu legitimațiile de custode.

Art. 101 - Indiferent de natura răspunderii, urmările prejudiciilor aduse mediului prin încălcarea prezentului Regulament, vor fi înlăturate de făptaș, indiferent de culpă, restabilind condițiile anterioare producerii prejudiciului. Costurile pentru repararea prejudiciului vor fi suportate de autorul prejudiciului, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”.

Art. 102 - Cuantumul amenzilor este cel stabilit prin legislația specifică privind regimul ariilor naturale protejate în vigoare, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.

Art. 103 - (1) Încălcarea prevederilor legale, altele decât cele sancționate conform legislației specifice privind regimului ariilor naturale protejate, se sancționează potrivit dispozițiilor legale în vigoare, de către persoanele împuternicite prin alte acte normative specifice.

(2) Sancțiunile stabilite pentru încălcarea prezentului Regulament, se pot aplica atât persoanelor fizice cât și persoanelor juridice.

Art. 104 - În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul Custodiei are dreptul de a solicita legitimarea persoanelor care au comis fapte sau au fost surprinse încercând să comită fapte care constituie contravenții pe raza sitului.

Art. 105 - Personalul Custodelui, împuternicit cu legitimație de custode, are dreptul de acces nelimitat pe terenurile din cuprinsul sitului ROSCI0037, indiferent de forma de proprietate. În cazuri speciale are dreptul de a solicita sprijinul organelor de poliție.

Art. 106 - Toate activitățile ce se desfășoară în situl ROSCI0037, se supun prevederilor prezentului Regulament.

Art. 107 - Prezentul Regulament poate fi modificat de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, la propunerea Custodelui.

Art. 108 - Regulamentul va fi adus la cunoștința publicului, prin publicare pe pagina web a sitului ROSCI0037 și prin transmiterea acestuia la primăriile unităților administrativ-teritoriale, unde se pune la dispoziția celor interesați.

Anexa 11. Formularul Standard al sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanos

FORMULARUL STANDARD NATURA 2000

1. IDENTIFICAREA SITULUI

1.1 Tip	1.2 Codul sitului	1.3 Data completării	1.4 Data actualizării	1.8 Datele indicării și desemnării/clasificării sitului			
				Data propunerii ca sit SCI	Data confirmării ca sit SCI	Data confirmării ca sit SPA:	Data desemnării ca sit SAC
K	ROSCI0037	200612	201101	200706	200812		

1.5 Legături cu alte situri Natura 2000:

J ROSPA0082 Munții Bodoc - Baraolt

1.6 Responsabili

Grupul de lucru Natura2000

1.7 NUMELE SITULUI : Ciomad - Balvanos

2. LOCALIZAREA SITULUI

2.1. Coordonatele sitului		2.2. Suprafața sitului (ha)	2.3. Lungimea sitului (km)	2.4. Altitudine (m)			2.6. Regiunea biogeografică				
Latitudine	Longitudine			Min.	Max.	Med.	Alpină	Continentală	Panonică	Stepică	Pontică
N 46° 5' 46"	E 25° 56' 19"	5.993		640	1244	915	X				

2.5 Regiunile administrative

NUTS % Numele județului
RO073 100 Covasna

3.1. Tipuri de habitate prezente în sit și evaluarea sitului în ceea ce le privește

Cod	Denumire habitat	%	Reprez.	Supr. rel.	Conserv.	Global
9110	Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	16	B	C	B	B
91D0*	Turbării cu vegetație forestieră	1	B	C	B	B
91V0	Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	32	B	C	B	B
9130	Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum	12	B	C	B	B
9170	Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum	2	B	C	B	B

3.2.c. Specii de mamifere enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	Specie	Populație: Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj	Sit Pop.	Conserv.	Izolare	Global
1354	Ursus arctos		R	R	R	C	B	A	B
1361	Lynx lynx		R	R	R	C	B	C	B
1323	Myotis bechsteini	100-200 i		100-200 i		C	A	C	A
1324	Myotis myotis	300-500 i		5-20 i		C	A	C	A
1307	Myotis blythii	10-20 i	10-50 i			D			
1308	Barbastella barbastellus	200-500 i		200-500 i		C	A	C	A
1352	Canis lupus		R			C	A	C	B

3.2.d. Specii de amfibieni și reptile enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	Specie	Populație: Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj	Sit Pop.	Conserv.	Izolare	Global
2001	Triturus montandoni		P			C	B	C	B
1166	Triturus cristatus		P			C	B	C	B
1193	Bombina variegata		P			C	B	C	B

3.2.f. Specii de nevertebrate enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	Specie	Populație: Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj	Sit Pop.	Conserv.	Izolare	Global
4054	Pholidoptera transsylvanica		P			C	A	A	A

3.2.g. Specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	Specie	Populație: Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj	Sit Pop.	Conserv.	Izolare	Global
1758	Ligularia sibirica		R			C	B	C	B

3.3. Alte specii importante de floră și faună

Cat.	Specia	Populație	Motiv		
P	Carex appropinquata	R	A	P	Drosera rotundifolia
P	Empetrum nigrum	R	A	P	Thelypteris palustris
P	Vaccinium oxycoccos	R	A		

4. DESCRIEREA SITULUI

4.1. Caracteristici generale ale sitului

Cod	%	CLC	Clase de habitate
N09	2	321	Pajiști naturale, stepe

N14	3	231	Pășuni
N16	69	311	Păduri de foioase
N17	6	312	Păduri de conifere
N19	13	313	Păduri de amestec
N26	7	324	Habitat de păduri (păduri în tranziție)

Alte caracteristici ale sitului:

Relieful se caracterizează prin variații semnificative de altitudine și înclinare a versanților. Acest aspect contribuie semnificativ la distribuția habitatelor forestiere. Condițiile geomorfologice, diversitatea speciilor forestiere și repartiția acestora, au un rol important în conservarea unor specii importante de floră și faună.

4.2. Calitate și importanță:

- situl Ciomad Balványos se suprapune peste aria protejată cu același nume.
- situl este important datorită:
 - fenomenelor postvulcanice: cea mai mare mofetă din Europa cu scurgere de bioxid de carbon de circa 2000mc-zl și o concentrație de bioxid de carbon de 98-99%, grote cu emanații sulfuroase, mofete și izvoare cu ape minerale.
 - existenței unor peșteri cum ar fi peștera Ursului, peștera Timsos, și peștera Gyilkos
 - plante specifice zonelor mlăștinoase-Ligularia sibirica, Drosera rotundifolia, Andromeda polifolia, Empetrum nigrum,
 - un peisaj deosebit și o vegetație de păduri de conifere în amestec cu foioase.

4.3. Vulnerabilitate:

- zona este într-o stare de conservare bună datorită exploatarea rațională a resurselor.
- pericolul care amenință zona ar fi tendința proprietarilor de păduri (noi împrietăriți) de a exploata în mod abuziv masa lemnoasă fără a se respecta prevederile din amenajamentele silvice.

4.4. Desemnarea sitului (vezi observațiile privind datele cantitative mai jos):

- zona a fost desemnată ca arie protejată prin Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 39/2001.

4.5. Tip de proprietate:

- suprafețele de teren aferente sitului constituie afit proprietate privată cîl și proprietate a Consiliilor Locale.

4.6 Documentație:

- este în curs de elaborare documentația pentru înaintarea la Academia Română, pentru obținerea avizului.

4.7. Istoric (se va completa de către Comisie)

Data	Câmpul modificat	Descriere

5. STATUTUL DE PROTECȚIE AL SITULUI ȘI LEGĂTURA CU SITURILE CORINE BİOTOPE**5.1. Clasificare la nivel național și regional**

Cod	Categorie IUCN	%
RO04	Categoria IV IUCN	0,10

5.2. Relațiile sitului cu alte arii protejate**- desemnate la nivel național sau regional**

Cod	Categorie	Tip	%	Codul național și numele ariei naturale protejate
RO04	Rezervație naturală	*	0,03	2.486.-Lacul Sfânta Ana
RO04	Rezervație naturală	*	0,07	2.487.-Tinovul Mohoș

5.3. Relațiile sitului descris cu siturile Corine biotop

Cod Suprapunere	%	Nume
J045HR	*	0,131 SFANTA ANA

6. ACTIVITĂȚILE ANTROPICE ȘI EFECTELE LOR ÎN SIT ȘI ÎN VECINĂTATE**6.1. Activități antropice, consecințele lor generale și suprafața din sit afectată****- Activități și consecințe în interiorul sitului**

Cod Activitate	Intensitate	% Infl.			
167 Exploatare fara replantare	B	-	161 Plantare de pădure	B	+
230 Vanatoare	B	-	141 Abandonarea sistemelor pastorale	B	-
140 Pasunatul	B	-	402 Urbanizare discontinua	B	-
690 Alte impacte determinate de turism și recreere ce nu au fost menționate mai sus	A	-			

- Activități și consecințe în jurul sitului

Cod Activitate	Intensitate	% Infl.			
140 Pasunatul	B	-	167 Exploatare fara replantare	B	25 -
230 Vanatoare	B	-			

6.2. Managementul sitului

Organismul responsabil pentru managementul sitului:

Contract Administrare: 6/22.02.2010, Administrator: Asociația VINCA MINOR Sf. Gheorghe, str. Bem Jozef, nr. 2, bl. 3, sc. C, ap. 12, jud. Covasna 40729276214

Planuri de management ale sitului:

Situl nu are întocmit plan de management. Nu a fost solicitat pentru a fi preluat în custodie.

7. HARTA SITULUI

Harta fizică, Scara, Proiecție : Harta digitală a României (raster și vector), 1:50.000, Stereo 1970

Specificați dacă limitele sunt disponibile în format digital : Da, în format digital ESRI .shp, în proiecție națională Stereo 1970

Specificați dacă se includ fotografii aeriene: Nu se includ aerofotograme

Anexa 12. Listă cu obiective – construcții și activități anexe – existente în situl Natura 2000 Ciomad-Balványos

Nr. Top	Nr. Cad.	CF	CF`	Descriere	Suprafata	Proprietari
5480/2/11/1		5114	23535	Grajd și teren de construcție	399	SC Producție "Daragus" SRL
5480/2/11/2		4449		Fâneță	7912	Banca Transilvania
5480/1/1/4	9007	5736	23246	Teren	615	Harai Laszlo Harai Melinda Farkas Pal Boloni Ildiko Pap Ildiko Katalin Farkas Tamas Mihaly Jakobovits Nicolae Alexandru Jakobovits Marta Maria Bacs Ludovic Bacs Gyongyver Maria
5480/1/2		4933		Complex comercial cu doua nivele Terasă, Cladire anexa și teren De construcție	1200	SC Producție "Daragus" SRL
5488/2		5529	23519	Fâneță	3414	SC Producție "Daragus" SRL
5486/14		4740		Teren comun zona verde	10730	Statul Român
5485/1/2		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/3		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/4		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/5		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/6		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/2		5148	23445	Casă de vacanță și teren	60	Cseh Csongor
5485/1/1/1/1		5148	23446	Teren	266	Cseh Csongor
5485/1/1/1/2		4781		Casă de odihnă, teren	113	Beres Csaba Beres Ecaterina
5485/3		4768		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/1/2		4740		Teren	190	Statul Român

5485/4				Casă de odihnă, teren de constr.	60	Kalit Irina
5470/10/51/2/2				Padure	84	Ada Laszlo
5485/1/1/3				Curte	164	Ada Marta
5485/7/1	23263	4771	23263	Padure	135	Ada Zoltan
5485/5		4767		Casă de vacanță și Teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Pap Judit-Ilona
5485/1/1/4		4740		Teren	189	Statul Român
5485/7/2		4740		Padure	1219	Statul Român
5485/6		4770		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Kiss Ludovic Kiss Ida
5485/1/1/5		4740		Teren	305	Statul Român
5486/13		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5486/12		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5486/11		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5486/10		4740	23441	Teren de construcție	60	Statul Român
5486/8		4740	23486	Teren de construcție	60	Statul Român
5486/9		4828		Casă de vacanță și teren deconstrucție	60	Teren: Statul Român construcție: Mihaly AntalZsoldos Tamas-Tristan
5486/7		4816/a		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Kadar Zoltan
5486/6		4740	23485	Teren de construcție	60	Statul Român
5486/4		4823		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Gabor Aron Fazakas Lajos
5486/5		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5487		4740	23487	Fâneață	1440	Statul Român
5486/3		4835		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Petrescu Nicolae Petrescu Floarea
5486/2		4815		Casă de odihnă, teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Matyas Anton Matyas Julianna-Elisaveta

5486/1		4814		Casă de odihnă, teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Foldes Levente Foldes Lajos
5470/10/51/2/1		4449		Padure	4728	Banca Transilvania
5488/1				Oficiu de recepție, Casute 1-4 și Fâneată	1293	
5470/10/51/1/1	23547C	5110	23547		497	SC Prestari de servicii "Istvava" SRL
5470/10/51/1/2		5110	23548	Grup social, Casute 5-6, 11-16 și Padure	2182	SC Prestari de servicii "Istvava" SRL
5470/10/51/1/3	23549C	5110	23549	Casute 7-10, padure	1880	SC Prestari de servicii "Istvava" SRL
5470/10/51/1/4	23550	5110	23550	Casute 17-27, padure	1814	SC Prestari de servicii "Istvava" SRL
5470/10/51/1/5		5110	23551	Drum	1081	SC Prestari de servicii "Istvava" SRL
5470/10/51/1/6		5110	23552	Padure	71	SC Prestari de servicii "Istvava" SRL
5470/10/1/1/1		4740		Teren de construcție	260	Statul Român
5470/10/1/2		4765		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/1/3		4764	24007	Casă de vacanță și teren de construcție	60	Daczo Margit Daczo Margareta Daczo Eموke Daczo Levente Hosszu Zoltan Hosszu Irina
5470/10/1/1/2		4787		Teren de construcție	210	Mathe Imre Mathe Magdolna
5470/10/1/4		4787		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Mathe Imre Mathe Magdolna
5470/10/1/5		5201		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Bakk Zsuzsa
5470/10/1/6		5201		Teren de construcție	60	Bakk Zsuzsa
5470/10/1/1/3		5201		Teren de construcție	447	Bakk Zsuzsa
5470/10/1/1/4		5202		Teren de construcție	577	Kalith Ladislau Kalith Rozalia Pal Ferencz Pal Ibolya

						Matyus Janos
5470/10/1/7		5202		Teren de construcție	60	Kalith Ladislau Kalith Rozalia Pal Ferencz Pal Ibolya Matyus Janos
5470/10/1/8		4769		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Kalith Ladislau Kalith Rozalia Pal Ferencz Pal Ibolya Matyus Janos
5470/10/1/9		4740		Padure	1683	Statul Român
5470/10/2/1		4740		Teren comun	1434	Statul Român
5470/10/2/2		4838		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Coman Miko Anna
5470/10/2/3		4939		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Magori Katalin Magori Tibor Magori Anna-Maria Magori Ecaterina Vancsa Ecaterina Clara Magori Tiberiu Iosif
5470/10/2/4		4939		Teren de construcție	60	Magori Katalin Magori Tibor Magori Anna-Maria Magori Ecaterina Vancsa Ecaterina Clara Magori Tiberiu Iosif
5470/10/2/5		4766		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Hodor Gheza Hodor Viorika

						Veress Andras
5470/10/2/6		4772		Casă de odihnă, teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Istvan Andrei Istvan Gizella
5470/10/2/7		4773		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Istvan Andrei Istvan Gizella
5470/10/2/8		4762		Teren de construcție	28	Statul Român
5470/10/2/9(I,II-colectiv)		4763		Casă de vacanță și teren de construcție	92	Teren: Statul Român construcție: Markos Csaba Markos Emese Eross Tibor
5470/10/2/10		4740		Padure	1683	Statul Român
5470/10/3/2		4984		Teren de construcție	964	Bene Nagy Laszlo Bene Gabriella Elvira Bene Attila Balint Bene Levente Balint Bene Szabolcs Jenő Pall Zoltan Pall Sara
5470/10/4/1/2		4960		Teren de construcție	114	Bene Gabriella Elvira
5470/10/4/1/1/2		5129		Teren de construcție	200	Fuzi Ferenc Fuzi Jolanda
5470/10/3/5/2				Teren de construcție	134	Istvan Andrei
5470/10/4/1/1/1		5053		Casă de vacanță și teren de constr.	122	Istvan Gizella
5470/10/3/5/1/1/1		5017		Teren de construcție	150	Pall Zoltan Pall Margareta
5470/10/3/5/1/1/2/2		4992		Teren de construcție	54	Pall Zoltan Pall Margareta
5470/10/3/5/1/1/2/1		5041	23433	Teren de construcție	126	Bozu Andreea-Georgeta

5470/10/3/5/1/2		5009	23431	Casă de vacanță și teren de construcție	125	Bozu Madalina Ecaterina
5470/10/4/2		4959	23432	Teren de construcție	55	Bozu Madalina Ecaterina
5470/10/4/3		3768		Teren de construcție	80	Bene Ecaterina Bene Gabriella Elvira Bene Attila Bene Levente Balint Bene Szabolcs Jenő
5470/10/4/4		3768		Padure	3026	Bene Ecaterina Bene Gabriella Elvira Bene Attila Bene Levente Balint Bene Szabolcs Jenő
5470/10/3/4	23904	4996	23904	Teren de construcție	400	Kiss Barta Peter Vilmos
5470/10/3/3/1/2		5091	23437	Casă de vacanță și teren de construcție	260	Tamas Istvan
5470/10/3/3/1/1/2		4982?		Teren de construcție	200	Fuzi Ferenc Fuzi Jolanda
5470/10/3/3/1/1/1		4982		Teren de construcție	380	Coporan Emil Canel Coporan Erasmia Erato
5470/10/3/1		4955 colectiv		Casă de odihnă din cărămidă	116	Bene Nagy Laszlo Bene Gabriella-Elvira Bene Szabolcs Jenő
5470/10/3/3/2		4958		Teren de construcție	467	Bene Nagy Laszlo
5470/10/3/3/3		4958		Teren de construcție	221	Bene Nagy Laszlo
5470/10/5/1/1/2/1		4914	23011	Casă de vacanță și teren de construcție	200	Varga Paraschiva Varga Laszlo Varga Gabor jun.
5470/10/5/1/1/2/2		4926		Casă de vacanță și teren de construcție	200	Vardo Zoltan Vardo Matild
5470/10/5/1/2		4683		Teren de construcție	60	Solyom Janka
5470/10/5/1/3		4683		Teren de construcție	60	Solyom Janka

5470/10/5/1/4		4683		Teren de construcție	60	Solyom Janka
5470/10/5/1/5		5175	24038	Teren de construcție	60	Ungureanu Elisabeta
5470/10/5/1/6		5175	24039	Teren de construcție	60	Ungureanu Elisabeta
5470/10/5/1/1/1/2/	24026	5175	24026	Teren de construcție	129	Ungureanu Elisabeta Jakab Albert Jakab Eva
5470/10/5/1/1/1/2/	24027	5175	24027	Teren de construcție	180	Ungureanu Elisabeta
5470/10/5/1/7		4743		Casă de vacanță și teren de construcție	71	Jakab Albert Jakab Eva
5470/10/5/1/1/1/1		4683	23004	Teren de construcție	539	Solyom Janka
5470/10/5/1/8		4742		Vila cu parter și mansarda și teren	75	Jakabos Istvan Jakabos Jolan Mar Dionisie Mar Eva
5470/10/5/2		60		Padure	1924	Haraly Iosif
5470/10/6/5/2		3759		Loc de construcție	434	Siklodi Emil
5470/10/6/1/1		4925		Loc de construcție	291	Dundler Iosif Dundler Terezia Ildiko
5470/10/6/1/2		4923		Loc de construcție	220	Magori Laszlo Magori Ildiko Derzsi Gyula Derzsi Reka Viola
5470/10/6/2		4757		Loc de construcție	60	Derzsi Gyula Magori Laszlo
5470/10/6/3		4757		Loc de construcție	100	Derzsi Gyula Magori Laszlo
5470/10/6/1/3		4924		Loc de construcție	334	Bokor Zoltan Jozsef Bokor Izabella
5470/10/6/4		4756		Casă din lemn compus din 3 Incaperi cu supr. Constr.41 mp și Loc de construcție	60	Toth Catalina Zaty Olga Bokor Izabella
5470/10/6/1/4		3759		Loc de construcție	74	Siklodi Emil

5470/10/6/5/1		3759		Loc de construcție	1174	Siklodi Emil
5470/10/7/1/3		4965		Padure	84	Szasz Fejer Gyongyi Maria Szasz Fejer Janos Nitu Stefan David Nitu Terezia
5470/10/7/1/1	23989C	4962	23989	Padure	536	Szasz Fejer Gyongyi Maria Szasz Fejer Janos
5470/10/7/1/2		4961		Padure	277	Nitu Stefan David Nitu Terezia
5470/10/7/2		4441		Padure	2700	Statul Român
5470/10/8/1/1		5070		Teren de construcție	268	Varhelyi Elena
5470/10/8/2		4745		Teren de construcție	168	Zathureczky Izabella Bertalan Janos-Bela-Istvan Bertalan Eva Szots Ervin Szilamer Arany Reka Kriszta
5470/10/8/3		4744		Casă de vacanță și teren de construcție	144	Teren: Varhelyi Odon Bardocz Csaba construcție: Varhelyi Elena Bardocz Csaba
5470/10/8/1/2		5070		Teren de construcție	137	Varhelyi Elena
5470/10/8/1/4		5070		Teren de construcție	268	Varhelyi Elena
5470/10/8/1/5/1	9015	5070		Teren de construcție	319	Varhelyi Elena
5470/10/8/85470/10/8/95470/10/8/105470/10/8/1/5/2	9017	5706		Teren de construcție	606060344	Fazakas Noemi-Xenia-Clarisa
5470/10/8/4		4746		Casă de vacanță din lemn și teren de construcție	80	Gaspar Ioan Gaspar Magdalena
5470/10/8/5		5070		Teren de construcție	60	Varhelyi Elena
5470/10/8/6		4747		Teren de construcție	138	Bimbo Peter Csaki Szidonia

5470/10/8/7		5078		Teren de construcție	60	Balogh Ildiko Balogh Ungureanu Attila Balogh Ungureanu Maria Kovacs Ildiko
5470/10/8/1/3		5078		Teren de construcție	132	Balogh Ildiko Balogh Ungureanu Attila Balogh Ungureanu Maria Kovacs Ildiko
5470/10/8/11	9166	3756	23023	Teren de construcție	1329	Szabo Krisztina Szabo Vince Arpad Szabo Zsolt Dezso Szabo Emilia Szabo Reka
5470/10/9/2		4748	23553	Casă cu 2 camere, 2 mansarde, veranda și teren de construcție	144	Pall Huba-Erno Fejer Sandor Fejer Viorica
5470/10/9/3		4749	24308	Teren de construcție	144	Csire Gabriella Csire Iosif
5470/10/9/1/1		3757	23592	Teren comun de intrare	937	Borcsa Zsuzsa
5470/10/9/4		4750		Teren de construcție	110	Dezso Andras Dezso Irina Dezso Zsuzsanna Dezso Laszlo jun. Szocs Erzsebet Dezso Ildiko Dezso Andrei
5470/10/9/5		4751	24309	Teren de construcție	132	Fekete Marta Czompo Szekely Janos-Laszlo
5470/10/9/6		4752	24303	Casă de vacanță din lemn și teren de construcție	99	Kuna Iosif-Eugen Kuna Imola
5470/10/9/1/2				Teren de construcție	413	Opra Vilmos
5470/10/9/7		4888	24304	Casă de odihnă cu etaj și teren Con.	77	Opra Magdalena

5470/10/9/8		3757	24310	Teren de construcție	1617	Lukacs Eugen Opra Terezia
5470/10/10/1		4804		Casă de vacanță și teren de construcție	682	Laczko Aron
5470/10/10/2		4805		Casă de vacanță și teren de construcție	682	Fazakas Noemi-Xenia-Clarisa
5470/10/10/3/1/1	9035	5713		Teren de construcție	190	Foldes Ludovic Foldes Elisabeta
5470/10/10/3/1/2	9036	5714		Teren de construcție	190	Foldes Lajos
5470/10/10/3/1/3	9037	5715		Teren de construcție	190	Foldes Levente
5470/10/10/3/1/4	9038	5008		Teren de construcție	112	Foldes Ludovic Foldes Elisabeta Foldes Levente Foldes Lajos
5470/10/10/3/2		3758		Fond forestier	1551	Statul Român
5470/10/11/4		4896		Intrare comuna	351	Statul Român Martinec Eva Mathe Elisabeta
5470/10/11/1/1	185	4894		Teren de construcție	371	Statul Român
5470/10/11/1/3		4894		Teren de construcție	37	Statul Român
5470/10/11/1/2	186-24022 -24023 -24024	5824	23318	Casă de vacanță și teren de construcție	528	Ferencz Ferdinand Gerei Anna Hodor Bela
5470/10/11/2/1		4783	23606	Teren de construcție	136	Bernad Istvan Bernad Eva Bernad Zsolt Bernad Agnes
5470/10/11/2/2		4414	23607	Casă de vacanță și teren de construcție	400	Bernad Istvan Bernad Zsolt Bernad Agnes
5470/10/11/2/3		4415		Casă de vacanță și teren de construcție	400	Kalith Attila Kalith Magdolna Szabo Adel

5470/10/11/3		4875		Padure	1374	Statul Român Martinec Eva Mathe Elisabeta
5470/10/12/1		5523		Teren de construcție	926	Voina Levente
5470/10/12/2		4688		Casă de odihnă și teren de constricție	400	Pal Bela Pal Terezia
5470/10/12/3		3787		Teren de construcție	2271	Nagy Elena
5470/10/13		4083		Padure	3597	Hanganu Maria
5470/10/14/2		4760		Una casă și teren de construcție	60	Gocz Hunor Levente Gocz Levente
5470/10/14/1		4681		Teren de construcție	780	Parvulescu Dora Manu Cristian Manu Tudor Vintila Patragenaru Adriana
5470/10/14/3		4759		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Szabo Zoltan Szabo Hajnal Angela
5470/10/14/4		4681		Teren de construcție	60	Parvulescu Dora Manu Cristian Manu Tudor Vintila Patragenaru Adriana
5470/10/14/5		4758		Casă de vacanță cu etaj, mansarda din cărămidă și teren de construcție	120	Nagy Sandor Nagy Edit Bodi Ecaterina Bodi Laszlo
5470/10/14/6/1	9090	5198		Casă de vacanță și teren de construcție	395	Balint Stefan Balint Ecaterina
5470/10/14/6/2		5199		Teren de construcție	190	Barta Elisabeta
5470/10/14/6/3		4681		Teren de construcție	1932	Parvulescu Dora Manu Cristian Manu Tudor Vintila Patragenaru Adriana
5470/10/15/1/1/1		4994		Padure	355	Pupaza Ioan Pupaza Zita

5470/10/15/1/1/3		4994		Padure	27	Pupaza Ioan Pupaza Zita
5470/10/15/1/1/2		5048		Teren de construcție	382	Henning Agnes
5470/10/15/1/2		4995		Teren de construcție	300	Henning Agneta
5470/10/15/2		1499		Casă de odihnă și teren de constricție	844	SC "Revox" SRL
5470/10/15/3/1		5153		Casă de vacanță și teren de construcție	300	Barta Elisabeta
5470/10/15/3/2/1	133?	5558		Teren de construcție	394	SC "Trimex Servicii" SRL
5470/10/15/3/2/2					161	Imbrea Eusebiu
5470/10/15/4/1	134?	5552		Teren de construcție	249	Imbrea Iustina
5470/10/15/4/2	135?	3883		Teren de construcție	463	SC "Trimex Servicii" SRL
5470/10/16		4360	23711	Casă de vacanță și teren de construcție	3597	Teren: Statul Român cota 6/8 parte Jancso Ioan Attila 1/8 parte Bod Iosif 1/8 parte Construcții: Mozes Aron Szakacs Eta Erzsebet
5470/10/17/1/1		4903		Teren de construcție	570	Majoran Istvan Majoran Zsuzsanna
5470/10/17/3		4903		Casă de odihnă și teren de constricție	120	Majoran Istvan Majoran Zsuzsanna
5470/10/17/2		4819		Teren de construcție	60	Majoran Istvan Majoran Zsuzsanna
5470/10/17/1/2		3834		Teren comun, intrare zona verde	765	Statul Român
5470/10/17/4		4820		Casă de odihnă și teren de constricție	60	Teren: Statul Român Construcții: Chifu Vasile Borsai Piroska Kovacs Ildiko
5470/10/17/5		4820		Teren de construcție	60	Teren: Statul Român Construcții: Chifu Vasile Borsai Piroska Kovacs Ildiko
5470/10/17/6		3834		Teren de construcție	60	Statul Român

5470/10/17/7		4792		Teren de construcție	60	Teren: Statul Român Folosinta: Gajdo Tiberiu
5470/10/17/8		3834		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/17/9		4818		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/17/10		3834		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/17/11		4803		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/17/12		3834		Teren de construcție	1602	Statul Român
5470/10/18/1/2		4789		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Fischer Vilmos Fischer Piroska
5470/10/18/2		4790 colectiv	23057	Casă de vacanță și teren de construcție	60	Farkas Gavril Farkas Magda
5470/10/18/3		4791		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Turoczy Erno
5470/10/18/1/1		3834		Teren comun, intrare zona verde	1835	Statul Român
5470/10/18/4		4793		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român Construcții: Cszaszar Donat Cszaszar Eva-Borbala Nagy Arpad Nagy Attila Nagy Bela Adam
5470/10/18/5		4807		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Czifra Mihaly
5470/10/18/6		3834		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/18/7		4806		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român Construcții: Kovacs Mihail Kovacs Ilona Nania Irma
5470/10/18/8		3834		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/18/9		4808		Teren de construcție	60	Magyari Arpad Magyari Ecaterina
5470/10/18/10		3834		Teren de construcție	1837	Statul Român
5470/10/19/1		3834		Loc de Construcții și Fânează	3437	Statul Român

5470/10/19/2		4779		Teren de construcție	160	Toth Olga
5470/10/20/1/2/1		4779	23236	Teren de construcție	191	Toth Olga
5470/10/20/2		4779		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Toth Olga
5470/10/20/1/2/2					219	Toth Zoltan-Istvan Toth Katalin Toth Katalin
5470/10/20/3	24035C	5792		Teren de construcție	60	Mocanu Marius-Liviu
5470/10/20/4		4786	23679	Teren de construcție	60	Statul Român Folosita: Bacs Lajos Bacs Gyongyver
5470/10/20/5		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/20/6		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/20/1/1		4740		Teren comun cu intrare	1003	Statul Român
5470/10/20/7		4776	23683	Casă de vacanță și teren de construcție	60	Sylvester Andrea Sylvester Csaba
5470/10/20/8		4775	23688	Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/20/9		4774	23687	Teren de construcție	60	Statul Român Folosinta: Szarvadi Jozef Szarvadi Irina Otvos Alexandru Otvos Irina
5470/10/20/10		4740		Padure	1700	Statul Român
5470/10/21/4				Cabana de odihnă și teren de construcție,		
5470/10/21/5/1		4954	23352	Padure	1243	SC "Newcon" SRL
5470/10/21/5/2		4740		Padure	1445	Statul Român
5470/10/21/3		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/21/2		4780	23684	Teren de construcție	60	Statul Român Folosinta: Drunek Zoltan Drunek Elena

5470/10/22/1/4		5669		Teren de construcție	96	Cseh Maria Zsuzsanna Szocs Jozsef Szocs Eva
5470/10/22/1/3		5668		Teren de construcție	334	Szocs Jozsef Szocs Eva
5470/10/22/1/1		5109		Teren de construcție	100	Urban Ioan Urban Steliana
5470/10/22/1/5		4781		Casă de odihnă compusa din 4 apartamente	112	Cseh Maria Zsuzsanna Urban Ioan
5470/10/22/1/2		5107		Teren de construcție	1156	Cseh Maria Zsuzsanna
5470/10/22/2		5086	23554	Fâneață	1799	Clompe Eva Imola
5470/10/23/4		3785		Teren de construcție	432	Hejja Marta
5470/10/23/1		3785		Casă de vacanță și teren de construcție	1147	Teren: Hejja Marta Construcții: Hejja Istvan Hejja Marta
5470/10/23/2		4936		Teren de construcție	150	Balog Petrica Balog Elisabeta
5470/10/23/3		3785		Padure	1868	Hejja Marta
5470/10/24/1/1		3771		Teren de construcție	118	Kovacs Emma-Lujza-Elisabeta Kovacsy Emma
5470/10/24/2		4755		Teren de construcție	60	Deme Ladislau Deme Terezia
5470/10/24/1/2		4755		Teren de construcție	319	Deme Ladislau Deme Terezia
5470/10/24/3		4753		Teren de construcție	60	Mocsari Gondos Adalbert Mocsari Gondos Zoltan
5470/10/24/1/3		3771		Teren de construcție	63	Kovacs Emma-Lujza-Elisabeta Kovacsy Emma
5470/10/24/4		4754		Teren de construcție	60	Mocsari Gondos Adalbert
5470/10/24/5		3771		Fâneață	2917	Kovacs Emma-Lujza-Elisabeta Kovacsy Emma

5470/10/25/2		4951	23847	Teren de construcție	170	Gabor Sarolta Gabor Andrei
5470/10/25/3		4952		Teren de construcție	170	Hejja Istvan Hejja Carmen-Luminita Szekeres Levente Szekeres Camelia
5470/10/25/4		4949		Teren de construcție	170	Szekeres Levente Szekeres Camelia
5470/10/25/1		3774		Teren de construcție	177	David Emeric Anton
5470/10/25/6/1		4947	23028	Teren de construcție	30	Imreh Zsombor Imreh Elvira
5470/10/25/5		4947	23027	Casă de vacanță și teren de construcție	100	Imreh Zsombor Imreh Elvira
5470/10/25/6/2		3774		Teren de construcție	109	David Emeric Anton
5470/10/25/6/3		5533	23007	Teren de construcție	100	SC "Construcții MBS" SRL
5470/10/25/7		4944	23009	Casă de vacanță și teren de construcție	100	Tusa Levente Tusa Gabriella Ibolya
5470/10/25/8		4948		Casă de vacanță și teren de construcție	140	Deak Attila Istvan Deak Edit
5470/10/25/9		4950		Casă de locuit și teren de construcție	95	SC "Construcții MBS" SRL
5470/10/25/10		4945		Teren de construcție	100	Hanko Denes Hanko Piroska
5470/10/25/11/1		3774		Drum și teren comun	150	David Emeric Anton
5470/10/25/11/2		4953		Teren de construcție	455	Ciobanu Dan Ciobanu Elena
5470/10/25/11/3		3774		Teren de construcție	210	David Emeric Anton
5470/10/25/11/4		3774		Teren de construcție	210	David Emeric Anton
5470/10/25/11/5		3774		Teren de construcție	210	David Emeric Anton
5470/10/25/11/6		3774		Teren de construcție	901	David Emeric Anton
5470/10/26/1		5028		Casă de vacanță și teren de construcție	1310	SC "Construcții MBS" SRL
5470/10/26/2		3971		Padure	2290	Stoicianu Gheorghe

5470/10/27/1	156	5631		Padure	1021	SC "Construcții MBS" SRL
5470/10/27/2	157	334		Padure	2579	Tuzson Anna
5470/10/28/1/5		5557		Loc de vila	105	Csaki Blasiu
5470/10/28/1/1		5047		Casă de vacanță din lemn, Loc de vila	300	Stoica Lucian Ovtavian Stoica Mariana
5470/10/28/1/2/2/1/1	222	5635		Loc de vila	8	Stoica Lucian Ovtavian Stoica Mariana
5470/10/28/1/2/2/1/2	223	5557		Loc de vila	333	Csaki Blasiu
5470/10/28/1/2/1		5527		Loc de vila	237	Torok Gheza Torok Sarolta
5470/10/28/1/2/2/2		5045	23725	Casă de vacanță, loc de vila	104	Felea Ioana
5470/10/28/1/2/2/3		5019		Loc de vila	86	Kadar Maria Izabella
5470/10/28/1/3		5019		Loc de vila	100	Kadar Maria Izabella
5470/10/28/1/4		5046		Loc de vila	100	Csaki Blasiu Kadar Maria Izabella
5470/10/29		3762	24222	Padure	3600	Pletkovich Iosif
5470/10/30		3763	23542	Padure	3600	Gaberdeon Gheorghe Varga Betina Margareta
5470/10/31		1582		Padure	3600	Orszgos Gyermekvedo Liga esGyermekszanatorium Egyesulet
5470/10/54		3773		Padure	1440	Balogh Elek
5470/10/57/14		4886		Teren de construcție	9699	Statul Român
5470/10/56/1		3786	23918	Casă de locuit și teren de construcție	1231	Daragus Attila Daragus Eniko
5470/10/56/2		3786	23919	Drum intrare comuna	366	Daragus Attila Daragus Eniko
5470/10/56/3		4902		Teren de construcție	250	Keresztes Istvan Keresztes Eniko
5470/10/56/4		4898		Teren de construcție	250	Sarkany Dominic Sarkany Clara

5470/10/56/5		4898		Teren de construcție	250	Sarkany Dominic Sarkany Clara
5470/10/56/6	23541	4892	23541	Teren de construcție	250	Kocsis Csaba Kocsis Ecaterina
5470/10/56/7/1	179	843	23836	Teren de construcție	182	Bardocz Maria Magdalena
5470/10/56/7/2				Teren de construcție	68	
5470/10/56/8	178	5582		Casă de vacanță și teren de constr.	250	Iamandi Oana-Elena
5470/10/56/9		4899		Teren de construcție	250	Paszka Andrei Paszka Eva
5470/10/56/10		4891		Teren de construcție	250	Trefas Janos Trefas Matilda
5470/10/55/5		4967/a		Teren de construcție	439	Statul Român
5470/10/55/3	9013	5680	23290	Casă de vacanță și teren de construcție	250	Teren: Statul Român Construcții: Tuchilus Ioan
5470/10/55/4	239	5663		Casă de vacanță și teren de construcție	250	Teren: Statul Român Construcții: Nastasă Adrian-Andrei Nastasă Ioana Gabriela
5470/10/55/2		4967/a		Teren de construcție	250	Statul Român Folosinta: Sarosi Adalbert
5470/10/55/1	9129	5775 colectiv		Casă de vacanță și teren de construcție	250	Teren: Statul Român Construcții: Balazs Szilamer Gergely Menyhart Attila Fekete Katalin
				Construcție temporară - Punte suspendată în Tinovul Răbufnitoarea	150m2	Asociația Vinca Minor - Custodele Ciomad-Balványos